

Ave María

MARCH, 1942

LEMONT, ILL.

LETNIK 34

AVE MARIA

Published by

**THE SLOVENE FRANCISCAN FATHERS,
LEMONT, ILLINOIS**

in the interest of the Franciscan Commissariat of the Holy Cross.

Subscription Price: \$2.50 per annum. — Naročnina: \$2.50 letno.
Izven U. S. A. \$3.00.

Editors:

Rev. Alexander Urankar
Rev. Aloysius Madic

AVE MARIA

P. O. Box 608, Lemont, Illinois
Telephone: Lemont 494

Managers:

Rev. Bono Borgola
Bro. Robert Kochevar

Entered as second-class matter August 20, 1925, at the post office at Lemont, Illinois, under the act of March 3, 1879. Acceptance of mailing at special rate of postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, authorized on August 29, 1925.

Naročnikov in dobrotnikov se spominjamo v lemontskem samostanu v vseh svojih molitvah, pri sv. mašah in drugih duhovnih opravilih. Opravimo pa zanje tudi sveto mašo in sicer vsako prvo sredo v mesecu.

Printed by
SERVICE PRINTERS
Lemont, Illinois

AVE MARIA

Marec, 1942—

—Letnik XXXIV

KOLEDAR ZA MESEC MAREC

1	Nedelja	Sv. Albin
2	Ponedeljek	Sv. Simplicij
3	Torek	Sv. Kunigunda
4	Sreda	≡ Sv. Kazimir
5	Četrtek	Sv. Hadrijan
6	Petek	≡ Sv. Perpetua
7	Sobota	Sv. Tomaž Akv.
8	Nedelja	Sv. Janez od B.
9	Ponedeljek	Sv. Frančišek
10	Torek	40 sv. mučencev
11	Sreda	≡ Sv. Konstantin
12	Četrtek	Sv. Gregorij
13	Petek	≡ Sv. Evfrazija
14	Sobota	Sv. Matilda
15	Nedelja	Sv. Zaharij
16	Ponedeljek	Sv. Herbert
17	Torek	Sv. Patricij
18	Sreda	≡ Sv. Ciril Jeruz.
19	Četrtek	Sv. Jožef
20	Petek	≡ Sv. Berta
21	Sobota	Sv. Benedikt
22	Nedelja	Tiha nedelja
23	Ponedeljek	Sv. Viljem
24	Torek	Sv. Gabrijel nada.
25	Sreda	≡ Oznanenje Bl. M.
26	Četrtek	Sv. Lutgerij
27	Petek	≡ Sv. Janez Damaščan
28	Sobota	Sv. Janez Kapistran
29	Nedelja	Cvetna nedelja
30	Ponedeljek	Sv. Ciril
31	Torek	Sv. Balbina

Tvoja naročnina na naš list je seme, ki naj nekoč obrodi sad v vinogradu Gospodovem. Koliko je dijakov, ki bi radi študirali, pa nimajo sredstev. Samostan v Lemontu je šola fante, ki so si zaželele službe altarja. Sedaj razumeš: Ave Maria utira pot slovensko-ameriškim študentom. Tvoja žrtev za naročnino našemu listu je torej žrtev dana Gospodu.

IZ LONDONA V SLOVENIJO

(Iz govora ministra Snoja domovini. — Po londonskem radiju.)

Drage Slovenke in Slovenci:

Po dolgih mesecih odkar sem odšel iz domovine, se mi danes prvič nudi prilika govoriti Vam v radiu. Pred nekaj dnevi sem prišel iz Amerike, kjer sem obiskal vse večje slovenske naselbine in vse osebnosti, ki vodijo narodno in kulturno življenje Slovencev v Ameriki. Kaj mislijo, kaj delajo Slovenci v Ameriki, o tem Vam hočem govoriti.

Silno je vse zadela nesreča stare domovine — starega kraja — kot oni pravijo. Vsi slovenski listi so prinesli in še prinašajo poročila o grozodejstvih, ki jih nad Slovenci vrše sovražniki. Naši ljudje, ki žive v Ameriki, v zemlji svobode, miru in reda, kar ne morejo verjeti, da so takšna grozodejstva, takšna zverinska preganjanja sploh mogoča. Marsikdo, ki sem se z njim razgovarjal, me je z nekim tihim, skritim upanjem vpraševal — pa saj vendar ni tako hudo, morda pa le ni vse res, kar je napisano. In ko odgovarjam, da je to, kar je zapisano, le drobec vsega trpljenja, ki ga slovenski narod preživlja, da so to le posamezni primeri, da je resnica še mnogo hujša, nesreča še mnogo večja, se iz oči marsikaterega očesa otrne solza, že tudi marsikatera žuljava roka se krčevito stisne v pest v srdu in nemi boli.

Vsi Slovenci v Ameriki izražajo veliko bol, skrb in bojazen nad vsem, kar se s Slovenci dogaja. So pa tudi prepričani, da je to trpljenje le začasno, da bo Slovenija kmalu zopet vstala svobodna in jo hočejo pri tem z vso močjo in z vsemi sredstvi pomagati.

V teku je veliko pomožno delo. Zbirajo se sredstva za pomoč nesrečnim preganjancem, ki trpe pomanjkanje ter je pomoč vsled zime in dragine dvakrat nujna. Čim se bo nudila prva sigurna prilika bodo ta

sredstva tudi nakazana.

Pa tudi politično hočejo in bodo ameriški Slovenci pomagali. Poleg Anglije in Rusije, ki že stojita v boju, postaja Amerika iz dneva v dan važnejši in močnejši činitelj v svetu. Poleg Anglije in Rusije je Amerika največja in dovolj veliko jamstvo, da so Hitlerjeve nade na zmago prazne in da Nemčija zmagati več ne more.

Pri ureditvi bodoče Evrope bo Amerika odločilno sodelovala in takrat bodo ameriški Slovenci pokazali svoj vpliv in moč svojih organizacij v korist in podporo svoji — stari domovini.

Ameriški Slovenci uživajo v ameriški javnosti lep in dober sloves. Trezni in delavni so. Lepo časopisje imajo. Njihove organizacije so vzorne in ga morda ni naroda v Ameriki, ki bi bil ves tako organiziran, kakor so Slovenci.

Lepe so slovenske cerkve v Ameriki, slovenske župnije, slovenske šole, slovenska podporna društva. Slovenski duhovnik je tu storil ogromno delo ne samo na verskem, marveč tudi na narodnem in prosvetnem polju.

Prvič pridem v Čikago. Nedeljsko jutro je bilo. Stopim v cerkev in na uho mi zadoni slovenska pesem. Slovenska pesem po dolgih mesecih daleč v tujini.

V New Yorku, tem največjem mestu na svetu, je mala slovenska cerkvica. Slovenska zastava visi v njej vsa zavita s črnim trakom. Poleg nje pa visi zastava velike svobodne Amerike.

Razmeroma mnogo je slovenskih izobražencev, zdravnikov, advokatov, državnih uradnikov, in drugih — in naš Louis Adamič je med najpriznanejšimi pisatelji Amerike. Adamič je zelo dober Slovenec ter je v ameriški javnosti vzbudil mnogo zanimanja za Slovenijo in Slovence. Slovenec Frank Lovše je bil pred nekaj dnevi izvoljen za župana velikanskega mesta Cleveland. Slovenec, župan v četrtem največjem mestu Amerike — to ni mala stvar. Zmagal je z veliko večino, zmagal je kot demokrat, kot kandidat Rooseveltov.

Pred nekaj tedni je bil v Čikagu sestanek predstavnikov vseh slovenskih organi-

zacij brez razlike strank in svetovnega nazora. Sklenili so ustanoviti organizacijo, ki bo predstavljala vse ameriške Slovence. Ta skupna organizacija vseh ameriških Slovencev naj bi pred ameriško javnostjo in pred uradno Ameriko vodila borbo za osvoboditev vseh Slovencev v Združeni Sloveniji, ki naj bo enakopraven del in činitelj svobodne, prerojene Jugoslavije.

V nekaj dneh se vrnem nazaj v Ameriko. Skušal vam bom od časa do časa poročati o našem delu preko londonskega radia.

Slovinci, veliko vero, veliko zaupanje imejmo, da je naša slovenska stvar na dobrem potu. Vi doma, in oni vbogi pregnanci širom sveta, nosite vsi to vero v srcu, zaupajte, s zaupanjem čakajte, in bodite vsak dan pripravljeni. Mi zunaj bomo storili vse, kar bomo mogli, da v odločilnem trenutku iz vsega trpljenja vstane svobodna združena Slovenija v svobodni demokratični prerojeni Jugoslaviji.

GOVOR DR. KREKA

31. DECEMBRA 1941

Silvestrov večer je večer hvaležnih spominov. Mi se iz globine svojih src zahvaljujemo nocoj vsem tistim dobrim ljudem, ki so ubogim Slovincem in njihovim družinam v najhujših dneh minulega leta na kakoršenkoli način odprli srce. Bog plačaj vsem, ki so slovenske begunce pod streho sprejeli in samaritansko jim pomagali. Hvala vsem, ki so jim dobro besedo privoščili in jih bratsko tolažili. Slovenski narod zna biti hvaležen in bo poiskal priložnosti, da svojo hvaležnost dejansko izkaže. Večna roka, ki usodo narodov vodi, pa bo bratom in dobrotnikom vsako delo usmiljenja iz svojih zakladnic z neminljivimi darovi plačala.

Silvestrov večer je večer posvetitve. Vse kar smo v tem letu strašne zgodovine 1941 prestali in preživeli naj bo v božjo čast in za srečo slovenskemu rodu darovano.

Silvestrov večer je večer dobrih sklepov. Ponovno obljubljam, da smo pripravljeni

na vsake žrtve za skupno narodno korist in srečo bodočih rodov. Neomanljivo bomo vztrajali na braniku svetih tradicij naših očetov in naravnih pravic slovenskega naroda. Zakoreninjeni v slovensko narodno in jugoslovansko državno skupnost samozavestno gledamo bodočim dogodkom v obraz. Pozabili in pokopali smo osebne želje in zahteve. Čast slovenskega imena pa nam je nedotakljiva in ohranili jo bomo čisto in veliko, da bodo na njej gradili svojo srečo naši otroci in da bo izžarevala po vsem slovanskem jugu zaupanje in ljubezen, na katerih naj trdno stoji naš bodoči državni dom.

Silvestrov večer je večer načrtov in pogledov v bodočnost.

Nocoj bomo stopili v Novo leto 1942 z jasno zavestjo, da bo to leto zapisano v našem življenju in zgodovini človeštva kot leto nadaljevanja in stopnjevanja svetovne katastrofe iz leta, ki ga končujemo. Nič si ne delamo varljivih lepov in obetov. Nepregledna razsežnost in dalekosežnost svetovne vojske bo zahtevala najbrže še celo leto 1942 kot čas za pripravljalne udarce in taktične poteze. Sodeč po načrtih in pripravah obeh taborov, pa odločitve v tem letu še ne bo. Le kaki izvedni nepredvideni veliki dogodki bi jo mogli pospešiti.

Zakaj tako? Zato, ker se bosta nacizem in fašizem borila za svojo existenco do konca. Ona dva sta nagnala stvari tako daleč, da jima gre za življenje in smrt. Srednjo rešitev sta sama isključila. Čeprav sta bila že poražena v Abesiniji, Libiji, Siriji in Iramu, čeprav sta krepko tepena na ruskem bojišču, čeprav ni več govora o premoči Nemčije in Italije v zraku in na morjih, vendar je pričakovati, da bosta nadaljevala bojevanje zlasti, ker upata da bo Japonska tako zaposlila zaveznike na daljnem vzhodu, da ne bodo mogli še v prihodnjem letu z vso silo vrniti udarce v Evropi.

Zavezniki pod vodstvom Anglije, Amerike, Rusije in Kitajske pa bodo v vsakem slučaju bili boj do popolne zmage. Naj se zgodi karkoli, naj se trenutna vojna sreča nagiba na to ali ono stran, vojna se ne bo

nehala, dokler zavezniki ne zmagajo. Za odločilne udarce in boje novih razsežnosti, ki so nastale po napadu Japonske na Ameriko in Anglijo pa bodo zavezniki gigantsko povečali in do dvojne, trojne sigurnosti izpopolnili svoje bojne priprave v ljudstvu in orožju. Te priprave zahtevajo svoj čas, ki ga je angleški premijer g. Churchill takole označil: V letu 1941 smo imeli še vsega premalo, v letu 1942 se bomo izpopolnili, da bomo imeli dovolj, v letu 1943 pa bomo prevzeli inicijativo.

Če z našimi evropskimi očmi opazujemo anglosaksonsko bojevanje se nam zdi, da vodijo vojno prav tako poslovno hladnokrvno kot svoje trgovske posle. Z neverjetno mirnostjo knjižijo vsak dan svoje izgube in dobitke, nadaljujejo to knjigovodstvo iz dneva v dan, iz meseca v mesec, iz leta v leto in nič jih ne premakne v njihovem sigurnem prepričanju, da bo končen obračun pokazal dobiček na njihovi strani. Po vsem, kar danes vidimo in s čemur moremo računati v bodočih vojnih dogodkih, z vso možno zanesljivostjo mora priznati prijatelj in že tudi sovražnik, da bodo zavezniki dobili vojno živce in s tem tudi vojno orožja in popolno zmago.

Na tem sigurnem temelju gradimo vse naše zadržanje v bodočem letu. Ves narod bodi vojno bratstvo, ki ne pozna nobenih mej medsebojne pomoči in požrtvovalnosti. Redno ljubezen do bližnjega, ki mora biti v najhujši stiski največja, naj izpopolni še prepričanje, da moramo vzdržati do konca, do svobode — kot celota. Ni več meje med Slovenci. Ena sama skupna narodna družina smo. Skupne nevarnosti nas obdajajo, s skupnim sovražnikom se bojujemo, v skupno svobodo vodi nas skupna pot — v svobodo cele Slovenije in vseh Slovencev v Jugoslaviji.

Kaj naj rečemo še o metodi dela? Moder je življenski rek: Delaj, kakor bi večno živel, moli, kakor da boš jutri umrl. Kratko rečeno: Bodi vztrajno in vedno pripravljen. V letu 1942 mora ves narod, posebno naša mladina stati s puško ob nogi v pripravljenosti, da vse stori: prvič, da bomo kot narod vzdržali in drugič, da vsak hip

lahko razvijemo obširno naglo in učinkovito akcijo za svobojenje in obnovo domovine, kadarkoli udari ura odločitve.

Kljub vsej skrbnosti in pozornosti za zunanje priprave, pa moramo gojiti in vzdrževati pravega duha. Okupacija, pritisk, umori, nemiri, nasprotna propaganda, revščina, lakota, pomanjkanje, vse to grize in uničuje um in srce. Duhovna oporišča: cerkev, šola, prosveta so uničena. Tradicija je presekana. Leto, dve takih razmer je za mali narod lahko usodna doba. Vrhunec nesreče bi pa bil, če bi nas mir in nova svoboda našla že nesposobne, da gradimo solidno in srečno obnovo domovine.

Novo rast in novo življenje bo mogel dati svojemu narodu samo rod, ki je ohranil čisto in sveže navdušenje za svoje ideale in duhovne fundamente.

Silvestrov večer je večer želja. To je največja sreča, ki jo morem želeči za leto 1942: Da v najtežjih razmerah ohranimo zdravo narodovo dušo.

V to verujem in zaupam. Bliža se odrešenje!

Bog daj vsem Slovincem in bratom Srbom in Hrvatom srečno Novo leto.

SVETI BEGUNCI

**Pred Herodežem v egiptovsko deželo
sta bežala Jožef in Marija,
da bi sina svojega rešila,
malo dete Jezusa.**

**Ko Herodeža ni bilo več,
vsa družina se je povrnila:
Jezus, Jožef in Marija.**

**Vsem beguncem tam od Drave bistre,
Krasa belega in borne Istre,
ki so se raztepli po vsem svetu,
v srcu ena sama želja tli:
da unese se Herodež hudi,
da v svobodno domovino
mogli bi se povrniti,
kot ste se vrnili vi:
Jezus, Jožef in Marija.**

MOLITEV TEPTANIH

KAJ bi pač bilo z nami, ko bi ne imeli Tebe, Ti Najmanjši, Najponižnejši in Najrevnejši, Ti mož trpljenja in bolečin — naš brat!

V kaj bi se upirale zbegane naše oči, kam bi drhtela nemirna naša srca, h komu bi se zatekale obupane naše duše, ko bi nimeli Tebe, ko bi Tebe ne poznali, Ti naš Tolažnik!

V dneh bridkosti si edini Ti naša tolažba! V noči trpljenja edini Ti naša zvezda in luč! V viharjih obupanosti edino Ti naše upanje, vedno nanovo zeleneče. Dobrota si bil Ti v svojem življenju, v vsem mišljenju in delovanju. Zato iščejo naša srca vedno iznova dobrote v Tebi, ker je daje svet tako malo. — Nebeška tolažba si bil Ti! In tolažbe so tolikokrat potrebne naše duše. Žejajo po njej čestokrat kakor v puščavi umirajoči po požirku vode. — Ponižnost si bil Ti! Zato si nam znanec in brat, ki se mu upamo bližati z zaupajočim, odprtim srcem. Pač nam govorijo mnogi: "Ponižnost! Ponižnost!" A v globočini srca mislijo: "Vam ponižnost in nizkost! A nam visokost in čast življenja!" — A Ti nisi bil ponižen le v besedah, v srcu si bil majhen in ponižen, pred vsem ljudstvom si se dal ponižati. Najponižnejši med ponižnimi, služabnik malih in neznatnih . . . In trpljenje in bridkost si okusil v najobilnejši meri! V resnici Trpeči, mož trpljenja v dolgi vrsti trpečih v vseh vekih, pri vseh ljudstvih in narodih.

Zato Ti izrekamo hvalo iz globočin duš, ki jih vleče nase Tvoja ponižnost, in jih s tolažbo napolnjuje Tvoja bol, Tvoje trpljenje z zaupanjem. Ker z nebeškim, večnim blagoslovom si posvetil in blagoslovil bol in trpljenje . . .

In kakor si nam vir upanja in tolažbe, moč, luč in ogenj, plamteč pred nami skozi noč življenja in trpljenja, tako bodi studenec tolažbe in oživljajočega upanja, moč in krepost, ogrevajoč ogenj in luč, razsvet-

ljujoča pota življenja, našim otrokom!

Vemo: pride ura, ko nam podajo roko v slovo in gredo svojo pot. Nimamo doma mi, ne moremo ga dati njim. Ves svet nam je dom, a povsod smo — tujci . . .

Kam jih razneso vetrovi po tisti uri? Nje, ki so nam vse, a niso nič na svetu! Ker neusmiljeno lahka je teža revnih in malih na tehtnici življenja . . . Kam jih pahnejo ljudje, močnejši in okrutni? Ker kaka je cena revežev na velikem trgu življenja?

Kam gredo? Kaj bo njih bridka usoda? Nam so zlato in biseri, svetu bodo — pleve!

A bodi jim Ti kažipot in voditelj, Ti palica in opora! Luč bodi njih očem, njih dušam bodi sladka tolažba! Vir tople radosti jim bodi v zimi trpljenja, svetlo upanje jim bodi v viharjih poniževanja in v nočeh, ko jim kloni telo in duša pod krivicami močnih in neusmiljenih . . .

In ko nam vzame svet in življenje še to malo, kar imamo, kar pa nam je največji zaklad, najsladkejšo bogastvo, in ostane mo sami, mali, neznatni, zaničevani in teptani, naj nam ostane ena velika tolažba, ena sladka radost:

Ostani z nami Ti, o Gospod . . .

Nekatere kraje je Bog ustvaril samo za zverino (tako so pusti in divji), pa so se ljudje vsilili vanje.

Otrokom da Bog srečo v spanju, odrasli pa se morajo truditi zanjo.

Tudi nadloga je od Boga.

Ves svet oko božje.

Vse z Bogom in razumom.

Vsi smo, da se usmili Bogu.

Vsi smo pod enim Bogom.

Zastonj se človek varuje, ako ga Bog ne obvaruje.

Z Bogom prosi, s hudičem pa vrača.

Z Bogom začni vsako delo, pa bo dober tek imelo, z Bogom delo dokončaj, pa boš prišel v sveti raj!

Človeka kar mraz groze strese, ko malo premisli, kaj se godi na svetu, v kakšno strašno nesrečo je zašel človeški rod. Kakor v strašnem svetovnem potresu smo. Ves naš družabni red, katerega si je človek zidal skozi dva tisoč let na podlagi krščanskih resnic, krščanske morale in krščanske ljubezni, se je zamajal prav v svojih fundamentih in vse se podira. Čela Evropa je velika razvalina, ki je pokopala pod seboj mogočne narode in države. V strašnem trpljenju sedaj pod njimi poginjajo milijoni in milijoni. Čela Evropa, da, celi svet je krvav, kakor še nikdar, od kar stoji. Človeška kri se preliva v potokih.

Pa kdaj bo tega konec? Kako se bo vse to končalo?

Samo upanje, da bodo prišli boljši časi preje ali sleje, nas nekoliko tolaži. . . Toda kedaj bodo prišli? Kako dolga, pa tudi kako strašna je še pot do njih, po kateri bo moral človeški rod do njih? Kdo to ve?

Mi tu v Ameriki danes teh strahot še ne čutimo, dasi smo že tudi v vojni in Bog daj, da bi jih nikdar ne občutili! Vendar naj vojna traja nekoliko let, se jih bomo ubranili? Ne vemo, kako se bo vse to končalo! Bomo rešeni mi, ako bo cel svet padel v gorje?

Naš slovenski narod doma jih pa že čuti, strašno čuti. Toliko je njegovo trpljenje, da ameriški Slovenci, ki ga od blizu niso videli, niti pojma ne morejo imeti. Ker nimamo poštnih in nikakih

AMERIŠKI SLOVENCİ V VOJSKO!

zvez, jim je tudi to malo sočutno trpljenje s svojim mučenim in trpečim narodom prihranjeno, in ker še teh poročil, katere dobivamo, ali ne verjamemo, ali pa jih ne razumemo v oni strahoti, v katerih se to trpljenje vrši. Pisec teh vrstic je videl to trpljenje na lastne oči, pa ne more o njem niti govoriti, da bi se mogel zdržati solz. Ko bi ga ameriški Slovenci videli na lastne oči, bi se enako zjokali kot otroci.

Naše upanje in upanje vseh milijonov trpečih in umirajočih src, kakor tudi vseh narodov po celem svetu, je samo še zmaga orožja USA. V našem trpljenju doma v starem kraju smo gledali samo proti Ameriki, kaj bo naredila. In ko smo čitali in slišali po radio, da je predsednik Roosevelt dal svetu besede zagotovila, da bo šla Amerika v boj, da reši človeštvo in njegovo krščansko kulturo, o kako smo z novimi nadami sklenili roke, sklenili so jih milijoni po celem svetu v novi nadi, pa tudi v goreči molitvi zanj in za državo USA!

Pa bo Amerika zmagala? Se bo upanje milijonov trpečih po svetu izpolnilo? Dal Bog!

Toda je pa res samo orožje, samo vojska, tisto, kar

zmaga? V kar naj stavljamo edino svoje upanje? V kar naj upa človeški rod, da mu bo izbojevalo nazaj svobodo, pravico, boljše čase?

"Prazno je delo brez sreče z nebes!" nas uči že slovenski pregovor. "Brez mene ne morete ničesar!" "Prositate in boste prejeli!" "Molite, da boste ohranjeni!" itd. nas uči sveta božja beseda.

Da, kot kristjani vemo in trdno verujemo, da brez Boga in njegove pomoči ne moremo ničesar, da je molitev kakor posamezniku za njegovo duhovno in telesno življenje, tako tudi narodom na svetu nujno potrebna. Če pravimo: "moli in delaj, delaj in moli", je prav tako potrebno reči: "moli in se vojskuj, vojskuj se in moli!" Samo oboje združeno bo doseglo uspeh, zmago, rešitev!

Zato, ali ni nam kristjanom vsega sveta danes, v teh velikih in tako težkih časih, sveta dolžnost, da molimo, veliko molimo, več molimo kakor drugače? Da, ako se ne bo kri naših vojakov, njihovi vzdih v umiranju na frontah, združevalo z žrtvami nas vseh za frontami, z našo molitvijo po celem svetu, kako naj pričakujemo rešitve? Zmage?

Če hočemo našemu narodu doma rešitve, pomoči v njegovi strašni nesreči, ali ni zato dolžnost nas katoliških ameriških Slovencev, da se v goreči, stanovitni molitvi obrnemo k Bogu, k Mariji Pomagaj zanje? Doma narod celo moliti ne more in ne sme. Po vsej nesrečni Štajer-

ski in Gorenjski nima skoraj nobene cerkve več odprte. Ne sme vanje. Njegovi tabernaklji so oskrunjeni s strašnimi bogoskrunstvi, so prazni. Nimajo več v svoji sredi presvetega usmiljenega božjega Srca. Njegovi Marijini oltarji so vsi oskrunjeni, prazni, razbiti. Njegove Brezje, njegove Marijine cerkve, kamor se je vsa stotletja oziral, kamor je vsikdar v stiski bežal za pomoč, vse zaprto. Tudi ta tolažba mu je odvzeta, da so njegove muke, da je njegovo trpljenje, njegovo gorje, njegova nesreča še večja in še strašnejša. Je li čudno, če prihajajo najnovejša poročila v številnih samomorih po celi Slovenijo?

Ne, doma narod tudi moliti ne sme in ne more.

Ameriški Slovenci! Po vsem tem, ali ne čutite vsi v sebi, v svoji slovenski duši velike, da, velikanske potrebe po molitvi, pa ne samo potrebe, **še več velikanske dolžnosti**, da se vsi obrnemo tukaj po celi Ameriki v goreči in stanovitni molitvi k Bogu, k presvetemu Srcu v naših tabernakljih, k Mariji, Kraljici slovenskega naroda, za pomoč, za rešitev, za zmago naše vojske, za božjo in Marijino pomoč svojemu narodu doma?

Zato, veste kaj?

Naši fantje hite na fronte, da bodo z orožjem, s svojo krvjo priborili svetu rešitev. Mi, doma, pa hitimo v mogočno molitveno vojsko, v vojsko goreče in stanovitne molitve za nje, za pomoč

Neznana mati. Milijon jih je po svetu. Žrtev vojske in vraga.

božjo, za zmago in rešitev.

Ustanovimo najprej v družini naročnikov "Ave Maria" "molitveno vojsko", v katero naj stopijo vsi naročniki in naročnice kot vojaki molitve, ki bodo vsak dan, vsako nedeljo, vsak mesec "napadali" usmiljeno božje Srce Jezusovo, predobro Mater Marijo z gorečo molitvijo, s svetimi mašami, s svetimi obhajili, z urami molitve in prosili zmage in rešitve! Iz te naše družine "Ave Ma-

ria" naj se pa razširi med vse ameriške Slovence.

Da, to je naša dolžnost, če hočemo sami sebi dobro, če se hočemo rešiti.

Tu okrog slovenskih Brezij v Ameriki se hočemo v duhu in z molitvijo zbrati in zlasti v imenu svojega naroda doma goreče prositi pomoči. Ali ni kar providencialno, da imamo Brezje tukaj, ko nam je sovražnik one doma zaprl? Ali ni zato naša dolžnost, da hitimo na

te naše Brezje v naših molitvah in prošnjah?

Da, vsi to čutimo in se te svoje dolžnosti globoko zavedamo, pa ne samo zavedamo se je, temveč jo hočemo tudi izvršiti.

Naši naročniki naj pa potem to vojsko širijo med svoje prijatelje in znance, da ne bo katoliškega Slovenca v Ameriki, ki bi ne bil njen član, ki bi se ji ne pridružil kot vojak molitve.

Zato vabimo vse, da nam na kartici sporoče svoj pristop k tej molitveni vojski in v Ave Mariji bodo našli molitev, katero naj vsaki dan opravijo.

Naredili bomo seznam vseh "molitvenih vojakov" v lepi knjigi. In ko bomo zmagali in bo naša Kraljica slovenskega naroda Marija Pomagaj nazaj prišla na Brezje, bomo to knjigo poslali tja domov kot spomin na vse, ki so s svojo molitvijo delali in pomagali za našo rešitev, za našo zmago.

Kdo bo prvi, ki se bo prijavil?

Kaj mislite, dragi naročniki lista "Ave Maria"?

ALI SE SME RESNICA POVEDATI?

Resnico povedati je včasih prav težko. Kdo ve, kako bo sprejeta? Najbrž ne z velikim navdušenjem, zakaj

— resnica v oči kolje . . .

Da, rad bi povedal resnico o nas Ameriških Slovencev, da bi se zavedali, kako zanikerni smo glede POMOČI DOMOVINI . . .

Stara storija! Da, dosti stara storija! Toda nič manj staro, obenem nič manj novo, ni — STRAŠNO TRPLJENJE NAŠIH DRAGIH TAM DOMA!!

Resnica, ki bi jo bilo treba povedati na ves glas in za vso našo javnost, je ta, da NIMAMO SRCA ZA TRPLJENJE NAŠIH BRATOV IN SESTER TAM.

Če bi ga imeli, ne bi s tako grozno težavo spravljali skupaj tiste bore groše, ki se jim pravi: POMOČ DOMOVINI . . .

Te dni sem napisal dva članka o tem v Ameriškega Slovenca in v Ameriško Domovino. Poleg tega sem enega napisal v Baragov Svetilnik. Morebiti ste čitali. Morebiti celo — razumeli . . .

Potem sem šel v Washington in tam oddal osebno \$3000 za Slovenijo kot prispevek organizacije "Pomožna Akcija Slovenskih župnij". In sem poizvedoval in dognal:

1. SME se še vedno nabirati. Da, sam Roosevelt prigovarja, da naj se še zbira. Med ljudmi je precej denarja dandanes in ni težko dati, če le HOČEJO.

2. LAHKO se še vedno pošilja. Obljubili so mi, da bo ta denar, ki sem ga bil tja prinesel, v par dneh na razpolago pomožnemu odboru ljubljani. Msgr. Ready, gl.

tajnik NCWC je ravno tisti dan, ko sem bil jaz tam, prejel telegram od papeževega državnega tajnika, kardinala Magliona, ki mu razlaga, kako naj naredi, da bo še nadaljnja pomoč prihajala Rim in iz Rima med nesrečna ljudstva.

3. Msgr. Ready je poudaril, da je zelo zelo potrebna TAKOJŠNJA pomoč, zakaj silno se moramo potegovati za to, da podjarmljena ljudstva VZDRŽE pogumno do konca in ne omagajo. Dajmo jim čutiti, da Amerika misli nanje in zanje dela.

4. Pomožna akcija ameriških škofov — the Bishop's Relief — je poslala v Slovenijo in na Hrvaško za Slovence že dvakrat. Prvič takrat, ko smo mi poročali o tistih \$40.000. Drugič za Božič, ko so tukajšnji listi poročali, da so Slovenci prejeli \$25.000.

(Ne bom trdil, da je vse to izključna zasluga naše organizacije PASŽ, to pa vem, da so ameriški škofje ravno radi nje postali posebno pozorni na trpljenje Slovencev . . .)

5. Fondi "Bishop's Relief" so za sedaj izčrpani. Po vseh cerkvah bo pa tudi letos zopetna posebna kolekta in sicer četrto nedeljo v postu. Nabrali bodo novih fondov in morda za veliko noč že zopet poslali pomoč v razne kraje skozi Vatikan.

(Pošiljajo bolj tajno in se o tem le bolj malo poroča v javnosti, vsak lahko sam pogrunta, zakaj tako . . . Vendar je pa stvar popolnoma gotova.)

KAKO TI JE, SLOVENIJA, O MATI MOJA? *)

Iz dalje čujemo odmeve smrti,
oblak nesreč in muk temni obzorje,
stotisoči, v neskončni tragediji,
s krvjo škropijo hrib in plan in morje.
In bratoljubje, v brezdno klanja zroč,
ječi v obupni grozi v smrtno noč . . .

In ti Slovenija, v skrbeh vprašujem,
kaj tebi prinese moritve časi,
pogin tvoj, ali pa ti zemljo sveto
pozdravijo svobode smeli glasi?
Bo-li še strašil te krivice zmaj? —
Bo-li naš rod užival sreče raj?

In mi, ki smo tako ljubili tebe,
četudi bedno smo te zapustili,
mar nismo padli zdaj v brezbriznost
topo
in se v komodnost leno zatopili? . . .
O vem, Slovenija, kaj zdaj trpiš,
ko tiranije nosiš težki križ!

O bratje, v dnevih ljutih, strastnih bojev
naj srčna kri nam bo kot solčna sila,
možat pogum naj dušo nam napaja!
Besneča vihra rod ne bo zlomila,
če kakor hrasti sredi starih šum,
ostane stalno nam srce in um.

O sin v tujini! Pojmi čas rešitve,
Slovenija vzdihuje po pomoči . . .
Usmili se mučencev plakajočih,
da sreče dan sledil bo smrtni noči,
da v slavi vekoviti bo povsod
mogočno živel ves slovenski rod!

*) Pesem, ki jo je zapel naš pesnik Ivan Zorman v Clevelandu l. 1917. Kako primerna tudi v naših dneh. —

6. Slovenija bo zopet dobila svoj del pri prihodnjem razdeljevanju, škofje so pa obljubili, da bodo dali **TO-LIKO VEČ, KOLIKOR VEČ BODO AMERIŠKI SLOVENCI SAMI PRISPEVALI ZA SVOJ NAROD P O T O M LASTNIH POMOŽNIH AKCIJ . . .**

7. Ko so škofje zvedeli, da imamo Slovenci svojo lastno organizacijo "Pomožna Akcija Slovenskih Župnij", so pričakovali od nas **VEČJIH PRISPEVKOV**. Zato so sami toliko dali. Zdaj so nad nami razočarani in je bil skoraj skrajni čas, da sem prinesel vsaj omenjenih \$3000.00 . . .

Takole torej je s to zadevo, dragi rojaki in rojakinje.

Ali je res lepo in spodbudno, da **TUJCI** kažejo toliko srca za **NAŠ TRPEČI NAROD**, med nami pa vse spi in umira, se vse potaplja v samih praznih **IZGOVORIH**... Tudi naša Pomožna Akcija Slovenskih Župnij je videti, da spi in ne gane nikamor naprej. **NIMAMO SRCA . . .** (Celo za mašne intencije nisem že teden dni prejel **NIČESAR . . .**)

In še to. Tu v New Yorku je posebna organizacija "The American Friends of Jugoslavia". Tisoče in tisoče paketov so že poslali jugoslovanskim vojnim ujetnikom, med katerimi so tudi Slovenci. Še bodo pošiljali. In spet prihaja podpora za te pakete največ — toda kaj pravim — **SKORAJ SAMO** od tujcev. Zasluzimo, o, zasluzimo, ne samo to, da se

nam v obraz resnica pove, zaslužimo celo to, da bi padla po nas — ŠIBA!!!

Ti, ki to čitaš, postoj in premisli! Ali hočeš pomagati? Ali hočeš, da bo tvoj prispevek ZELO POVEČAN prišel na svoje mesto v Slovenijo? Če je tako, pošlji nemudoma svoj delež organizaciji: Pomožna Akcija Slovenskih Župnij na naslov: P. Bernard Ambrožič OFM
62 St. Marks Place,
New York, N. Y.

(Tudi za svete maše še vedno sprejemam kot doslej. PASŽ je nabrala ŠELE 3000 prostih darov in blizu 6000 mašnih intencij. Daruj za eno ali drugo!)

G. MINISTER SNOJ NAS BODRI

Pri mojem prihodu v Ameriko sem obiskal Cleveland, Pittsburgh, Chicago in druge naše naselbine in povsod sem se lahko prepričal, da so Slovenci vsi na strani predsednika Roosevelta, da vsi podpirate njegovo politiko in da ga vsi dobro razumete. Vem, da vi ne delate tako samo zaradi vašega pravilnega dožemanja Amerike, vaše vdanosti in vaših dolžnosti, ki jih njej dolgujete, temveč tudi zato, ker so vaše misli pri tistih, ki so ostali doma, v starem kraju teptani, ter zato, ker veste, da bo tudi velika Amerika morala biti na pravem mestu v trenutku, ko se bo odločalo

o usodi sveta. Tako stališče, Slovenci, vam služi v čast, vi ste vedeli in se zavedali, kaj pomeni podpirati predsednika Roosevelta.

Mi, Slovenci, Hrvati in Srbi imamo samo en cilj, samo eno misel, samo eno delo: da vsi skupaj delamo, mislimo in se žrtvujemo za zmagavo pravice!

Slišali ste rojaki o sporih, slišali ste o naših borbah. Odmev teh sporov in borb je segel tudi do vas, toda treba jih je razložiti, da bi vaša predstava o njih bila jasnejša in čistejša.

Jugoslavija je nastala in se rodila l. 1918. po prvi svetovni vojni iz Srbije, Črne gore, Hrvatske in Slovenije. Če so bili spori, ki jih tukajšnji ljudje morda niso razumeli, so bili zato, ker se je hotelo ustvariti popolno državo. Tudi Jugoslavija je morala skozi preizkušnje, ki jih nalaga življenjska borba. Če so bili notranji spori so bili zato, ker je vsak med nami hotel dati in prispevati nekaj boljšega za svojo mlado Jugoslavijo in za njeno bodočnost. Tudi v Ameriki se je prelilo mnogo krvi, preden se je mlada republika uresničila in izoblikovala. Nemčiji je bilo treba sto let, preden se je vzravnovesila. Prav toliko Italiji. Od Jugoslavije se je zahtevalo in pričakovalo, da mora v nekaj letih urediti se in izoblikovati v moderno državo. Preden so Srbi, Hrvati in Slovenci prišli v skupno državo, so živeli v različnih razmerah in raznih navadah. Vse to se je moralo strniti in vživeti v

eno državno življenje. V velikem navdušenju smo mislili, da se to more zgoditi v nekaj letih. Toda vsaka rast mora skozi razne dobe razvoja, skozi začetno borbo za vzdržanje in za življenje, ki je vedno najtežja.

Čitali ste o borbah med Srbi in Hrvati. Vendar, ti spori niso bili spori dveh narodov, spori med Hrvati in Srbi ali Slovenci in Srbi. Vse je bilo usmerjeno le za tem, da se najde boljša in najboljša pot za skupno življenje, da bi se ustvarilo nekaj dobrega, da bi se našel način in temelj, na katerem bi Srbi, Hrvati in Slovenci skupaj delali za korist celote. Poglejte in razmišljajte o zgodovini Amerike, kjer se je prav tako prelivala kri, pogledajte v zgodovino Nemčije in Italije, ki jima je bilo treba sto let, preden ste stvari postavili na svoja mesta, pa boste spoznali, da od male Jugoslavije ni bilo mogoče pričakovati, da bi se vsi ti spori, ki so čisto razumljivi, te ustavne borbe, ki so bile pri vseh narodih, kar hitro in v nekaj letih popravile in zbrisale. Amerika, Nemčija in Italija so imele srečo, da so se mogle zediniti v razmerno mirnih časih, ko nanje ni bilo nobenega pritiska od zunaj. Imele so tudi več časa za uresničevanje svojega zedinjenja. Jugoslavija pa je imela to nesrečo, da sta ji tek njenega razvoja presekala Hitler in Mussolini.

Mi smo nastali iz raznih državnih oblik, zato ni bilo lahko upravljati z istimi pogledi n. pr. Slovenijo in Črno

goro, Hrvaško in Macedonijo. Dobili smo centralistično državo. Da bi se vse to postavilo skupaj in uredilo centralno državo, je bilo treba mnogo časa. Vendar moram poudariti, da Slovenija ne bi mogla nikjer tako napredovati, kot je napredovala v Jugoslaviji, nikjer drugje ne tako. Slovenijo je doletela ta nesreča, da je po prvi svetovni vojni izgubila eno tretjino svojega naroda, ki jo je delno odtrgala Nemčija in delno Italija. Vendar je Slovenija v Jugoslaviji izredno napredovala prav z ameriško hitrostjo. Ta izredni napredek je bil viden.

Evropa je že več let preden je prišla vojna, živela v strahu in krizi. Ta strah je povzročal Hitler že mnogo pred časom, ko so padle Avstrija, češkoslovaška, Poljska, Belgija in Francija. Hitler je že pred svojimi vidnimi uspehi vlival in prinašal strah med vse narode. Tik pred vojno je on pestil skoraj vse evropske narode, zlasti majhne, s težo svojega gospodarskega pritiska in svoje pogubne propagande. Zdavnaj preden je Hitler začel slaviti svoje zmage na bojiščih jih je slavil na poljih gospodarstva, diplomacije in propagande. To se mu je posrečilo tudi zato, ker so mu velike demokracije in veliki narodi s svojo politiko šli na roko. Od 1920 do 1930 je Evropa šla skozi strašne gospodarske, politične in diplomatske krize. Ameriška gospodarska kriza je imela velik vpliv na Evro-

po. V letih 1932. in 1933. že je Hitler začel uresničevati svoj gospodarski načrt, svojo peto kolono in svojo propagando, z edinim ciljem, da bi v Evropi onemogočil vse gospodarske in politične sile. Hitlerju se je najprej posrečilo gospodarsko zasužnjiti skoraj vse male narode. Ko jih je zasužnjil gospodarsko, je bilo lahko, zasužnjiti jih tudi politično. Jugoslavija je bila v polnem gospodarskem razmahu. Bogata država, je morala prodajati previšek svojih gospodarskih pridelkov, da bi mogla napredovati in živeti. Anglija in Francija za to niste bili pripravljeni; niste se dosti brigali za gospodarske potrebe malih narodov. Nemčija se je v tem času pojavila kot kupec, ki je stremel za tem, da bi našel način, kako bi zgrabil pridelke malih narodov. Ko je Jugoslavija največ pridelovala, se je Hitler oglasil kot kupec, pripravljen pokupiti vse pridelke, ki so bili na razpolago. Jugoslavija je morala prodati, ker svojih pridelkov ni mogla pustiti na trgu v izgubo. Cena pšenice je bila 25 centov, mesu 35. Nemčija je v okvirju kliringa pokupila vse. Plačala pa ni v denarju, temveč obljubila, da bo plačala s stroji. Dala naj bi nam orožje in stroje. Pri razmerju sil je velika Nemčija dolgovala Jugoslaviji skoraj milijardo dinarjev in vagon pšenice nam je plačala z enim pisalnim strojem. Za naše pridelke nismo dobivali ne denarja ne zlata. Tako nas je Hitler za-

sužnjeval. Tako so postale njegov gospodarski plen Madžarska, Rumunija in Jugoslavija. Do leta 1936. je Hitler imel skoraj vse v svojem poljedelskem in gospodarskem načrtu. Ko je bilo treba gospodarsko podpreti male države, so bile velike demokracije v tej gospodarski vojni, ki jo je vodil Hitler, pasivne in niso uvidele posledic te vojne. Zraven gospodarske vojne je delala njegova propaganda. Naprej dan za dnem in potem uro za uro, noč in dan, je delalo osemdeset nemških radijskih postaj, zastrupljajoč v vseh jezikih vse narode v Evropi, zelo previdno naznanjujoč Hitlerjeve načrte in na svojem prvem pohodu ubijajoč zaupanje v demokracijo in odpornost. V Jugoslaviji sami je bil vsak od 300—400.000 Nemcev pravcati Hitler: govorili so, delali so vse tisto, kar je Hitler hotel in nameraval. Za gospodarskim pritiskom je sledil politični pritisk. Najprej je začel s politiko o potrebi nasloinitve na Nemčijo, s Poljsko, Madžarsko, Bolgarsko, Rumunijo in češkoslovaško. Tako se je začelo obkoljevanje Jugoslavije z vseh strani. Jugoslavija je v začetku imela z Nemčijo samo majhno mejo, kakšnih 100 km. Ta meja se je z vstopom Madžarske v nemški sklop podaljšala vse do Beograda in z vstopom Rumunije vse do Negotina, ko pa je Bolgarska pristopila k Nemčiji in je Italija napadla Albanijo in jo osvojila, Jugoslaviji ni preostalo več kakor 100 km svobodne

meje z Grčijo. V tem trenutku, ko je bila Jugoslavija že čisto obkoljena s samimi priveski Nemčije in Italije, z Italijo in Nemčijo, svojimi stoletnimi sovražniki, je Hitler začel dvigati svoj nož nad samo Jugoslavijo.

Jugoslavija se je v takih okoliščinah, obkoljena od samih sovražnikov, morala odločiti. Zavedali smo se, da smo sami. Kdo le je mogel biti z nami? Evropo je skoraj vso imel Hitler v svoji oblasti. Vsi narodi so postali njegov plen bodi po odporu in vojni, bodi da so se mu podali in postali njegovi sodelavci. Zlom Francije je pustil mnoge sledove med vsem našim narodom. Vojne z Rusijo še ni bilo na obzorju. Amerika in njena podpora ter njen vstop v vojno, vse je bilo predaleč. Vedeli smo, da odtod podpora ne bo prišla hitro dovolj. Anglija je bila sama, osamljena na otoku, junaško se upirajoč Nemčiji. A vedeli smo, da Anglija še Grčije ne more podpreti. Zaradi takega položaja smo bili v silno težkih urah. Podpore nismo mogli pričakovati nobene. Imeli smo milijonsko vojsko, pa ni bila kaj prida opremljena. Braniti smo se mogli dobro na majhnem bojišču, na velikem pa ne. Jugoslavija je imela 150 tankov in okrog tristo vojaških letal. Kaj je bilo to proti silni nemški sili? Kako smo s tako majhno močjo mogli braniti 2000 milj dolgo mejo, ko je vse naokrog stala sovražna moč. Hitler je imel sedem motoriziranih divizij v sami Bolgariji, a

povsod naokrog Jugoslavije tanke, bombnike in motorizirane divizije, so vsak čas bile pripravljene za napad na golorokega človeka.

Ni prav metati odgovornost na tega ali drugega. Vsi so hoteli pridobiti časa. Vsak je hotel najti tak položaj, kjer žrtve naroda ne bi bile zastoj. Čakalo se je na Rusijo, na Anglijo in končno na Ameriko, da bi bile pripravljene in da bi Jugoslavijo žrtvovali, da bi zavezniki skozi njo napadli v Evropo in da bi z njihovo, še nedotaknjeno pomočjo bila žrtev Jugoslavije odločilna.

Hitler je to videl. Hitler ni hotel čakati. Ko je do tega prišlo, je narod videl stvari dobro in pravilno. Narod je bil proti kakršnikoli predaji. Srbi, Hrvati in Slovenci smo vsi jasno spoznali in uvideli, da ne bomo prihranjeni. Ko so vodilni krogi upali, da je nevarnost mogoče odložiti, je narod spregovoril. Ko sta Cvetković in Cincar-Marković podpisala pogodbo z osiščem, narod tega ni hotel, narod se je uprl. Tedaj je prišlo do revolucije. Vlada je padla. Mladi Kralj Peter II. je prevzel oblast. V revoluciji brez krvi je bila sestavljena nova revolucionarna vlada, ki je dala Hitlerju hud moralni in politični udarec.

Jugoslavija je bila prva, ki je prekrizala Hitlerjeve račune in onemogočila vse njegove načrte. Tega ji on ni mogel odpustiti ali pozabiti. Čez deset dni je ponoči napadel Beograd, jugoslovansko prestolnico, življenj-

sko središče države, tam kjer nas je najbolj zbolelo, ponoči, ko so ljudje mirno spali. Vi ste priče tega, kaj so Japonci napravili, ko so nenadoma in zahrbtno napadli Manilo in Pearl Harbor. To je tudi za Ameriko mnogo pomenilo. Pomislite sedaj, kako je bilo, ko je Hitler napadel v sredo države, kako so Hitlerjevi bombniki rušili središče državnega in narodnega življenja, glavne državne urade, železnice, radijske postaje . . . Kdor je videl tisto noč in tisti dan, ko so matere po Beogradu bežale z otroci v naročju in so jih Hitlerjevi bombniki kosili s strojnicami, kdor je videl krvavo klanje v Beogradu, bo to sliko živo in krvavo nosil v sebi vse svoje življenje. Sovražnik je napadel v Južni Srbiji, čez Rumunijo in Bolgarijo v hrbet. Njegovi motorizirani oddelki so sekali državo na vseh straneh in v vseh smereh in našim oboženim silam onemogočili zbiranje za odpor.

Naši Slovenci so odločno izpolnili svojo dolžnost do domovine. Služili so na severni meji, poklicani so bili v Sloveniji, Hrvati v Hrvatski in Srbi v Srbiji. Vsi, Srbi, Hrvati in Slovenci so izvršili svojo dolžnost. Slovenci so dolgo držali našo mejo na Dravi, dokler premočne italijanske in nemške sile niso prisilile naše vojske na umik do Hrvatske, kjer se je začelo Paveličevo delovanje, ki je prišlo iz Italije. Pavelič je po prihodu iz Italije začel s svojim uničevalnim delom, tako, da je v dvanaajstih dne-

**Dekleta na polju. Požel jih je nemški bombnik.
Vzorec novega reda in nemške kulture.**

vih Jugoslavija bila vojaško na tleh.

Jugoslavija je v teh težkih trenutkih ohranila svojo dušo. Jugoslavija je bila nasilno razkosana. Med Srbijo in Slovenijo je nastala tako imenovana neodvisna hrvatska država, ki sta jo napravila Mussolini in Hitler. Tako sta oba s Paveličevo pomočjo hotela razdvojiti za vedno Hrvate in Srbe in s tem onemogočiti obnovev in vstajenje Jugoslavije za vselej. Vendar, odpor ni odnehal. Srbski vojak, ki se je v vseh zadnjih vojnah 1912., 1913., 1914—18. boril zmagovito, ta slavni in junaški srbski vojak ni mogel razumeti, da ima puško na rami, bori se pa ne. In boril se je naprej. Tako je prišlo do odpora. Tako je prišlo do Draža Mihajlovića. Tu so se zopet združili Srbi, Hrvati in Slovenci, ki ne morejo brez boja in ki nadaljujejo skup-

no borbo in odpor. Imamo točna in zanesljiva poročila, da je med Mihajlovičevimi četniki več tisoč Slovencev, da so tam tudi Hrvati, da se slovenski častniki odlikujejo v bojih, ki tam divjajo. Srbi, Hrvati in Slovenci s slavnim junakom Dražom Mihajlovičem na čelu se še naprej bojujejo in visoko dvigajo zastavo svobode, dokler jugoslovanska zemlja ne bo popolnoma osvobodjena.

Hitler je hotel napraviti v Jugoslaviji razdor med Srbi in Hrvati s tem, da je v Zagrebu postavil Kvizlinga Pavelića in v Beogradu Kvizlinga Nedića. V razgovorih s Hitlerjem, ki jih je priobčil Rauschnigg je jasno povedano, da je Hitler dejal, da bo napravil tak spor med Srbi in Hrvati, da jih bo za vedno razdvojil drugega od drugih. To je pomen politike, ki jo danes uganja v Zagrebu Pavelić in v Beogradu

Nedić. Hitler je iz Hrvatske napravil "neodvisno državo", da bi onemogočil bodočo Jugoslavijo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Hrvati so se v Jugoslaviji borili, da bi si pridobili nekakšno avtonomijo. Ko pa se je videlo, da so z ustanovitvijo "neodvisne Hrvatske" Hrvatom vzeli Dalmacijo Italijani, Medjimurje pa Madžari, je postalo jasno, da to ni Hrvatska, kakršno so pričakovali. Danes je največja večina Hrvatov razočarana. V Paveličevi Hrvatski vlada brezzakonje. V Karlovcu je poveljnik policije človek, ki je bil obsojen zaradi zločina, v Zagrebu je policijski poveljnik človek, obsojen zaradi tatvine. Ko je prišlo do ubijanja Srbov v Hrvatski, se je hrvatski narod dvignil v revoluciji. 90% in 100% Hrvatov je danes proti Paveliću in za dr. Vladimirja Mačeka, zakonitega hrvatskega voditelja. Hrvati danes vedo, da zanje ni rešitve drugje, kot v novi Jugoslaviji. Vsi pravi Hrvati obtožujejo zločine zločincev nad srbskim narodom.

V teh dnevih velikih narodnih preizkušenj so Slovenci jasno povedali, kaj hočejo. Povedali so, da hočejo živeti v Jugoslaviji. S svojim odporom in s svojo borbo odkrito govore, da hočejo Jugoslavijo.

Pomembni so zgledi slovenskega odpora. Kapetan Kern je s svojo vojno ladjo odplul iz Jadrana v Aleksandrijo. Častnik Grošelj je z eskadriljo letal prav tako pobegnil v Aleksandrijo,

kjer se bori z angleškimi letalci proti sovražniku. Podpolkovnik Bleiweis se je odločno spopadel z vstaši in v borbi ubil Kvaternikovega brata, zaradi tega so mu vstaši ubili ženo in otroke. Slovenski narod je jasno dokazal v vojni in pozneje, da hoče Jugoslavijo.

Ko so Nemci prodrli v Slovenijo, so na Gorenjskem in na štajerskem začeli po načrtu hitro uničevati slovenski narod. Začeli so s preganjanjem ljudstva čez mejo ali v Hrvaško, odkoder so jih gnali v Srbijo. Povsod, kjer so živeli Slovenci, so naselili Nemce. V začetku oktobra in potem v novembru v predelu okrog Škofje Loke in deset kilometrov naprej ob Savi že ni več nobenega Slovenca. Vse te ljudi so odgnali v Srbijo, Nemčijo ali Poljsko. Razdvajali so može od žena in otroke od staršev. Ko so uboge matere videle, da jim Nemci odganjajo otroke v Nemčijo, so jih metale v Krko, da ne bi prišli Nemcem v roke. Imam pismo, ki popisuje te tragične dneve. Kot da bi Sodni dan prišel nad Slovenijo, piše v pismu. Prišli so in nas začeli preganjati, zažigati hiše, uničevati imetja, krasti otroke, obešati može in vršiti nasilstva nad ženami in dekletimi. To je Slovenija, danes, na križ razpeta, pretepena, mučena in raztrgana. In navzlic temu Slovenija ni klonila, ni se vdala sovražniku, ni podvomila v svojo bodočnost. Iz raznih strani Slovenije prihajajo vesti, da se Slovenija upira, vztrajno in močno, da

dan za dnem daje dokaze o svoji življenjski moči in odločnosti. Med drugimi poročili, ki smo jih prejeli, je tudi to, da se po slovenskih gorah in planinah borijo četniki, slovenski četniki, ki nudijo sovražnikom Nemcem in Italijanom močan odpor. Kadar se je nemški kmet vselil na posestvo našega kmeta, iste noči je bilo posestvo požgano in imetje uničeno. Mlin v Lancovem pri Radovljici, kjer so Nemci hranili velike zaloge žita in moke, so Slovenci požgali. Nemci so zaprli 200 Slovencev in jih tri dni najgroznejše mučili, da bi izdali požigalca. A nihče od vseh dvesto ni hotel izdati njegovega imena. Zato so Nemci ustrelili vseh dvesto. Okrog 60.000 Slovencev so pregnali v Srbijo, kjer jih je srbski narod sijajno sprejel. S tega mesta moram poudariti in dati priznanje Srbom za bratski sprejem vseh slovenskih beguncev iz Slovenije. Srbi kljub strašnemu trpljenju in pomanjkanju, ki ga sami trpe, delajo vse mogoče, da rešijo Slovence. Srbi delijo s Slovenci vse kar imajo. Iz tega skupnega trpljenja Srbov, Hrvatov in Slovencev se bo utrdil bodoči temelj novega edinstva Srbov, Hrvatov in Slovencev v Jugoslaviji.

Pod italijansko zasedbo je bilo tako-le. Italijani so tudi topot nastopili kakor l. 1918. Dejali so, da bodo narodu pustili vse njegove svobode in vse njegove pravice in spoštovali vse njegove ustanove, samo da bo miren.

Vendar so takoj zatem začeli privijati svoj strašni vijak in začeli preganjati vsakega Slovenca in vsako Slovenko in uničevati vse, kar je slovenskega. Vi veste, kaj se je zgodilo v Trstu. Po obsodbi posebnega sodišča za zaščito države je bilo v Trstu ustreljenih 71 Slovencev. V Ljubljani je bilo ustreljenih osem Slovencev, v odgovor na delovanje slovenskih četnikov. V Ljubljani in drugih slovenskih krajih, ki so jih zasedli Italijani, danes zapirajo vse, kar je najboljše, najvrlejše in najplemenitejše sinove slovenskega naroda. Italijani tako delajo, ker se zavedajo, da nikdar ne bodo zmagovalci. V začetku so Italijani poizkušali biti pri ravnanju z našim narodom boljši in so tako obnovili našo staro ustanovo Ljubljanski velesejem, a ljubljansko meščanstvo je dalo viden dokaz, da noče biti pod italijanskim jarmom. Tako so ponoči raztrgali italijanske zastave in z njimi okrasili pomazane podobe Mussolinija in Emanuela. 6. septembra, na Kraljev rojstni dan, je Ljubljana pod italijansko zasedbo hotela praznovati dan Kraljevega rojstva in povečevati Kralja Jugoslavije; Ljubljanci so se odločili, da bodo ves večer in vso noč ostali doma in praznovali v svojih hišah. Nikakor ni bilo na ulici in po javnih lokalih. Ljubljana je praznovala pri zaprtih oknih in za zaprtimi vrati rojstni dan svojega Kralja.

Tako vidite, kako po eni strani Slovenijo zatirajo, u-

ničujejo in razbijajo, po drugi strani pa se vidno in odkrito upira. Odmeve tega slovenskega odpora slišimo na vseh straneh. Naši ljudje so našli način, da nas o vsem tem obvestijo v središču vlade v Londonu in tukaj. Vsi so nam sporočili v svojih najstrašnejših mukah in trpljenju, naj vztrajamo na potu, po katerem gremo v smislu ideje: Združena Slovenija v Jugoslaviji. Zavedamo se, da bo slovenski rod še naprej moral trpeti, a prišel bo čas osvobojenja. Vsi moramo skupaj delati za osvobojenje. Tako nam sporočajo naši bratje, ki trpijo.

Naš načrt je danes jasen: v Londonu imamo vlado, ki prihaja iz naroda z revolucijo, to je vlada narodne koalicije, narodna vlada. Mi Slovenci imamo kot glavnega predstavnika v vladi podpredsednika jugoslovanske vlade g. dr. Miha Kreka, dolgoletnega sodelavca dr. Antona Korošca. Prišel je za dr. Kulovcem, ki je umrl v Beogradu med obstreljevanjem Beograda. Naša vodilna misel je, da morajo vsi Slovenci biti združeni v novi in močnejši Jugoslaviji, da bi se uresničil stoletni sen Slovencev in bi bil ves naš narod združen pod eno samo streho. Pod to skupno streho moramo združiti naše primorske Slovence in Korošce. Zato moramo marljivo delati. Mnogo težav je, ki jih bo treba prebrestiti, kot je bilo leta 1918., pa še mnogo več.

Za pomoč pri uresničevanju tega dela imamo mnogo

prijateljev. V Ameriki često ne razumejo prav evropskih razmer in valijo krivdo na nacionalizem. Vendar, obstajata dva nacionalizma, veliki, ki bi rad požrl male narode, in mali, kakršen je pri Slovencih, ki hočejo ohraniti svojo pravico do obstanka. Treba je torej uničiti napačni nacionalizem. Treba je urediti stvari pravično, da se kaznuje tiste, ki so bili odgovorni za prelivanje krvi v Evropi. Zato je treba kaznovati tudi tiste narode, ki so pustili, da so njihovi režimi privedli Evropo v vojno, kot so to napravili Nemci in Italijani; treba je najti jamstvo, da se bo nemški narod vzgajal v drugačnem duhu in da ne bo več počel zločinov, ki jih počenja sedaj nad malimi narodi.

Mi vidimo, kako se po tej zemlji svobode in demokracije sprehajajo bivši kralji, ki je njihov namen obnoviti Avstro-Ogrsko monarhijo, ki nas hočejo vpreči v srednjeevropski blok. Mi take možnosti odločno odbijamo, ker smo sami svojevoljno iz takih blokov izstopili in se za nobeno ceno nočemo vanje vrniti. Zahtevamo absolutno pravico za naš narod, ki je l. 1918. ostal pod Italijo. Zahtevamo isto pravico za majhne in za velike.

Glavni cilj, ki stoji pred nami, je zmaga. Zmagati je treba. Boj, ki se danes bije, je strašen in velik. Srečni smo, da je na naši strani Rusija, slovanska Rusija. Ona je pokazala, da je tista sila, ki je zmožna ustaviti nemški tank in tako ima nemški tank

svojega tekmeča. Mi smo kot Jugoslovani lahko ponosni, da je bila Jugoslavija prva, ki se je Hitlerju uprla, a Rusija je prva, ki ga tepe. Slovani, ki jih je Hitler preziral, so pokazali vsemu svetu, da so sposobni upreti se Nemčiji.

Kar od vas hoče stara domovina, kar mi od vas hočemo, je: pomagajte Ameriki, kajti s tem pomagata stari domovini; Ameriki pomagajte vi pomagata Jugoslaviji. Vračam se iz Anglije, kjer sem videl mnogo porušenih vasi, a našel čvrsto voljo angleškega naroda za odpor in borbo do konca. Tak duh mora vladati tudi pri vas v Ameriki, pri vsem našem ljudstvu v tej zemlji, ki bo odločevala o usodi sveta.

Vi Slovenci, ki veste, koliko naš narod trpi in vsi vi, Jugoslovani, ki veste, kaj Draža Mihajlović v tem trenutku dela za Jugoslavijo, podprite Ameriko brez pomišljanja z vsemi močmi. Mnenja smo, da je treba delati za hitro zmago, kajti čim hitrejša zmaga, tem boljša bo. Cilj našega odposlanstva v Ameriki, ki ga sestavljajo ministri in Ban Hrvatske g. dr. Ivan Šubašić je obiskovati naše izseljeništvu in opozarjati, da bodo v teh dnevih složni i zaradi Amerike i zaradi svoje stare domovine. Vsi spori, ki so danes nastali v našem časopisu so nepotrebni. Škodijo ne samo ugledu Jugoslavije, temveč tudi slogi Amerike, ki sta ji danes potrebna sloga in sodelovanje bolj kot

vse drugo. Razdvajajoč se drug od drugega in napadajoč se med seboj koristimo Hitlerju in njegovi politiki, ne pa Ameriki in demokraciji. Vsak prepir je danes nepotreben luksuz. Mi vemo, da danes ne moremo menjavati svojih prepričanj. Notranjih zadev ne moremo pozabiti od danes na jutri. Naj vsak ostane pri svojem mišljenju, a vsi se zedinimo v tem, da je za zmago potrebno delo, sloga, ljubezen in znosnost. Od Slovencev hočem samo eno: da bomo vsi Slovenci složni v eni misli. Ta naša misel bodi: Združena Slovenija v svobodni, demokratični Jugoslaviji.

Treba je torej pozabiti na stare spore, na vse tisto, kar nas je leta razdvajalo in postaviti načelo edinstva volje, duha in akcije, kar bo pomagalo ne samo Ameriki, temveč tudi Jugoslaviji. Jaz sem bil strankar. Danes sem se temu odrekal, ker doma ni strank. Z doma nam sporočajo, da strank ni več, da ni več bogatih in revnih, da je sovražnik izravnal vse v istem trpljenju in strahotah, da vsi živijo po barakah in na ulici. Dokler torej naša Slovenija ne postane svobodna in z njo vsa Jugoslavija ne sme biti več političnih in drugačnih strank povsod naj vlada sloga in ljubezen.

Slovenci, ostanite vsi na strani Roosevelta, podprite ga z vsemi svojimi močmi vse do konca in ne zapuščajte ga vse do miru, da se ne zgodi to, kar se je zgodilo Wilsonu. Naj nas trpljenje uboge domovine na križ raz-

pete Slovenije in Jugoslavije, borba naših borcev v planinah in končno vse muke in trpljenje vsakega našega posameznika spomnijo, da je potrebno dajati žrtve, kajti samo tako bomo vstali.

Bodimo ponosni, da smo Slovenci, kajti slovensko ime smo kupili s krvjo. Najmanjši narod na svetu smo, a prav zato imamo pravico do življenja, a živeti hočemo v pravici in na svobodi. Bodite zavedni Amerikanci, a ne pozabite na svoj rojstni kraj, ki vas danes bolj potrebuje kot kdaj poprej!"

NEVERNIM TOMAŽEM

Primeren naslov. Našel sem ga v glasilu Jug. Jednote. Namenjen je bil vsem našim ljudem, ki še vedno pravijo, da so vse novice o preganjani Sloveniji — angleška propaganda. Žalibog, da moramo zapisati o teh ljudeh, da so "naši". Zaslužili bi lepo prislovico "peta kolona", ali podomače "izdajavci". — Tudi naš potovalni zastopnik se pritožuje o nemškutarski zakrknjenosti teh "slovenskih" ljudi.

Obenem naj služijo sledeče novice našim ljudem, ki morda niso naročeni na druge časopise. Imajo samo Ave Marijo. Ta ali ona novica je bila že tiskana v našem časopisju, marsikateri bravec pa le še ne ve o njih.

15. decembra 1941 so v Tr-

stu ustrelili Slovence: Viktorja Bobek, Simona Kos, Viktorja Tomašiča, Josipa Ivančiča in Ivana Vadnjala, ker so delali za Slovenijo in Jugoslavijo. Na dosmrtno ječo so bili obsojeni: Dr. Lavoslav Čermelj, Dr. Dorče Sardač, Dr. Anton Ščuka, Franc Kavš. Poleg teh je bilo še 51 slovenskih in hrvaških rojakov, ki so dobili ječe od 3 do 30tih let.

Septembra meseca 1941 so Nemci ob 8. uri zjutraj zažgali celo vas Rašca pri št. Vidu nad Ljubljano. Vse žene in otroke so nabasali na vozove in jih odpeljali neznano kam, moški so k sreči prejšnji dan ušli. Nemci so Raščane obdolžili, da so podpirali jugoslovansko misleče ljudi.

3. oktobra je eksplodirala bomba na sejmišču Ljubljane, radi te bombe so začeli Italijani neusmiljeno preganjati slovenski živelj po celi ljubljanski provinciji. Pravi-jo poročila, da so jih dvatisoč potaknili v ječe, nekaj nad 50 pa ustrelili ali pa pobesili.

8. oktobra sta bila dva Slovenca Vode Marjan in Arpi Balač ustreljena, ker so našli v njihovi hiši revolver.

Oktobra so slovenski fantje napadli žago pri Radovljici in odpeljali dva Nemca iz mlina. Nemške oblasti so zahtevale povrnitev teh Nemcev. Ker jih Slovenci niso hoteli izpustiti, so Nemci ustrelili 200 Slovencev v okrajih Gorenjske.

Oktobra so ustrelili Nem-

ci 15 moških in eno žensko, ker je bil slučajno ubit en Nmec. Tudi to se je zgodilo na Gorenjskem.

Imena nesrečnih žrtev, ki so bile ustreljene ali obešene:

V Krtini pri Moravčah: Pečnik Franc iz Kamnika, Ivan Pregelj iz Kamne Gorice, Štefan Gruden iz Jeranovega, Generoz Sitar iz Bukovice, Franc šešek (dvajsetletnik) iz Kamnika, Anton Jeglič iz Kamnika, Anton Orehek iz Moravč, Ivan Sušnik, Jeranovo, Božidar Kepic iz Kamnika, Franc Drole iz Kamnika.

V Smledniku je bilo ustreljenih 5. (Za imena ne vemo.)

V Kranju je bil javno obešen Milorad Stošič.

V Ljubnem, Savinjska Dolina, so bili usmrčeni: Feliks Kavčič, Mihael Štular, Jožef Krivic, Anton Krivic in Anton Snedic, vsi iz Ljubnega ali Podnarta.

V Spodnjih Gorjah so našli smrt na vešalih: Franc Soklič, Gotfrid Repe, Karel Repe, Ivan Zupan, Jožef Pikon.

V Jaršah pri Domžalah: Ivan Dacar, Josip Vidmar, Franc Vidmar, Lovro Dragar iz Podgorice, Mirko Kerželj iz Terbovelj.

V Domžalah so bili ustreljeni: Franc Kos iz Cerkelj, Peter Sparovec iz Kranja, Andrej Korošec iz Domžal, Oskar Slamnik iz Slov. Gradca, Ferdo Horvat iz Mekinj,

Pavel Korošec iz Tacna, Mirko Pirnat iz Mengša, Franc Golob iz Dravograda, Ludvik Vertin iz Brezij.

V Lescah na Gor.: Jožef Bernard, Anton Poje, Jože Dacar iz Črnuč, Anton Mohorič iz Javornika, Franc Hrastek iz Javornika, Franc Podgornik, Albin šavli, tudi iz Javornika.

V Jesenicah so našli smrt: Franc Frelih, Ludvik Stražičar, Karel Kragelnik.

V Krškem ob Savi: Jožef Graber, Peter Jernejc, Feliks in Friderik Kaplan, Emil Kaplan, Franc in Rajmund Kastelic, Anton in Franc Preska, vsi iz Krškega, Ivana Uranjek iz Celja.

V Begunjah na Gor. obešeni: Ignacij Hren in Leo Brenclj iz Kamnika, Alojzij Glavič iz Mengša, Mirko Furlan iz Kamne Gorice, Kolarich Milan iz Perova, Kazimir černe iz Kamne Gorice, Stanko Kaličnik iz Perova, Ivan Finžgar iz Javornika. Poleg teh je bilo še deset nedolžnih ljudi ustreljenih, imena ne povedo poročila. V drugi polovici avg. so ustrelili še 6 Slovencev, Franca šterna, Hinkota šagerni, Juriša Mesemerja, Rafka Pavlina iz Holmea, Mihaela špacapana in Jericha Antona, slednji iz Holmea.

Vsi ti so bili poslani v večnost v mesecih avgusta in septembra ter prvi teden okt. l. 1941. To so samo nekateri, v prihodnjih mesecih še več imen.

Vesti in poročila prihaja-

jo iz zanesljivih virov, so torej popolnoma verodostojna.

V Kranju so baje meseca novembra polovili vsa polnoletna dekleta in jih poslali v vojaška taborišča v Nemčijo. Eden med petdesetimi enakimi slučajji iz drugih krajev Slovenije.

Obupno je stanje mater z majhnimi otroci. Ker so drugim materam otroke pobrali in jih odgnali, mnogo ostalih mater svoje otroke v Savo in Dravo pomečejo. Zgodilo se je tudi v mnogih slučajih, da so matere same šle z otroci v hladno smrt.

V mesecu avgustu so Nemci v okolici Bleda ustrelili 90 Slovencev. Padli so nedolžni, žrtve nacijskega "maščevanja". Ustrelili so jih, ker Nemci niso mogli najti in ujeti pravih krivcev raznih poškodovanih dejanj. Po tem času je bilo v predelu Gorenjske, ki so jo zasedli Nemci, ustreljenih več sto žrtev. Vse ustrelitve odreja civilni komisar na Bledu Kutschera, sudetski Nmec, ki si je pridržal pravico postreljati poljubno število talcev, zaprtih po vseh večjih krajih Gorenjske za vsak sporočeni mu upor ali razžalitev nemškega vojaka. Ubijanja se ponavljajo skoraj vsak dan. Proti koncu oktobra so na Bledu v enem dnevu ustrelili 16 talcev.

Preseljevanje Slovencev iz štajerskega dela Slovenije se nadaljuje po načrtu. V nekih predelih južno od Drave Slovencev ni več. Ostati sme samo tisti, ki postane

član nacijske organizacije in se zaveže, da ne bo več govoril slovensko. Samomori se množe. Pri preseljevanju se pazi posebej, da ne bi bila dva člana iste rodbine izgnana v isto pokrajino. Mimo Šlezije in Vzhodne Prusije se kot kraj prisilnega naseljevanja zlasti omenjajo vzhodni predeli Poljske. Izgoni Slovencev v Srbijo so prenehali. Kot razlog nemški krogi navajajo, da nočejo, da bi srbske uporniške sile dobivale pomoč še z daljnjim številom Slovencev.

Dne 15. oktobra so Nemci proglasili pridruženje štajerskega dela Slovenije k 'rajhu'. Prva posledica tega je bila odredba civilnega komisarja v Grazu dne 20. oktobra, s katero se ukazuje izgon vsega slovenskega prebivalstva iz pridruženega ozemlja. Od 24. oktobra do srede novembra so že izgnali 12.000 Slovencev. Prisilno izseljevanje se nadaljuje po načrtu. V Berlinu je bil sprejet načrt o preselitvi vsega slovenskega prebivalstva iz zasedenih krajev v 'rajh', kjer ga bodo uporabili pri delu v vojni industriji. Nemško besedilo načrta pravi: "toda predvsem v najslabše kraje".

V delu Slovenije, ki so jo zasedli Nemci, je 143 župnij od 277, polnega števila župnij, ki spadajo pod ljubljansko škofijo. Pred zasedbo je izvrševalo v tem delu Slovenije dušno pastirstvo 245 duhovnikov. Danes so tam še štirje. Trije smejo darovati sv. maše, četrtemu pa

ni dovoljen pristop v cerkev. Prepovedane so pridige in občevanje s slovenskim prebivalstvom v slovenščini. Razen omenjenih štirih so vsi sposobni duhovniki pregnani in zaprti v koncentracijskih taboriščih v Nemčiji.

Lani v aprilu je bilo v štajerskem delu Slovenije 4.421 učiteljev, med njimi 1257 v današnji "Provincia Lubiana", vsi drugi pa v krajih, ki so jih zasedli Nemci. Od zadnjih jih je bilo 360 pregnanih v Srbijo, okrog osemsto pa jih je pobegnilo v planine in gozdove. Od 2000 preostalih so jih največ pozaprli v ječe in v koncentracijska taborišča, manjše število pa so preselili v Nemčijo. Vse slovenske šole so zaprte. Prav tako slovenske gimnazije.

"Frankfurter Zeitung" z dne 17. decembra pravi:

"Pri prevzemanju oblasti novega gauleiterja Kranjske in Koroške je imel minister Frick govor, v katerem je izjavil, da dosedanja ureditev uprave več ne velja, ker ste omenjeni pokrajini pridruženi rajhu. Kar zadeva kraje južno od Karavank je naš glavni cilj, da jih naselimo z Nemci. Nemški živelj je tukaj vladal tisoč let in to nam daje pravico, da si zemljo prilastimo. Prebivalstvo zgornje Kranjske pa ima v sebi mnogo nemške krvi in ga moramo čimprej naučiti ne samo nemško čutiti, temveč znati svojim čustvom tudi na zunaj dati nemški izraz."

Od 539 duhovnikov mari-

borske škofije so bili 503 zaprti ali pregnani. Ostali — med njimi je osem duhovnikov, ki so jih poslali iz 'rajha', — izvršujejo svoj poklic pod nadzorstvom gestape. Nobene besede ne smejo spregovoriti v slovenščini, celo izpovedi morajo biti izključno samo v nemščini. Vsako pridigo morajo nositi gestapi in preden je ta ne potrdi, je ne smejo govoriti raz prižnico. Mariborski škof dr. Tomažič se je uprl naciski zahtevi, naj razpiše neke nove "cerkvene" davke. Nemški krogi zahtevajo njegov izgon iz Maribora. Sprva so poskušali vse mogoče, da bi se sam umaknil. A škof jim je odgovoril, da ne bo poslušal nobenih zapovedi ali namigavanj, naj zapusti Maribor in da se bo vdal samo fizični sili.

Pismo iz domovine,

priobčeno v "Novi Dobi", pisano po rojaku v Pennsylvaniji.:

Ljubi nam sin!

Damo Ti vedeti, da smo 12. novembra zapustili naš mili dom. S seboj smo vzeli le to, kar smo imeli na sebi, vse drugo je moralo ostati tam.

Franki, srečen si, ker si tam! Tvoje pismo je hodilo mesec dni k nam. Nismo Ti mogli prej odpisati, ker ni bilo časa—in bilo je vseeno, če smo Ti pisali ali ne.

Franki, sedaj nimamo doma več. Kje bo naš dom, ne vemo. Reza, Karolina in Ivan

so šli z nami do Rajhenberga, potem pa ne več. Francka je šla teden dni prej iz Krške vasi in Cene, Marička ter Lojze iz Rake.

Sin moj, žalostna je bila naša ločitev od doma, ki smo ga morali zapustiti za vedno. Tam smo morali pustiti dve breji kravi, junca, dva velika prašiča in tri mlade prašičke. Vina velik sod, polne skrinje vsakovrstnega zrnja in 60 mernikov pšenice. Ko smo mi odhajali s solznimi očmi, so že drugi odnašali našo pšenico iz skrinj in pili naše vino. Ko smo prišli v Rajhenberg, nam je povedal nekdo, ki je prišel za nami, da je naša pšenica in vino že vse šlo. Ne morem Ti povedati, Franki, kako mi je bilo hudo.

In koliko drugih stvari smo izgubili. Tako smo skrbeli, delali in varčevali, sedaj pa moramo po svetu v capah in bosih . . .

Z žalostnim srcem Te pozdravljamo: jaz, Tvoj oče, mama, Vinci in naša mala Anica. Žalosten je ta pozdrav od nas popotnikov . . .

Ljubi brat!

Bratec Franki, žalostno novico Ti sporočamo, da smo morali zapustiti naš zlati dom in sedaj smo na potu v logarje v deželi Sachsen na Nemškem. Tam nas je že 30 tisoč Slovencev. In sedaj na zimo! Žalostno je to. Vsa naša žlahta je šla, Jančar in Ajstar, Veličič Lojze in Cene Jože iz Skopic, sploh vsi, vsa Slovenija je na potu...

Ne vemo drug za drugega. Do Rajhenburga smo šli skupaj, tam so nas pa raztr-

gali. Mi smo čakali dva dni in eno noč na transport. Z nami je sedem družin iz Drnova, ostali so pa štajerci iz Bizeljskega, skupaj nas je 145 oseb.

Franki, če bo le kako mogoče, mi bomo vsi prišli k Tebi, sedaj pa ne moremo

nikamor, niti ne vemo, kaj smo . . .

Danes smo brez vsega. Pogoreli smo brez ognja . . .

Zbogom Franki naš! Voščimo Ti vesele božične praznike. Naši bodo žalostni.

Tvoj brat Vinci, sestra Anica, ate in mama. Gudbaj!

JEZUS NA KRIŽU JE GOVORIL

Jezus na križu je govoril:
"Rad bi se, bratje, poslovil,
rad bi podal vam za slovo
svojo pohabljeno roko!"

Pa je ne morem nikomur podati,
moram jo mirno ob križu držati,
mirno držati pribito roko,
pridite k meni po slovo!"

Kje je zdaj množica vernih ljudi,
ki za menoj je hodila?
Kadar je videla križ nad menoj,
se je potuhnila in potajila.

Zdaj sem visoko na križu razpet,
hlapci pod mano na kocke igrajo,
a farizeji čez plote zijajo
in se tolažijo: "Zdaj ga imamo!"

Moje betežno telo ste razpeli,
z žolčem ste me napojili,
svete resnice pa niste ujeli,
niste na križ je pribili!

PRIDIGA O FACONETELNIH

Drugo nadaljevanje.

ZA zakonskimi gredo vduve. Ali imate zamerkat, de več sort vduvic se na svejtu najde. Nekatero so prave vduve, katere n'hočjo več od moža slišat, temuč vso njih misu inu skrb v G. Boga postavijo inu za nebesku Kraljevstvu se flisajo . . . Druge prave vduve so, katere za svojga ženi- na si izvolijo Kristusa Jezusa ter n'hočejo obeniga drugiga imeti . . . Druge vduve se najdejo pak, katere nejsu prave vduve, temuč samu ime imajo, zakaj po sili so vduve, dokler mož jim je umrl. Inu kadar bi bilu mogoče, bi poprej drugiga moža vzela, kakor ta prvi je pokopan. Berem od žene eniga soldata, katera, kumaj je bila zastopila, de njen mož je bil v boju ostal, eniga drugiga vzame. Le-ta tudi je mogel čez sovražnike pojt, on tudi ostane. Ta žena precej eniga drugiga vzame inu taku de taisti dan 4 možje je imela.

Ali pak kakor una gospa, katera milu se je jokala nad truplom svojga mrtviga gaspuda. Pride le-to troštat en mlad, ledih gospud inu dokler je djala, de nihdar taku dobriga moža ne bo več ušafala, on pravi: "Če hočete mene vzeti, vam oblubem, de vam bom dober kakor ta prvi." Ona ga lubeznivu pogleda ter zdihne, rekoč: "Ah, gospud, zakaj niste poprej prišel, zakaj včeraj sem enimu drugimu oblubila inu se troštam, de jutre bo ohcet. Ali kadar bi le-ta umrl, vam dam besedo, de vas bom vzela."

Ali kakor una, katera je klagovala inu cagovala na grobu svojga moža, taisti dan pokopaniga. En soldat, kateri je vahtav eniga obešeniga človeka, je slišal tu klagovajne te žalostne vduve, ter se je bal, de bi ne cagala inu sama sebe od žalosti ne fentala. Se čez to vduvo usmili, gre k nji, vidi, de po tleh se vala inu lasi z glave puli, jo gori ble je znal inu vejdil. Ali ona vseskuzi vzdigne ter jo začne troštat, kakor najje djala: "Joh meni, zapušeni sruti! Zdaj obeden več ne bo hotel mene imeti!" Soldat zamerka, kej jo čevl nerble tiši. Pravi: "Zakaj? Nikar, vsaj nejste še taku stara inu grda, de bi kateri še vas ne vzela." Ona: "Oh, kdo bo mene vzela, zapušeno sruto?" On pravi: "Če obeden drugi, taku jest." Ona precej reče: "Ah, Bug hotel!" Si roko dasta inu oblubo na grobu tiga mrtviga moža sturita. Jo pele v to prvo oštarijo ter celo nuč sta bila dobre vole. Se začne dan delat, soldat pravi: "Morem pojt tiga obešeniga vahtat." Gre ter najde, de so ga bili ponoči z gavh vzeli. Se prestraši ter štrajfinge boji. Teče ženi pravit, kaj se je ponoči zgodilu. Ona hitro s postele skoči ter pravi: "Ne boj se! Pojdi z mano, hočeva mojga rajnigiga skopat inu namejsti tiga ukradeniga na gavge obesit ter ljudje bodo menili, de je ta pravi, inu v tej viži se ne bode neč hudiga zgodilu." Gresta, ga skopata inu na gavge ga žena pomaga obesit.

Ene vduve pak so ravnu koker una Samaritanarca, katera je bila malu pridna, kakor sam Kristus je k nji djal: "Pet možov si imejla, in kateriga zdaj imaš, nej tvoj mož."

Takoršnem vduvam jest ne bom šenkalk faconetela, zakaj vejdm, de se v tej

božji veži ne nejdejo, dokler pravi sv. Paulus, de so umrle (za božje stvari.) Temuč tem, katere so prave vduve, šenkam en lep faconetel, dokler sv. Paulus zapovej, takoršne spoštovati. Le-tem šenkam faconetel Marije Device, s katerem si je solze brisala, kadar pod križem je stala inu svojga lubiga sinu Kristusa Jezusa na križu mrtviga je vidla...

Zdaj bom šenkam en par faconetelov antverharjom, delavcom inu deklam, zakaj le-ti posebno jih potrbujejo, dokler per njih deli večkrat se morjo potiti inu pot brisat. Inu ravnu le-tem se bo dobru rajmal faconetel sv. Josefa, kateriga je bila njemu šenkala Marija Divica, iz katerem, menem, de večkrat si je pot brisal, kadar težku je delal, dokler on je bil en antverhar, kateri z delom si je mogel kruh služiti, desilih je bil ženin Marije Device. Inu menim, de en velik trošt je imel, kadarkuli je taisti faconetel nual, premislejoč, de taistega je njemu dala Kraljica teh angelov. Ta faconetel šenkam antverharjom, delavcom inu kmetom, zakaj vejm, de večkrat vam težku naprej pride vaše delu ter menite, de ni na zemli težkejšiga stanu, kakor je vaš. Ali vzemite ta faconetel ter premislite, de s. Josef je bil taku Bogu dopadeč, de mej vsemi svetniki je bil njega izvolil za varuha svojga sinu Kristusa Jezusa, inu vender je prpuštil, de z delam je je mogel zašlužiti živějne sebi, Jezusu inu Mariji Divici. Zatorej ne bodi vam težku tudi delat za vaše živějne ter nikar se ne tožite čez vaš stan, v kateriga vas je Gospud Bug postavil, temuč spumnite na besede s. Duha, kir pravi: Od dela tvojih rok boš jedel in dobru ti bode.

En delave sladku zaspi, kakor na postelo se položi, ta bogati pak ne more

zaspati, zakaj želodec ga tiši. Zatorej vi delavci nimate uržoha, se čez vaš stan tožit, temuč čez vašo zanikernost, čez vašo golufijo inu lagajnje, zkuzi kature Bogu in ljudem zuper ratate, zakaj ne držite, kar oblubite, inu kar cel teden zašlužite, v nedelo v oštariji zapijete. Revne vas sturi nikar vaš stan, ampak dokler vi zapuvidi božje ne držite, praznike ne praznujete, ampak delate kakor v delavnik, s. mašo večkrat ne slišite inu namejsti s. roženkranca kvarite inu majolike v rokah držite, zatorej žegna božjiga nimate inu večkrat stradat morte. Ostanite vi per vašimu antverhu, flisnu delajte, besedo držite, na dušo inu na Boga ne pozabite ter na faconetel s. Josefa spumnite inu per vašimu stanu, v kateriga vas je G. Bug postavil, ostanite, taku boste spoznali, de vaš stan nej reven, temuč srečen. Če pak ne bote per vašimu stanu ostali, temuč bote hoteli brez mere jejsti inu piti kakor gospoda inu gvantani hoditi vi inu vaše žene kakor eni dohtarji, se bote k zadnimu gvišnu kesali kakor uni vovk, kateri je vidil eniga krulaviga osla.

Ga je vprašal, kaj mu je. Osel odgovi: de se je ob en trn zbodel inu ne more sam ga vun zdejti, zatorej taku krulav hodi. Prstopi vovk ter pravi: "Pokaži meni tvojo nogo ter bom jest tebi ta trn z noge zleku inu hitru tebe ozdravil, zakaj se dobru na le-te reči zastopim."

Osel mu poda nogo, vovk prime z zobmi ta trn, ga začne vun vleč, osla zaboliti ter pocukne nogo inu s to drugo vovka v čelu udari inu rezbi je. Takrat vovk: "Prav meni stoji, dokler jest sem en mesar, inu sem hotel arcat biti." Glihi viži nekaterim antverharjom se godi,

kateri hočejo cerat inu se gvantat kakor gospoda inu k zadnimu v buštvu veliku padejo, de oni inu njih žene reztrgani hodijo inu petlajo. Kadar bi bili po njih stanu delali inu živeli, v le-to revo bi ne bili padli. Ostanite per vašimu stanu ter premislite, de s. Josef, ženin Kraljice nebeske, je bil antverhar inu taku zvejstu je G. Bogu služil, de mu je bil svojga ediniga sinu zaupal. Le-ta tedaj faconetel vzemite inu zvejstu poleg vašiga dela Bogu služite ter vam oblubim, de bote enu srečnu lejtju imeli.

Vi pak, hlapci inu dekle . . . ne bodite kakor uni hlapci, katerim njih gospud je bil reztalal službe, de bi vsakatiri svojo službo flisnu opravil. Se prmiri en dan, de ta gospud je bil v eno lužo padel. Je klical hlapce, de bi ga vun zlekli, ali ti nemarni nejso hoteli z luže gospudu pomagat, rekoč: "Jest se nejsem zatu udingjal, imam drugo službo." Ah, nemarni takoršni posli, katiri, de bi vidli, de hiša gori, bi ne šli pomagat gasiti, rekoč: "Jest nejsem za tu se udingjal." Alo kadar je za jejsti inu piti, en sam za sedem tovaršov bi spil inu snedel. Katiri se žiher morjo prglihat taisti kači, hidra imenovana, katira je imela sedem glav inu ust inu obene roke. Oh, kulikajn takoršneh poslov se najde, katiri nihdar nejso siti, kakor de bi sedem ust imeli, h delu pak nimajo rok.

Ne bodite tudi kakor uni posli, čez katire se je tožil gospodar: En hlapec me oblači, vsi drugi me slačijo. Taku se godi, de kumaj en posel se najde, da bi bil gospodarju nucen. Ti drugi so vsi škodljivi, kakor resničnu je enkrat en djal, de ob našem času so posli kakor dinje, zakaj mej 50 se ne najde ena dobra. Glihi viži mej 50 posli kumaj bo

en dober, flisen inu zvejst. Taku ne bo treba vsaku lejtju tebi drugiga gospodarja iskati, zakaj v tem, kir menijo si pobulšat, še hujši najdejo, dokler oni ne sture, kar so dolžni, inu se jim godi kakor unimu oslu, od kateriga sem bral, de je služil enimu mlinerju ter žitu je v malen nosil, moko pak v mestu. Ta osel začne mislit: "Ta služba je pretežka za mene. Malukedej počivam, drugi kruh jedo, jest pak, desilih žitu inu moko nosim, morem slamo inu listje glodat." Zatorej gre proč inu se vdinja enimu kramarju, menejoč, de mu bulši pujde. Le-ta kramar ga naloži s svojo kramo ter še vrhi ga zavsede ter ga podviza hodit, de bi poznu na semejn ne prišla. Ali osel zavolo velike težave nej mogel hitru hodit, zatorej sta bila prepoznua pršla, kadar vsi ljudje so se bili rezšli. Kramar se rezjezi, popade palco, začne osla gajžlat neusmilenu, potle ga prveže k enimu stebru inu celu nuč ga pusti stati prez špiže inu pitja. Inu cilu nej mogel doli leč, de bi spal. Osel začne mislit na svojga prviga gospodarja inu se grevat, de od njega je preč šel. Inu dokler se je njemu per kramerju taku godilu, ga zapusti inu gre spet k mlinerju prosit, de bi ga v službo vzel. Ali ga nej hotel več imeti.

Gre k enimu krznarju. Temu služi inu kože nosi. Ale le-ta krznar za vsako stopino ga s palco po rebrah ogladi, taku de kadar je damu prišel, nej mogel na nogah stati. Od truda inu žlaku nej mogel na nogah stati. Premišluje, kaj misli krznar, de taku hudu ž njim andla, ter milu se začne kokat inu tulit. Šliši lisica ta krik inu jok, teče gledat, kaj tu pomeni. Najde osla, ga vpraša, kaj ga boli. Ali on od jokajna inu solz nej mogel odgovorit. Lisica mu poda en

škupnik, rekoč: "Vzemi, moj osel, le-ta faconetel ter obriši tvoje solze inu povedaj meni, kaj te boli."

Se obriše inu začne pravit, de vsi gli-di ga bolijo — zakaj nej glida na nje-mu, de bi ne bil pretepen — inu zlasti srce, zakaj ne more zgruntat, kaj misli krznar ž nim sturiti. Lisica pravi: "Jest bom tebi povedala: on misli tebe taku dolgo martrat, dokler boš ucrknil. Potle bo tebe odrl, kožo ustrojil inu jo predal." Kadar je le-tu osel slišal, se začne valat inu cagovati. Takrat lisica se začne smejati inu njega troštat, re-koč: "Videm, da si en pravi osel, kir nejssi vejdil, de ta, kateri služi, pojdi kamer hoče, more trpeti."

Le-ta faconetel, namreč škupnik po-leg faconetela s. Josefa šenkam vam hlapcom inu deklam ter vam rečem, de če želite služiti prez trlejna, ste pravi osli, zakaj ta, kateri služi, pojdi kamer hoče, more trpeti, inu če ble si zbera, hujši najde. Zatorej če želite enu dobru lejtju imeti, le-ta dva faconetela premiš-lujte . . . (Konec v aprilu.)

**The Quickest, Surest Way
YOU Can Help Win This
War . . .**

**Buy
Defense BONDS—STAMPS
Now!**

K A A A A J ?

NA krvave klobase so me bili pova-bili. V Clevelandu je bilo. Odzval sem se in prišel. Pozdravili smo se z gospodarjem, z gospodinjo, z malim sinčkom, s starejšo hčerko. Končno se je pokazal tudi fant, morda mu je 16 let. Ne-kaj mi je povedal po angleško. Nalašč ni-sem hotel razumeti in sem zategnil:

"Kaaaaj . . .?"

Pogledal me je in obmolknil. Oče je po tihem pojasnil:

"Ta pa ne zna slovensko."

Potem smo sedli za mizo in se lotili klo-bas. Očetova opazka, da sinko sploh ne zna slovensko, mi je sicer zelo dobre klo-base nekoliko zagrenila. Vendar so bile še vedno prav dobre. Beseda se je pa za hip ustavila.

Pa začne gospodar:

"Veste, jaz pogosto mislim tole. Odkar je v Sloveniji tako hudo, bi morale vse na-še naselbine začeti resen pouk v slovenšči-ni za našo mladino."

"Ali vam smem odkrito povedati, da mi je vaša beseda velika uganjka?"

"Kar povejte!"

"Pred par trenutki sem vas obsodil na ti-hem, da ste žalosten narodnjak, ko lastnih otrok ne učite slovensko, zdaj pa ravno vi prihajate s tako mislijo glede slovenščine. Jaz sem imel pred meseci sam že nekaj na-pisanega glede potrebe učenja slovenščine ravno v naših dneh. Pa sem opustil, ker sem si mislil, da nima smisla, s takimi reč-mi prihajati na dan. Ko ste mi pa takore-koč iz ust vzeli tisto besedo, da bi se mo-rala zlasti zdaj naša mladina učiti sloven-sko, vas bom tole vprašal: Zakaj ne začne-te vsaj pri svojih otrocih? Dokler je po naših hišah opaziti tako malo ali nič zani-manja za slovenščino, kako naj upamo, da bi ustanavljanje posebnih slovenskih šol uspelo?"

"Je nekaj draugega, Father. Če otrok nima nikjer drugje pobude za slovenski je-zik ko edino pod domačo streho, se ga ne

bo prijelo. Misli si, da je to samo očetova in materina starokrajaska sitnost. Če bi pa videl, da se naš jezik poučuje v šolah in da se ga tudi drugi zares učijo, bi bilo drugače.”

Zamislil sem se. Recimo, da bi stopil tedaj h kakemu slovenskemu duhovniku, ki ima poleg cerkve tudi šolo, ali h kaki slovenski sestri, pa bi dejal: Povejte mi vendar, zakaj ne poučujete v vaši šoli tudi slovenščino?

Prepričan sem, da bi dobil odgovor:

“Saj bi učili, pa pri starših ni zanimanja. Doma naših otrok nič ne priganjajo, da bi se zanimali za slovenščino. Če pa mi sami od sebe silimo na to, bodo otroci mislili, da je to samo naša sitnost. In tako je v naši šoli že dolgo let, da smo na slovenščino kar pozabili . . .”

Tako bi povedali voditelji naših ‘slovenskih’ šol . . .

Zdaj pa človek pretuhtaj, kdo ima prav. Zdaj pa presodi, kje je krivda.

Na obe strani reci “kaaaaajjjj” in ostani brez odgovora na vprašanje.

Na vse tole sem mislil oni dan, ko sem prebiral februarško številko Ave Marije in našel v njej razgovor o tej stvari, ki ga je bil sprožil Andrej Tomec s svojim spisom v Amerikanskem Slovincu.

Bral sem dopis iz Steeltona, bral tisto o Urankarjevem očetu v Mariboru. In kar je bilo še tam omenjenega. In sem mislil na pogovor pri klobasah v Clevelandu in še na mnogo mnogo drugega . . .

Starši zvrčajo krivdo na šole, na cerkve, na duhovnike, na sestre . . . Šole, duhovniki, sestre, cerkve na — starše . . . Ave Maria na starše, Andrej Tomec na oboje . . .

Če sam premlevam to reč sem in tja, kam bom zvrnil krivdo? Zelo me mika, da bi pritegnil Andreju, povrhu pa še onemu dopisniku iz Steeltona. In ko dalje tuhtam, se mi zdi, da je imel tudi Frank pri klobasah v Clevelandu precej prav. Ko vso to reč pomešam v mislim in skušam odločiti pravo mero krivde vsakemu krivcu, se mi nekaj dviga v prsah, da bi potegnil posebej

z Ave Marijo in pokimal očetu Rev. Aleksandra . . .

Razume se pa, da bo ostalo tako kot je in bomo zaključili lepega dne vso to debato tako kot smo jo že večkrat:

Kaj hočete? Razmere, razmere, razmere . . . Amerika, Amerika, Amerika . . .

Takole pa meni govorijo spomini:

Kjerkoli sem bil za dalj časa v naselbini, povsod sem skušal dati pobudo, da bi naša mladina ne bila preveč tuja slovenskemu jeziku. Moj “kaaaaaj” je bil vsepovsod z menoj . . . V Chicago sem imel svoj čas pravo večerno slovensko šolo po dvakrat na teden. Pa že poprej v Detroitu sem zbiral mladino vsaj k petju, k igram v slovenskem jeziku. Vsaj “Mala kuharica” bi še vedela o tem pripovedovati, kajne, Nežika? V La Sallu, na Willardu, v So. Chicagi, v Johnstownu . . . Za vsak tu naštetih kraj še vedno lahko pokličem priče, če bi bilo treba.

Kakšne uspehe sem imel?

Z mladino v splošnem ni bilo težav. Včasih sem naletel na nepričakovano zanimanje. Imeli smo seveda “fun”, pa poleg tega se je obetal tudi resen uspeh. Ko so otroci nastopali na odru pred slovenskim občinstvom na primer z igrico “Slovenska šola” in z drugimi takimi malenkostmi, se ljudem zares prav “fletno” zdelo. Bili so ginjeni in so ponavljali:

“Fletno!”

Pri tem “fletno” je pa navadno tudi ostalo. Pri tem se je nehalo. Izpodbude za nadaljevanje tega dela ni bilo od nikoder. (Vedno je pa treba dostaviti, da so bile tudi tu posamezne, redke izjeme! Da je ena teh izjem vedno bil Andrej Tomec, skoraj ni treba poudarjati!) Nasprotno so bile pa tudi take izjeme, ki so imele navado reči: Kljub temu, da je — fletno, se ne izplača . . . Otroci so in ostanejo Amerikanci, nima pomena, da bi jih kdo skušal narediti za starokrajce . . .

Torej — bilo je fletno, dokler je bilo. Ko je minilo, jih je bilo malo, ki bi se jim škoda zdelo, da je minilo. Če je prišel za menoj slučajno kak drug, ki se ga je držalo

“starokrajstvo” od vseh plati, na primer P. Odilo, je šla stvar naprej, dokler je šla. Če je prišel kdo drug, ki se ni sam od sebe tako gnal za “starokrajstvo”, ni dobil pobude — od strani očetov in mater. To stoji, če seveda spet izvzamemo redke izjeme. Da bi bilo po cerkvah več slovenskega, o, da, o tem ni bilo redko slišati. Poamerikanjenje naših cerkva so ljudje radi zamerili že pred mnogimi leti. Da bi pa bilo treba poprej imeti slovensko govoreče ali vsaj slovensko razumevajoče ljudi v cerkvi, našo mladino namreč, na to so premalo mislili. Da pa mladina ne more razumeti slovensko, če se poprej ne uči . . . da bi bilo treba organiziranega dela za dosego tega . . . da bi bilo treba tudi kaj žrtvovati za to stvar, tega in takega smisla je bilo jako jako (še tretjič: JAKO) malo.

(Sam sem neredko prišel z otroci pred starše z njihovimi otroci naravnost od slovenskega pouka, pa so vpričo mene z njimi angleško govorili!)

Pojdimo dalje! Bili so časi, ko sem si domišljal, da bi se slovenščina med našo mladino lažje pospeševala s pomočjo naših društev in organizacij, ki jih je na stotine, in so samo za naš narod, nego s pomočjo cerkva in župnijskih šol, ki morajo tolikokrat biti za vse . . .

Imel sem v mislih poziv na javnost v tem smislu. Cela vrsta lepih misli — vsaj meni so se lepe zdele — mi je vrelo po glavi. Povedal bi to in ono, pokritiziral sem in tja . . .

Pa sem si mislil: Preden zatulim v javnosti, bi bilo pametno, če bi skušal vsaj pri eni naših organizacij nekaj konkretnega speljati. Razume se, da sem se mogel približati le kaki katoliški organizaciji. In sem se res skušal približati naši največji katoliški organizaciji. Obrnil sem se na nekatere glavne odbornike, bil sem tudi povabljen na sejo glavnega odbora in sem razlagal, “sugestiral” (kot tako radi rečemo), svetoval, predlagal, ponujal . . .

Nak! Ni bilo smisla.

Pisal sem vseeno tudi javno nekoliko o tem. Zelo previdno in polahkoma. Skušal sem izzvati kaj odmeva.

Nak! Ni bilo smisla. Ostali smo, kjer smo bili.

Če bi se bilo pokazalo zanimanje le pri eni organizaciji, bi bilo mogoče pozneje še na druge vplivati. Tako je pa — tako!

Ko je padla Jugoslavija in z njo Slovenija, me je srbelo, da bi bil to in še kaj napisal. Premagal sem se.

Ko so izhajali Tomčevi članki, me je srbelo . . . Premagal sem se.

Ko sem bral odmeve v Ave Mariji na Tomčeve članke, me je spet zasrbelo.

To pot se nisem mogel — popolnoma — premagati . . .

Popolnoma, pravim. Zakaj če bi se ne bil nič premagal, bi se ta spis ne nehal s tole besedo.

Kaaaaajjj—?

Odgovora ni, kot ga ni bilo pri klobasah.

TRETJIČ: “KAJ JE TOREJ S PLESOM?”

TAKO je šlo torej vse še dosti fletno naprej v moji sedanji slovenski fari, pa tudi v moji prejšnji, ki so jo polagoma začeli ljudje imenovati “ajriška” fara. Med tem so namreč nastale še nove fare v naselbinah: slovaška, poljska, italijanska. Vse so na približno enak način stopale v življenje, po vseh se kolikor toliko tudi pleše.

Ampak jaz — Bog mi prizanesi! — sem se med tem nekam postaral in zraven tega sem postal, hm, ali naj priznam . . .? Ne gre mi lahko z jezika, pa če sem rekel a, moram reči še b. Torej postal sem — len in nemaren. Mor-da ne ravno radi starosti, ampak ko člo-

vek leta in leta gleda okoli sebe vedno ene in iste reči, saj veste, vsemu se privadiš in niti svoje vesti ne sprašuješ več tako pogosto, kot si to nekdam delal.

V moji fari se je vse nekam ustalilo, uredilo, prišlo v neko vsakdanjo rutino. Glede plesa v naši cerkveni dvorani ne čujem nobenega pomisleka več. Le tu pa tam mi zadoni neko oddaljeno grmenje, ko skušam kakega zastaranega grešnika spraviti nazaj v cerkev. Pa mi jo zagode pod nos: Vaša cerkev je menjalnica denarja in jama posvetnosti. Nak in nak!

Jaz sem zdaj že tako prepričan, da to ni res, da si sploh ne jemljem dosti k srcu. Grem svojo pot in se vdajam najrazličnejšemu delu. Prireditve v dvorani mi že davno ne jemljo več toliko časa, zakaj imam dosti mladih in zmognih ljudi, ki so vzeli te zadeve v svojo oskrbo. Poznam dosti fantov in deklet, ki vse brez mene dobro "ronajo". Tudi starejši so vedno okoli in nič pritožb ne slišim. Hvala Bogu, vse je dobro. Plesi v naši cerkveni dvorani — no seveda! Saj so mi ravno preteklo soboto povedali, da imajo spet enega — kdaj že? — no, saj sem v nedeljo oznanil in vse lepo povabil. Seveda ne bom šel dol, razen morebiti le par minut radi lepšega. Te reči so pač za mlade ljudi, kaj bi jaz postajal in posedal doli po kotih . . .

Tako sem preteklo noč prav dobro in mirno spal, čeprav me je prve hipe nekoliko motil hrup iz dvorane. Orkestra in take reči. Zjutraj pa sploh nisem imel več v mislih sinočnjega plesa.

Pride "janitor" in se nekaj praska za ušesi. Pa bo treba kaj narediti, pravi, da bo malo bolj mirno in dostojno pri naših plesih. Neki smrkavci se skuša-

jo zadnje čase skoraj ob vsaki priliki priklatiti noter. Eden ali drugi pride že kar natrkan in potem nagaja, kjer more, razgraja in klafa in, in, in . . . saj veste, mlada kri.

Seveda precej zares pogledam janitorju v oči. Vidim, da je mož resen in bi me rad "zbudil". Toda na drugi strani imam skušnjo, da je janitor rad siten in tako dalje. Morebiti ima neke za ušesi celo pripravljeno opazko, da bi se mu spodobila malo višja plača. Vse te besede o sinočnjem plesu so mor-da samo spreten uvod v vse, kar ima priti . . .

Tudi jaz se popraskam za ušesi in prašam: Ali ni bilo kaj cerkvenih mož zraven? Janitor prikima in žveči nekaj po ustih, kakor bi hotel reči veliko besedo, pa je ne reče. Samo z roko zamahne. Jaz pa nisem razumel, da je zamah pomenil: Ja, veste, jaz bi rad povedal, kaj si mislim o tem ali onem "cerkvenem možu", toda lahko pride na dan, čeprav sva popolnoma sama, in potem gorje meni na "farni mitengi"! Potlej naj pa le zinem o — povišanju plače . . .

In tako je pogovor minil in janitor me ni prav nič "zbudil". Do prihodnjega plesa sem pa kar lepo pozabil tisti sestanek z janitorjem in sem zopet oznanil nov ples in spet prav lepo povabil ljudi, češ, da je treba denarja za novo streho ali karkoli že. Da je pa med mojim oznanilom janitor nekaj mencial tam zadaj in dva-trikrat celo zdihnil — kako naj jaz, to slišim in vidim?!

Ljudje v klopeh pred menoj tudi niso videli janitorja in celo moje oznanilo so komaj slišali. Da bo ples, so itak skoraj bolje vedeli ko jaz, saj so brali posebna vabila, dočim sem jih jaz komaj

z enim očesom pogledal. Vse to je že prišlo tako v navado in splošno veljavno "urejenost", da moja oznanila o plesih vsak šolar ve na pamet za pet let nazaj in naprej. Zakaj naj bi razburjala mene, če nikogar drugega ne?

Nekega dne sem se pa vendar "prebudil". Sosednji župnik mi je pravil neke storije iz naše dvorane. Bajе jih je sestavil le po koščkih. Tu je nekaj vjel, tam nekaj. Nič lepo se ni slišalo. Pogrelo me je. Ampak prišla mi je misel: Kaj pa če bi tale dobri mož pometal pred svojim pragom? Hočem reči — pred pragom svoje cerkvene dvorane?

Pregnal sem te prijazne misli, ki so se mi kljub vsem mojim človeškim napakam zazdele — za duhovnika! — vendar-le preveč nečloveške — in sem zasukal pogovor na druge reči.

Miru mi pa ni dalo. Vest se mi je oglašala. Toda človek ima rad mir in sploh sem že nekaj preveč pustil iz rok vlado v naši dvorani. Vsak cerkven mož in druge take kapacitete so imele več veljave tam doli ko jaz. Ali naj se kar naenkrat spet postavim na svoje noge? In se vznemirjam — na stara leta . . . ?

Prišlo mi je na misel, da prav za prav že enkrat po pravici zaprosim za kaplana. Fara je narasla, jaz sem rad nekoliko bolj komot. No in sploh! Vse take reči bodo potem padle na kaplانوvo odgovornost. Saj so tudi na mojo v tistih dneh, ko sem bil mlad in se odgovornosti nisem prav nič branil.

Prišel je kaplan in jaz sem se oddahnil. Prihodnje srečanje z mojim sosedom je bila lahka stvar. Pogledal sem mu naravnost v oči in mu brez besed dejal: Vidiš, kako čist stojim pred te-

boj in enako moja cerkvena dvorana. Zdaj mi pa še očitaj, če imaš kaj . . .

Mož ni očital in vse je šlo lepo od rok. Šele po dolgem času, ko je bil moj kaplan že na novem mestu, sem se spet lepega dne "zbudil". Toda takrat je bilo prepozno in sem škofa naprosil za penzijo. Pa — kako sem se zbudil?

Na duhovniški konferenci je bilo. Nekdo je pripovedoval: Če župnik izpusti vajeti iz rok, jih kar sami po sebi vzamejo v roke ljudje. Bilo je pred leti, ko si je hotel neki župnik na ta način pomagati, da je zaprosil za kaplana. Mlad, navdušen dečko je prišel in imel pet košev najboljše dobre volje. Župnik mu je takoj izročil vse takozvano "družabno življenje" v fari in sam ni več zahajal v dvorano. Tam so pa bili toliko časa "ljudje" sami svoji gospodarji in so delali ob bari in na plesišču in sploh v vsem, kar so hoteli. Novi kaplan je enkrat, dvakrat debelo pogledal, nekaj tenkega sprva, potem pa vedno kaj debelejšega rekel, pa so se samo spogledovali. Ni bilo dolgo, ko mu je prišlo na ušesa: Oldfashioned . . . Zbolelo ga je in je dvakrat, trikrat pred župnikom napeljal pogovor na te reči . . .

Župnika ni veselilo, da bi poprijel. Saj imaš vse "čez", mladi človek, kaj hočeš še več? Delaj in "ronaj", kakor veš in zna.

Kaplan se je naveličal v dvorani "debelo" govoriti, enako se je naveličal napeljavati pogovor na te reči pred župnikom. Mislil si je: Jaz si umijem roke. Skozi steno z glavo ne morem. In je postal že v mladosti star in je premišljeval, če naj gre pred škofa z resno besedo, ali naj prosi za premestitev, ali naj molči v dvorani, v cerkvi pa lepo pridiga.

Tako dolgo je premišljeval, da je vse kar pri tem ostalo. In so ljudje slišali veliko lepih pridig v cerkvi, potem so šli v dvorano in so pozabili misliti na pridigo in vse je bilo — po starem . . . Kaplan je šel večkrat v dvorano pogledat, pa ker ni hotel veljati za "oldfashioned", je rajši dvorano pogosto mnogo prehitro zapustil in je šel v svojo sobo študirat lepo pridigo za prihodnjo nedeljo . . .

Tako je bilo v tej fari in marsikaj takega je bilo tudi v tej ali oni drugi fari v bližini. Saj je sto različnih načinov, kako se plevel lahko zaseje na dobri njivi . . .

Tako nekako je govoril na duhovniški konferenci tisti učeni profesor in jaz sem ga samo z enim očesom parkrat pogledal in ga na tihem vprašal: Ali res ves čas name misliš?

Pa s tem ni bilo vse pri kraju. Pri tisti konferenci je bil zraven tudi naš škof in je ob sklepu dejal, da bo sam malo pogledal okoli po farah in bo potem o vsem tem napisal duhovnikom posebno pismo. Morebiti tudi ljudem, če se bo zdelo potrebno . . . To je bilo zame preveč in sem šel takoj pisat prošnjo za — penzijo . . .

Odkar sem v penziju, mi je že večkrat prišlo na ušesa, da so začeli razni škofje — in navadni duhovniki — s strožjimi odredbami glede "zabav" — plesov in bar in iger — v cerkvenih dvoranah. Ker pa tudi škofje ne vidijo vsega, in ker je še več takih duhovnikov kot sem bil jaz, in nazadnje — poudarimo to! — Ker ni vsepovsod tako slabo kot bi si mislil človek, ki res kaj slabega vidi, potem pa misli, da je povsod tako — radi teh in takih reči torej

ples še ni izključen iz cerkvenih dvoran.

Vidite! Zdaj, ko je potegnjena tista črta tu zgoraj, se spet lahko "zbudim". Zdaj sem spet sam svoj in ne igram več nobenega župnika, ne ajriškega, ne slovenskega, ne penzioniranega. Vse to sem igral v teh vrsticah zato, da sem lahko bolj pojasnil eno in drugo. Mislimo si, da se je vse z menoj godilo — na luni! Z marsikakim drugim se je pa podobno godilo — in se najbrž še godi — v Ameriki. In če se, in kjer se — tako ali podobno godi z duhovnikom ali pa z njegovimi farani — tam je zelo zelo na mestu beseda prijatelja Andreja Tomca!

Zdaj sva se z Andrejem — ujela. Zdaj sva skupaj. Zdaj bi lahko sedla k isti mizi in bi razgrnila njegov spis: "Med propadom in rešitvijo" in bi poiskala tiste vrstice o plesu v cerkvenih dvoranah — ali bi tudi vi hoteli z nama še enkrat čitati? In ko bi tako skupaj brala, pa bi se lepo sporazumela in bi videla, da imava oba prav. Prišla sva lepo skupaj, dasi sva začela vsak pri svojem koncu. Andrej je začel tu, kjer sem jaz nehal, jaz sem pa začel tam, kamor Andrej ni poskušal priti.

To je vsa razlika med mojimi članki o plesu in njegovimi. Njegovi so dobri, zelo dobri. Moji so pa boljši — glejte, Andrej, takole sem prevzeten! — boljši zato, ker so začeli od kraja. Andrej: Shake hands!

Vpr.: Nedavno sem bila v prodajalni, pa sem po nesreči razbila posodo za cvetlice, ki je stala okoli tri dolarjev. Klerk mi je povedal, da mi ne bo treba škodo popraviti. Ali imam vseeno dolžnost poravnati škodo?

Odg.: Ako si škodo storila po svoji krivdi, ker nisi zadosti pazila kakor je treba, potem si dolžna škodo popraviti. Ako se je pa zgodilo le po nesreči, kakor se ljudem včasih zgodi, nimaš nobene dolžnosti odškodnino plačati. Saj praviš, da ti je klerk rekel, da ti ne bo treba kaj plačati. Če je on govoril v imenu svojega gospodarja, ne imej nobenih skrbi. Ako bi bil zahteval odškodnino, bi ti bil že povedal. Četudi bi bila ti kriva, bi te lahko on oprostil tvoje dolžnosti škodo poravnati.

Vpr.: Ali je bilo učlovečenje božjega Sinu neobhodno potrebno za rešenje sveta? Ali bi Bog ne mogel nas vseeno rešiti, četudi bi se Kristus ne bil učlovečil?

Odg.: Na to vprašanje ne moremo s popolno gotovostjo odgovoriti. Vendar se zdi, da ni bilo učlovečenje neobhodno potrebno, ker bi si bil lahko Bog drug način izvolil za rešenje sveta. Rešil bi lahko bil nas po kakem angelu, ali po kakem svetniku, ali bi lahko kar vse odpustil brez zadoščenja. Toda Bog ni tako storil. Hotel je popolno zadoščenje. Ker je bil Adamov greh neskončna žalitev, je moralo biti tudi zadoščenje neskončno ali popolno.

Le božja oseba more dati Bogu neskončno zadoščenje, torej v takem slučaju je bilo treba, da je prišla božja oseba na svet in se učlovečila in tako zadostila za grehe sveta. Tako je Bog bolje skazal svojo neskončno ljubezen in usmiljenje proti nam.

Vpr.: Neki prijatelj moj je pred mnogo leti zapustil Cerkev, a zdaj hoče nazaj. Kar ga pa najbolj zadržuje, je strah pred spovedjo. Pravi, da ne bi mogel prestati ponižanja, ki ga zahteva spoved. Kako bi mu mogel jaz pomagati v takem slučaju?

Odg.: Tvoj prijatelj mora pomisliti na tolažbo, ki pride iz odkritosrčne spovedi. Človek je že po naravi nagnjen k temu, da razloži svoje skrbi in nadloge bližnjemu prijatelja. Toda spovednik ni le navaden prijatelj; on pozna vse človeške slabosti in kakor zdravnik zdravi

telo, tako on zdravi dušo. Vendar ni spoved le zadostilo za človeško naravno nagnjenje. Ne le da pomiri vesti, ki se zaveda greha, ampak res popolnoma zbriše greh. Tako je grešnik zagotovljen, da so mu pred Bogom grehi reš odpuščeni. Boga je razžalil grešnik s svojimi grehi, torej ima Bog pravico ustanoviti način, po katerem se naj grehi odpuščajo. To je Bog storil, ko je ustanovil zakrament sv. pokore po Kristusu, svojem Sinu. Ta zakrament zbriše vse grehe, in poleg tega tudi daje milost ali moč, da sme človek spet znova začeti Bogu služiti. Po sv. spovedi je človek popolnoma ozdravljen.

Kljub temu pa se odpadli katoličan in tudi vsak grešnik boji spovedati svojih grehov človeku. Sram ga je ponižati se pred drugim človekom. Rad bi se kar naravnost Bogu spovedal, če bi bilo to mogoče, človek pa ne. Seveda Bog bi lahko bil to dopustil, toda je dal oblast odpuščati grehe duhovnikom. Kdo more reči, da Bog ne sme dati oblast človeku, ako hoče? Ali bomo mi Bogu povedali, kako se naj odpuščajo grehi, ko smo pa mi njega razžalili? Bog sploh ni dolžan odpuščati nobenega greha.

Tisti, ki se boji duhovniku spovedati, naj ve, da spovednik večkrat sploh ne ve, kdo je tisti, ki se mu spoveduje. Pa četudi ve, ga vseeno smatra kot navadnega grešnika, ki potrebuje odpuščanja. Spovedanec naj tudi pomni, da je spovednik že

slišal vse, celo najhujše grehe v spovedi, torej mu ne more nič povedati, kar bi ga zelo pretreslo ali presenetilo. Je težko pretresti tacega, ki tako dobro pozna slabosti človeške narave. Grešnik pa mora čutiti neko osramočenje, ko pove svoje grehe. Kakor je telesna medicina večkrat zoprna telesu, tako je tudi dušna medicina zoprna duši. In kaj je to, če pa človek zopet postane prijatelj božji?

Vpr.: Zakaj zmerom predstavljajo sv. Jožefa kot starega moža? Meni bi se zdelo, da je bil mlad, ko se je oženil z Marijo.

Odg.: Čisto nič ne vemo, kako star je bil sv. Jožef, ko je vzel Marijo za svojo ženo. Je res, da ga večkrat naslikajo kot precej starega moža. Vendar ni nič proti temu, če si ga predstavljamo kot mladega moža Marije Device. To se celo nam zdi bolj primerno. Marija je bila najbrž okoli petnajst let stara, ko se je omožila s sv. Jožefom, ker so se judovske deklice možile ob tisti starosti. Jožef pa je mogoče bil okoli tridest let star, toda to si lahko samo domišljamo, ker nič ne vemo za gotovo.

Vpr.: Ali je Devica Marija res spočela Kristusa v svojem telesu, preden je bila poročena z Jožefom? Ali je niso Judje smatrali za grešnico, ko so videli, da je noseča, pa ne poročena?

Odg.: Po naših šegah in postavah bi se res tako zde-

lo; toda moramo v poštev vzeti judovske postave. Marija se je omožila s sv. Jožefom šele potem, ko je bila obiskala Elizabeto. To je bilo torej vsaj tri mesece po angelovem oznanenju, ko je postala Mati Kristusova, ker je ostala pri Elizabeti krog tri mesece. Bila je le zaročena z Jožefom, ko je Kristusa spočela. Toda po judovskih postavah sta bila zaročenca res že mož in žena; imela sta vse pravice moža in žene. Torej če je bila zaročenka noseča že pred poroko, je bilo to pri Judih vse v redu. Potemtakem bi si mislili, da ni bila poroka nobenega pomena, če sta bila zaročenca že mož in žena. Vendar nekega pomena je že bila poroka, četudi ne tolikega, kakor pri nas. Pri Judih je poroka obstala v tem, da je ženin šele tedaj peljal nevesto na svoj dom. Po zaroki je nevesta še ostala pri svojih starših, dokler ni prišel ženin po njo.

Vpr.: Katere so sedmere žalosti Marijine?

Odg.: Sledeče so: 1. Simonova prerokba, da bo meč presunil Marijino srce; 2. beg v Egipet; 3. dvanajst letni Jezus ostal v templu; 4. Jezus nosil svoj križ; 5. Jezus umrl na križu; 6. Jezus vzet iz križa; in 7. pogreb Jezusov.

Vpr.: Ali je žena dolžna povedati svojemu možu, koliko denarja porabi za vse domače potrebe?

Odg.: Mož navadno vse

pusti ženi in ne zahteva natančnega računa vsega, kar se kupi in koliko denarja se porabi. Vendar ima pravico vedeti, ker je gospodar v hiši. Če torej mož kdaj kaj vpraša, ima žena dolžnost pravično povedati.

Pokojnemu Marku Blutu v spomin!

V ponedeljek, 26. jan. je umrl v Jolietu lepe krščanske smrti sicer preprosti in v slovenski javnosti malo poznani Marko Blut, v svojem tihem in skritem delu pa pravi pionir med ameriški Slovenci. Sicer smo pri njegovi visoki starosti — bil je 86 let star — pričakovali preje ali sleje to žalostno vest. Vendar nas je pa vse, ki smo ga poznali in ljubili, zelo bridko zadela.

Marko Blut je bil sicer majhne in slabotne postave, zelo tih in skromen možiček, globoko veren in pobožen, pri tem pa izredno velik v svojem tihem delu za vse, kar se je med nami ameriški Slovenci začelo dobrega bodisi verskega ali narodnega. Če si bil samo nekoliko časa v njegovi družbi, si začutil toplino njegove velike slovenske belokranjske duše, ki se je izražala tako lepo v vsaki njegovi besedi, da si ga moral vzljubiti, ga spoštovati. Nikjer, kjer je bila kaka čast ali kako priznanje, ga niste našli. Skromna belokranjska duša ni poznala sebe. Živel

je samo za svojega Boga, ki ga je tako ljubil, za svojo družino, kateri je bil tako ljubeč in skrben oče, in za svoj slovenski narod. To vemo vsi, ki smo ga поблиžje poznali in smo bili njegovi prijatelji.

Pred vsem pa je bil zlasti velik v delu za napredek apostolstva kat. tiska. Kakor malokdo se je Marko Blut zavedal velike važnosti katoliškega tiska za katoliško cerkev, zlasti pa še posebno za ameriške Slovence. Silno ga je bolela pred leti tako mogočna gonja proti vsemu, kar je verskega in katoliškega med nami, ki si je postavila za svoj cilj, da v ameriških Slovencih ubije Boga in vero vanj. Zato se je pa globoko v duši čutil dolž-

nega dati katoliškemu slovenskemu tisku vso svojo pomoč in sodelovanje. In tako sva prišla skupaj že leta 1909, takrat ko sem ustanovil slovenski nabožnik "Ave Maria". Med prvimi borci za Boga in vero med ameriški Slovenci se je priglasil Marko Blut, tedaj farmar v Hesperia, Mich., šel od hiše do hiše in je bil prvi, ki je listu poslal večje število novih naročnikov z navdušujočim in bodrečim člankom. Ravno pred zadnjim mojim odhodom iz domovine sem za svojo nameravano knjigo zbiral podatkov in starih letnikov "Ave Maria" in izsečkov iz "Sloge", "Edinosti" in "Am. Slovenca", pa sem čital te njegove dopise. Pri ustanavljanju katoliške tiskarne in pozneje pri raznih njenih težavah ga najdem zopet v prvih vrstah, ki so podjetje krepko podprli, ko so zbirali med svojimi znanci in prijatelji podpore za njo. Še sedaj v visoki starosti, ko mu je bil vsak korak v muko in trpljenje, ga ni strpelo doma, se ni mogel premagati, da bi ne šel od hiše do hiše in agitiral za katoliški tisk, ne nabiral novih naročnikov, od starih pa pobiral zapadlo naročnino. Še sedaj ga vidim, kako je prihajal v Chicago v upravništvo s tolikim veseljem in zadoščenjen, kadar je dosegel večje uspehe. Na obrazu se mu je videlo veselje in notranje zadoščenje, kakor bi bil zase dosegel kak osebni uspeh. Je bil pač mož velike ljubezni do Boga in do naroda in se je čutil

srečnega, če je mogel za oba storiti kaj dobrega.

Pa to delo pogosto ni bilo tako lahko, še manj pa prijetno. Marsikako zabadljivko, še večkrat žaljivko, je dobil zase od strani sovražnikov katoliškega časopisja in podjetja. Pa ga to ni stršilo, nasprotno se mi je večkrat zdelo, da ga to še veselilo. Najbrže je to smatral za "dar" zase, katerega mu bo Bog plačal. In Bog je gotovo vse to videl, gotovo mu je štel vse težke korake pri tem delu in jih sproti zapisoval v knjigo njegovih dobrih del, katero sta sedaj pregledala, ko je k Njemu prišel.

Zato, če kdo, zasluži v odlični meri Marko Blut ime apostola katoliškega tiska, kakoršnih imamo — žalibog — tako malo v katoliških, še manj v slovenskih vrstah.

Blaga duša, počivaj v miru!

**THE CALL TO THE COLORS
IS A CALL FOR DOLLARS!**

Dig deep. Strike hard. Our boys need the planes, ships, and guns which your money will help to buy.

Go to your bank, post office, or savings and loan association. Tell them you want to buy Defense Bonds regularly, starting now.

LAMOTSKI ŽUPNIK

(Nadaljevanje povesti)

ČLOVEŠKO SRCE — ČUDNA STVAR . . .

ALI se še spominjate, kako je pri velikem pranju v župnišču nočna jopica postrežnice "La Pepie" zletela za nekim drvarjem?! Ali se še spominjate, kakšne burke je uganjal takrat besni spomladanski veter s toaletnimi skrivnostmi le-tega sramežljivega Cerbera?!

Pomislite, od tega dne nadalje so kakor jeklo trdni sklepi gospodične "La Pepie" dobili razpoko!

Dejstvo, da je morala sama sebe izpostaviti osramočenju, da bi svojega gospoda obvarovala ponižanja, jo je dvignilo iz ravnotežja; obstala je na potu v višine svetosti, ki jo je mislila s huzarskimi koraki prehoditi. Da, včasih je zdaj celo stala ter pogledavala nazaj, če drugi, katerim bi bila prej prepovedala stopiti na njene natančno razmejene nasade: na primer županja, s svojim grešnim pralnim dnem, ko je prala med cvetličnim dežjem svojega vrta.

In ko je nato "La Pepie" doživela, da sta Mlada Nemčija in Mlada Francija zgradili stavbo medsebojne sprave nad gnojnično jamo, ji je postalo jasno, da pota Gospodova niso vedno naša pota. Poslej je začela o teh rečeh večkrat razglabljeti; nič več se ji ni prav posrečilo, kakor nekoč, da bi svoj vrat navijala tako visoko nad vse ljudi.

Tako je prišlo, da je "La Pepie" — biser vseh gospodinj, katere so kdajkoli držale v roki svoje žezlo v kakšnem župnišču — presadila v župnišče ljubezensko idilo.

Naš župnik ni o tej idili pod svojo streho najdalje časa nič slutil; cvetela je na skrivnem: seveda, ko se je o tej reči pričelo šušljati, sta začutili ogorčen upor obe občini in tudi naš župnik je močno vihal nos.

Junak romana je bil drvar Bernard, Don Juan, za katerim je bila nekega lepega ju-

tra poletela tista nočna jopica. Takrat ni storil nič kaj takega, imel je oči in srce le za svojo Ivanko, "najlepšo žensko tisoč milj naokoli", kakor je imel navado reči. Z njo, ki je bila prava pravcata Parižanka, se je bil seznanil, ko je med vojno ležal ranjen v neki bolnišnici. Bila je cvetličarica, uboga kakor cerkvena miška in lepa, da so z odprtimi usti obstajali pred njo. Bernard je prezrl, da je med njima velik razloček po starosti, ter se je do grla in čez glavo zaljubil v njene črne oči, v njeno blede lice in njene male noge. Brez odlašanja se je poročil z njo ter jo vzel s seboj v domovino. Kako ponosen je bil takrat nanjo, predvsem na njene majhne noge, za katere ni znal čevljar narediti pravšnih čevljev! Zmeraj znova je morala kazati te nožice radovednežem, in drvarju se je dozdevalo, da je kraljevski sin kot lastnik takšnih nog, kakršne imajo kraljevske hčere.

Občina je bila drugačnega mnenja. Nasproti Parižanki je bila skrajno nezaupna. Kaj naj postane iz takega zakona, ki je postavljen na tako nestanovitno slabo podlago?! Kaj bi pač mogle te punčkine noge opraviti na polju in domačem dvorišču?! Ženske v vaši s svojimi širokimi lesenimi cokljami so dolgo časa norčevaje se gledale na visoke pete pariških čevljev, dokler niso morale spoznati, da je rahla ženkica vendarle prav posebno pogumna in odločna oseba, delavna, urna in poštena. Pretrpela je brez tarnanja najtrše napore. Prvi čas njenega zakona so jo slišali včasih peti cestne popevke, ki jih je prednašala s svojim svežim, ostrim in tenkim glasom; tuintam so jo tudi čuli smejati se, kakor da bi kdo drezal v množico srebrnih zvončkov. Po svojem prvem otroku je pa postala bolj tiha, in ko je dobila drugega otročička, je le še prav lahno pela tihe, otožne uspavanke. Če je govorila z ljudmi, je gledala mimo njih, in zdelo se je, da njene oči nekaj iščejo, česar nihče ni mogel zaznati.

"Ali si kaj bolna, žena?" jo povpraša njen mož.

"Ne, le dihati ne morem, zmeraj mi je bilo preveč zraka tukaj."

Nad tem nesmisлом se je moral Bernard

smejati, tudi nad tem, da žena ne more spatati ponoči, češ, ker je pretiho v bližnjem gozdu.

Nekega dne je šel potujoči godec skozi vas, na hrbtu je imel lajno. S krikom otroškega veselja mu je Parižanka stekla naproti ter mu dala en frank, da bi ji kaj zaigral. Bila je iz sebe od radosti, tleskala je v roke in zaklicala nekajkrat zaporedoma: "Lajna, lajna!" Ljudje so zmajevali z glavami nad njo in njen mož se je nekoliko sramoval. Ko je prosjak odšel dalje, se je jokala kakor otrok.

"I, kaj ti je? Ali si kaj bolna? Povej! Kaj je s teboj, žena?!"

"Jaz . . . bi rada . . . ne, jaz bi rada . . ."

"Da bi te koklja — še enkrat, kaj neki?!" je logarski hlapec zakričal nanjo.

"Pariz . . ." je zaihtela.

Logarski hlapec se je moral vsteti. Torej: ona z njim ni srečna, ima hrepenenje po nečem drugem, domotožje po velikem mestu z njegovim tlakom, z njegovimi sivimi zidovi vred, z njegovim okuženim zrakom, z njegovimi dimniki, z ropotom in vriščem, s siromaštvom, hrepenenje celo po zločincih.

Da, po tem je hrepenela, tako zelo, moj ubogi logarski hlapec, da je od tega zbolela. Nič ni pomagalo, da je Bernard spravil vse prihranke skupaj, da bi jo za dva tedna poslal v Pariz. Prišla je nazaj in bila je le še senca same sebe. Zvesta dolžnosti je hodila na delo, dvakratno pridna, nikoli ni tožila, toda ni bila več tista kakor nekoč. Naj je Bernard poskusil karkoli, da bi jo razvedril, ji je izsililo le majhen, otožen smehljaj, njene misli so znova odšle na popotovanje.

Postajala je zmerom bolj tiha in žalostna in — ah, tako rahla in bleda. Darovala je svojemu Bernardu še enega, tretjega otroka, ni pa nič več vstala, temveč je s svojim hrepenenjem zatisnila trudne oči.

Ta dogodek je logarskemu hlapcu strl srce. Otožnost njegove umrle ženke je zdaj prešla nanj; le dolžnost, skrbeti za otroke, ga je silila v življenje in na delo.

Toda moral se je ogledati, da bi našel kako novo mater za malčke. Najmlajši še

ni hodil, izmenoma so ga varovale usmiljene duše v vasi. Bernard je šel iskat primerne ženske, pa ni dobil nobene. Vdovec ne dobi lahko žene, in kmet ne vidi rad, če se kdo v drugič oženi, posebno če ima otroke — zraven so pa še ti otroci rojeni od neke Parižanke. V tem primeru vsaka dvakrat preudari, če bi ji kazalo, da postane mačeha. Vrhutega je s to besedo združen tako hud čar, da se večinoma, tudi najboljše, prestrašijo ter si ne upajo tvegati take možnosti. — Zlasti mlajše ženske, ki še upajo, da bodo tudi same imele lastne otroke.

Zaman torej je Bernard trkal na vsa vrata. Sicer so povsod z njimi milo govorile, toda nazadnje je pa vendar vselej slišal odločno odповed: "Ne, jaz si ne upam!"

Zdaj je Bernard postal zagrenjen ter je svojo jezo stresel na ljubega Boga samega, ki mu je za njegovo ljubezen dal tako veliko trpljenje. Še bolj kakor smrt ljubljene žene, ga je zadelo spoznanje, da on, kakor je dejal, ni bil "njena prava ljubezen".

Naš župnik ga je tolažil ter mu prigovarjal, opozoril ga je na otroke, ki jih je bil začel zanemarjati. Toda Bernard ni več hotel slišati niti o dolžnosti, niti o Bogu ali o cerkvi, prav nikakor pa ne o ljudeh, sploh o vsem življenju ne. Češ, da utegne nekega dne vsemu vrvenju "dati slovo", razen če bi se zgodila znamenja in čudeži.

Moj Bog, kako je naš župnik takrat molil, da bi se zgodil čudež! Imel je vero, katera bi mogla gore predstavljati, toda takrat je bil potreben potrpežljivosti, da bi utegnil kamene omehčati. Zakaj že prav dolgo časa se ni zgodilo nobeno znamenje in nikak čudež. — Logarski hlapec se je zagrizel v svojo bridko bolečino ter je pričel popivati.

Voditeljica in župnik sta se zavzela za malčke. Župnik jih je dal vsak dan privedi v župnišče ter je izročil skrb za nje prestrašenemu srcu postrežnice "La Pepie". Priletna gospodična je bila kar iz sebe: za Kriščevo voljo, kaj naj počne s pamži?! Saj niti vedela ni, kako naj prime in vzame v roke najmlajšega. Naš župnik seveda tudi ni vedel . . .

Naslednje se je pa govorilo — v samogovoru — nekega dne izmed tistih, ko je na pol sveta "La Pepie" spet enkrat počivala na poti popolnosti ter se ozrla nazaj, če pač kdo gre za njo v spoštljivi razdalji. V tistih dneh je opazila celo take, ki hodi-jo po potu pogubljenja: logarskega hlapca na primer, ki po tej poti ne hodi, marveč naravnost drvi. Zasmilil se ji je.

Sedaj pa, ko se je tako ozirala nazaj, je pred njo iz megle preteklosti vstala podoba neke mlade deklice, katera jo je pogledala na pol zasmehljivo, na pol očitajoče...

"Ali me še poznaš, 'La Pepie'? Ali si pa docela pozabila na mlado 'Rožo'?! Ali jo hočeš na vekomaj zatajiti?! Ali se sramuješ njenega mladega, gorskega srca, ki je tako zelo kričalo po ljubezni in življenju?! Ali še nisi storila zadosti pokore za to Rožo, katera vendar ni nikoli zares grešila?! Pokličí jo vendar spet k sebi, preden bo prepozno: Pika in Roza naj bosta povsem eno, kadar pojmeta v nebeško kraljestvo!"

Tedaj je pa "La Pepie" navila svoj vrat tako visoko, kolikor se je le dalo, in odločno izrekla svoj sklep: To ne gre; Roza, ti ostani tam, kjer sem te pustila takrat, ko sem vstopila v župnijo.

Ta dan je pa vendar ponudila prvič Bernardovemu najmanjšemu steklenico z mlekom ter ga je vzela celo v svoje naročje. Malček je zavrtal svojo glavico na njene prsi in jo resnobno ter presojojajoče pogledal v obraz. Nato je pa segel odločno v njene spletene in poravnane lase ter jih z vso močjo potegnil k sebi. Takšni lasje, v katerih je polno bučik in igel, so pač prekrasna reč, zakaj mali jih ni več spustil in je godel od veselja. Ko se je "La Pepie" z rahlo silo hotela oprostiti prijema, je zapihal malček vanjo kakor mačka ter je izkričal na glas svoj upor v svet.

"O jemnasta, o jemnasta, zdaj bodo ljudje mislili, da sem pretepla pamža" — uboga "La Pepie" ni mogla drugače, kakor da je spet prepustila na razpolaganje fantiču svojo lasuljo. Zarekla se je pa na ti-

hem, da nikoli več ne bo pomolila prstka takšnemu vražjemu dečku.

Nato je prišla sosedica, da bi jo rešila in otroke odvedla domov. Malček pa ni hotel zapustiti svoje igrišče, in ko ga "La Pepie" vzame v naročje, začuti nenadoma na svojem licu mokro cmokanje malih ustnic. Ali je to poljub ali ugriz?!

V vsakem primeru je to pomenilo močno nagnjenje in "La Pepie" se je — sama sebe — v svoje lastno začudenje zaslišala reči: "Ljub junaček, tak' priden, tak' miren."

"Škoda Bernarda," je mrmrala sosedica, "tako pripraven in tako dober mož . . ."

Zares čudež bi bil potreben!

*

Naš župnik ne preneha moliti za to; "La Pepie" že bolj pogosto pogleda nazaj na svoji poti k svetosti.

In podoba mlade Rože, ki jo je spet priklicala nazaj v slabotni uri, se ji zmerom je znova vsiljuje; ne more se je otresti, ne more se več ubraniti mladostnemu spominu.

Po dolgem obotavljanju je bilo mahoma tako, kakor da v župnišču ne živi več "La Pepie", temveč le še mlada "Roža", hrepeneča po ljubezni.

Nihče ni vedel o tem; noben človek ne sluti pričujočnosti nekega povsem drugega človeka. Celó naš župnik ne ve nič, čeprav čuti včasih skrivnostno navzočnost: "La Pepie" je razmišljena, pri likanju osmоди župniku poslednje srajce; le-ta se spotekne nad otroškimi igračkami, kamorkoli naj dene svoje noge in nekoč v somraku je bil zaslišal celo rahel, njemu povsem tuj ženski glas, ki je lahko brenčaje pel otroške pesmi.

Logarski hlapec pa pride zdaj bolj pogosto ter sede na kamenito klop pred kuhinjo.

"La Pepie" z njim celo govori ter mu umije glavo kakor šolskemu otroku!

"Na, pa poglej," si misli naš župnik, "spet enkrat ima nekdo kozarec preveč!"

Krepki možak na kameniti klopi je pa v besednem boju z "La Pepie" vselej podlegel, moral je odnehati; zdaj si že ni več

upal v njeni navzočnosti pritoževati se nad ljubim Bogom.

Na tem področju je postala "La Pepie", če so jo spustili, še veliko bolj zgovorna kakor naš župnik. Le-ta je pogosto s svojega okna poslušal ter se muzal, kako je na svoj način razlagala katekizem. Kar je slišal nekoč v njenih razlogih, ni bilo brez neke izvirnosti:

"Kako, vi menite, da je Bog tako daleč in tako visoko nad nami, da nas prav nika-kor ne more slišati, če mi kličemo k njemu v svoji bedi in stiski?! To je spet neumno moško čenčanje. Mi smo košček njega samega, ali razumete?! Prav tako, kakor je kurje oko na moji nogi košček mene same. Čeprav je še tako daleč od moje glave, ga pa le zadosti čutim, če me zaboli. In noben velikan ni tako velik, da ne bi mogel čutiti svojega kurjega očesa."

"No, to bo že res," je menil možak, "toda kljub temu nisem zaslužil svoje nesreče."

"Kaj neki more Gospod Bog za to, da si se ti zagledal v žensko, ki ni bila iz istega testa narejena kakor ti?! Saj je vendar že starim Judom prepovedal, da se ne smejo ozirati po tuji ženski. To nikoli ni dobro. Kar je s kmetov, spada na kmete in k logarskemu hlapcu spada neotesan panj. Našemu Gospodu Bogu prav težko de pri srcu, če se v tem kdo moti, toda on ne more nič za to in nazadnje: lepa leta vama je le naklonil!"

"To že, to že — — — ali kaj imam jaz danes od tega, če pa ona ni bila srečna z menoj?!"

"Toda, Bernard, bila je pač tudi srečna z vami, kakor je to pri vseh ljudeh in vam je bila hvaležna za vašo ljubezen. Šele zdaj ste jo razžalili, ker nočete privoščiti življenja njenim otrokom."

Lahno je zaprl župnik okno, začuden nad zgovornostjo svoje redkobesedne postrežnice in gospodinje. Prav za prav se mu pa pri tem nekaj ni zdelo povsem pravilno in na pravem koncu.

*

Že nekaj tednov so si ljudje v vasi marsikaj šušljali. Sabli je bil nekega dne, ko

je šel mimo župnikovega vrta, slišal, kako je logarski hlapec zaklical od druge strani: "Dober večer, gospodična Roza, dobro spite!"

To je bilo vendar za vdovca zelo domače in zaupno ravnanje! In kdo neki je ta gospodična Roza?!

"Kaj poveste, Sabli! Dobro spite, je rekel?! Gospodična Roza je rekel?! Kdo bi si bil mislil kaj takega?!"

Sploh pa gospodična Roza le ni bila tako dobro skrita, da ne bi bil nihče mogel tu pa tam uloviti konček njenega predpasnika . . . Ljudje so že šušljali.

Bernarda so obsipali z vprašanji. Delal se je iznenadenega in "ni prav nič vedel". Eno je pa bilo gotovo: Bernard je manj pil in zdelo se je, da je postal nekoliko bolj miren; njegovi otroci so bili videti zdravi in čedni.

*

Proti koncu poletja je prišel naš župnik nekoč prej domov, kakor so ga bili pričakovali. Neki napev brenčaje in tiho pojoč stopi na vrt, pa obstane kakor ukovan in pesmica mu zamre v grlu, zakaj videl je... verjemite mi . . . videl je logarskega hlapca Bernarda, kako hodi z roko v roki z "La Pepie" po vrtni stezici sem in tja. Pri tem sta tiščala svoje glave skupaj in hodila kakor človeka, ki gresta na daljno potovanje.

Kakor človeka, ki sta se že navadila drug na drugega: "La Pepie" in logarski hlapec Bernard!

Naš župnik je z očmi popolnega nerazumevanja buljil v ta čudež — in on je bil vendar tako prisrčno molil za kakšen čudež — medtem ko se je zdelo, da ima mož, kateremu na ljubo se je zgodil čudež, to za nekaj samo po sebi umevnega.

Prečastiti gospod obrne obema hrbet in zapusti svoj vrt tako neopažen, kakor je bil prišel.

Lep večer je bil, noč, tako mehka, tako zasanjana, vsa ovita v rumeno svetlobo in v Marijine laske: "poletje starih ženic" ga imenujejo.

Tedaj je naš župnik tekal brez cilja po polju naokrog ter se krepko boril s svojim Gospodom: 'Moj ljubi Gospod Bog, tako si

pa jaz nisem bil mislil, kaj naj to pomeni?!"

"Moj ljubi župnik, to pomeni, da sta Roza in "La Pepie" zdaj postali eno. Tvoji priletni "La Pepie" je spet vstala njena mladost, ki jo je nekoč dobra Roza darovala tvoji in moji službi."

"Ali, ljubi Bog, to vendar ne gre, obe občini se bosta valjali od smeha."

"Pusti jima to veselje!"

"Dobrotni Bog, ne morem. 'La Pepie' je moja leva roka, ne morem je pogrešati, jaz bi moral misliti na samega sebe, za to pa vendar nimam časa, ne utegnem!"

"Imel boš čas, čeprav boš poslej skrb za sebe samega nosil sam kakor vsako drugo dolžnost."

"Gospod, jaz pa ne potrebujem samo njenih čednosti in vrlin, tudi njenih napak sem potreben, morebiti še bolj kakor vsega drugega. Zares, njene napake naj bodo blagoslovljene, na vso večnost blagoslovljene! Le-te so, ki so me prisilile k marsičemu dobremu; za zveličanje moje duše so mi tako potrebne, da jih ne morem pogrešati."

"Prepusti meni to skrb!"

"Dobrotni Bog, ali moram tedaj na vsak način vseskozi postati svetnik?!"

Po tem kriku dušne bridkosti je naenkrat kraljevski mir objel našega župnika in čutil je, da se ga je oklenila neizrekljiva smehljajoča se dobrota.

"'Svetnik', 'svet'?! Kakšna neprimerna beseda je to! V tem primeru ti je treba samo, da si človek . . ."

Tako je dejal samemu sebi, in nato je prečastiti gospod sedel na poljski omejek ter razmišljal.

Dolgo časa, dokler so se zvezde smehljale nad njim.

Potem je šel domov in nosil s seboj eno izmed velikih božjih skrivnosti, spoznanje tega, "da celo Vsemogočni, ki je ustvaril zvezde, potrebuje srce človekovo, da stori čudež na drugem človeku".

*

Previdno odrine zdaj prečastiti gospod vrata svojega vrta. Kljub temu krikne "La Pepie" preplašena in hoče zbežati. Možak

Bernard se pa osrči in prične jecljati:

"Prečastiti gospod, gospodična Roza — "La Pepie" hočem reči — i no, prav tako kakor ljudje pravijo . . ."

"Ne gre, jaz nočem, ne gre, ne govorite," je jecljala vmes "La Pepie" ter se obrnila, da bi odšla.

Naš župnik je hotel govoriti, hotel je pomiriti oba preplašena in osramočena človeka, zmedena v zadregi, v svojem spominu je iskal vse vzvišene besede Visoke pesmi Salomonove . . . ni jih našel. Takrat pa nazadnje zgrabi "La Pepie" za roko in nato še Bernarda, krepko ji strese, položi zatem njune roke eno v drugo in reče: "Vidva sta številki!"

Pri tem je na vso moč bobnal po njunih ramah.

*

Prečastiti gospod je vse storil, da bi se ženitnina obhajala kakor hitro mogoče. Svoji ozlovoljeni cerkveni občini je pripovedoval, da bi jo pomiril, zgodbo svojega sprehoda in pogovora z Gospodom Bogom tisti večer in s tem povabil vse dobre in plemenite duše svoje občine, da bi se udeležile tega božjega čudeža, ki se je zgodil.

Gospodična Roza je smela in mogla doživeti sanje svoje pomladi: nevestin venec in nevestino rahlo ogrinjalo.

Avstrijka ji je celo lase lepo naravnala. Bilo je pa treba veliko truda in težkih bojev, preden so lasje dobili čedno obliko in voljnost valovite pločevine.

Kljub temu je bila gospodična Roza prav prikupna videti. Svojo glavo je bila nekoliko nagnila po strani; to se ji je dobro in lepo podalo.

Vsi ljudje so tako rekli.

*

Po ženitovanju je naš župnik spremil srečno dvojico tja h gozdni hišici, pred katero je najmanjši poskušal svoje prve korake. Naučili so ga bili besedice "mama", s katero naj bi sprejel novo mater. Dal je pa prednost temu, da ji je pomolil obe ročici in da se je smejal z vsem obrazom. Kljub temu, da je imel umazani rokici, ga je Roza vzela v naročje ter ga prisrčno poljubila.

“La Pepie” ni več . . . si je mislil naš župnik.

Okoli njega se je veselila vsa hiša in z njim ves gozd.

Kljub temu, da je bil večer, so žvižgali vsi ptiči.

Naš samotni župnik je tudi žvižgal — prav tenko — prav tenko . . .

(Konec prihodnjč.)

DOMAČA ZEMLJA

VRUSIJI, v rodovitnem nižavju Vjatki, je vas Vjatka. Sredi vasi, v napol razpadli baraki, pa trpi tristo ujetnikov. Sredi marca v letu 1917.

Pred ruskega poveljnika taborišča stopi kmetica. Njen obraz je okrogel in poln, čez boke je široka in je srednje rasti. Pravi: “Gospod, daj mi kakega vojnega ujetnika, ki mi bo pomagal njive obdelati. Imam konja, krave, koze in prašiče, ki morajo biti oskrbovani. Moj mož je že šestnajst mesecev na fronti. Kdaj kdaj bo že prišel nazaj. A jaz ga ne morem nič več čakati. Pomoči sem potrebna.”

Poveljnik zaukaže, naj pride dvajset ujetnikov na dvorišče in pravi: “Izberi si koga!”

Kmetica počasi stopa vzdolž vrste dvajsetih mož. Ogleduje si jih in preudarja. Rada bi imela takega, ki ima močna zapestja in vzbočene prsi. Znati mora za delo poprijeti. “Ti, pojdi iz vrste,” pravi nekemu, ki se ji zazdi pravšen. “Ali znaš orati? . . . Ali veš kako se streže konjem in kravam . . . Kaj? . . . Ali znaš kaj po naše povedati, da se bova mogla sporazumovati?” Njene sive oči so vprašujoče uprte vanj.

“Saj imam sam nekaj sveta,” odvrne mož. “Saj sem sam kmet.” To ji pove po rusko.

“Kje imaš svoj svet?”

“Na Kranjskem.”

“Kje je Kranjsko? . . . Kaj je Kranjsko? . . . No, pojdi z menoj. Bova delala in se o Kranjski pogovarjala.”

*

Sedita na majhnih lojtrnicah, drug ob drugem na ozki deski in se peljeta ven na deželo. Vetrovno je. Tu in tam je še kaka maroga poslednjega snega. Po nebesu se naglo podijo oblaki. Zdaj pa zdaj pokuka sonce izza njih.

Ujetnik reče: “Daj mi vajeti. Če se žena in mož peljeta skupaj, drži mož za vajeti.”

“Tebi pot ni znana.”

“Pa jo mi ti pokažeš. Le meni daj vajeti.”

Pol vrste daleč razmišlja o tem: “če se žena in mož peljeta” . . . Potem mu da vajeti: “Na,” pravi. Mož misli: “Zdaj imam pa spet konja v rokah. Spet sedim na kmečkem vozu. Prost sem.” Iz oči mu božajoče spolzijo pogledi po njivah. Pravi: “Konja se gnoj drži. To mora proč. Konj z gnojem na vampu — to se vendar ne spodobi! Voz cvili. Ojesa bo treba namazati.”

“Zakaj pa namazati,” odvrne ona, “kolesa se vendarle vrtijo.”

On se zasmee. Smeje se kot mlad fant, pa mu je vendarle že pet in trideset let. Pot je zmeraj bolj slaba. Kolesa se vdirajo v grez. On poskoči z voza, vzame vajeti v roko in stopa ob vozu. Konja potreplja po vratu. Nato mahoma obstane, si vzame šop slame iz vreče na vozu in položi slamo med usnje in konjevo truplo. “Saj je do krvi odrt,” reče; “v hlevu bo ostal, dokler se mu ne zaceli.” Pristopi k zadnjemu kolesu, s pestmi poseže med šprikle in tleskne z jezikom. Tako dela vso to dolgo pot.

Ona od začudenja zmajuje z glavo. “Le kakšen dedec ti je . . .”, si misli.

*

Dnevi potekajo; in še tedni in še meseci. Kmetija je dobila že zdavnaj drugačno lice, tako da je ni spoznati. To se ti kar vse lesketa! V ograji ne manjka niti ene late. Tudi vodnjak je spet v redu. Kolesa nič

več ne cvilijo, in konju se dlaka lepo sveti. Polje je obdelano. Zdaj ima pa še Bog svojo besedo!

Proti večeru, ko se začne mračiti, sedita oba ta dva človeka na novi klopci pred hišo in se pogovarjata. Časih pa le kar samo sedita in ne spregovorita nobene besede; saj še ne vesta dosti drug za drugega. On pravi njej Marja; ona pa njemu Ivan.

*

V nedeljo je, ko spet tako sedita na klopi. Ptički so že zdavnaj umolknili. Mrak se je umaknil temi. On iztrka pipo na dlan, strmi v temo, roke so mu povečene, in vidi pred seboj svojo kmetijo v domovini. "Kaj bi pravil," reče.

"In če imaš kakšno ženo, sem ti hotela reči."

Siv dan se mu v duhu vzboči pred očmi: Voz se ropotaje splazi z ozke vaške poti. Na vozu je krsta; vsa je pokrita s cvetjem. "Ona je umrla . . . imela je . . ."; tedajci mu glas otrpne.

*

Jesensko, z oblaki zastrto, mokrotno-mrzlo jutro se dvigne v dan; kmetici prinesejo pismo. Obrača ga sem in tja v svojih dobrih, žuljavih rokah. Nato se zasmije. Bog nebeški, ne ene črke ji ni mogoče razvozlati! Le kako naj bi jo, ko se takih reči ni še nikoli učila! Sname ruto s kljuke in odide skozi vrata.

"To je pa tako," ji reče Valjoška, vaški pismouk, in vsako besedo dvakrat povalja po ustih, "tako je zdaj to, da se Peter, tvoj mož, ne bo več vrnil . . . Da je bil jako hraber, ti še pišejo."

"Tako," dahne ona, "tako . . ." Pa kar suho ji je v grlu. Čumnata se kakor vrtiljak vrti krog nje. "Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?" vpraša čez čas z medlim glasom. Vidi, da oni pokima; tesneje se zavije v ruto in se opoteče v dež.

Tedne, mesece dolgo že pada sneg na tih kmetijo v Rusiji. Ponoči tulijo volkovi. Ivan ima polne roke dela, da požene lačne zverine proč od kmetije. Potem pa ga davi domotožje, ki se večja z vsako uro in je zmeraj hujše. Saj, dnevi že še kako minejo; a te noči, te dolge zimske noči! Ta je

daljša od one, in sleherna je neskončna. Pa ti človek leži bedečih oči, krči pesti, in bi na ves glas zakričal v koprnenju po svoji domači zemlji!

"Ni, da bi človek kar zmeraj iztezal roke po nečem, kar ti ni dano," reče ona nekega dne, ko ga vidi, kako hodi ves zamišljen in žalostnih oči okoli. "To ti oslepi oči, da ne vidijo, kar imajo zaresnega pred seboj. Oh, ljubi Bog, saj gre življenje kar naprej!" Sredi sobe stoji, roke ima prekrižane na prsni, glavo dviga kvišku, ko da stoji pred zrcalom, ki že nekaj dni visi na steni na žeblju.

"Prav," reče on, gre ven v hlev, se z rokama oklene konja krog vratu in mu z drhtečim glasom pripoveduje o Kranjski. Konji so bitja iz božjih rok, lahko se z njimi o vsem pomeniš.

Tako je, življenje gre naprej. Marčevo sonce ima vsak dan bolj prijazen pogled. Kakor kristalno steklo, ki se razpoči, padajo ledene sveče s streh. S polja sem zavaje dih po grudah, ki se odpirajo.

Kmetica dobi nekega dne v hlevu, prav notri med mrvo, ves oguljen nahrbtnik. Ni bogatije v njem! So le kosi opraznega kruha, čutara, nabrušena klina iz jekla. Res je, bogatija to ni, a so reči, ki jih potrebuješ, če hočeš neopažen na dolga pota. Precej dolgo stoji, strmi v te revne reči in si misli: "Zdaj bo treba k načelniku, da mu povem, da hoče vojni ujetnik Ivan ubožati." To je predpis, taka je zahteva tega časa. Kolena se ji šibijo. Medtem ko nahrbtnik spet pokriva z mrvo, ji solze pripolzijo v oči od same ljubezni in žalosti, saj je Ivan tako ves drugačen kot Peter . . .

Resnično, Ivan je ves drugačen. Počaka do pomladi, obdela njive, dela od ranega jutra do noči. Ko je vse dokončano, gre po nahrbtnik v mrvo in reče: "Tako; zdaj grem."

Ona ga pogleda, rada bi mu nekaj rekla, pa se obrne, gre po konja, potegne voz iz šupe, nategne verige, usede na ozko desko, rekoč: "Popeljem te malce, Ivan!"

Večer je topel in tih. Usnje šumota na konju. Nad daljnimi griči plava prvi krajec. "Kakšen žalosten večer," si misli ona.

“Ali bi rad vajeti v roke, Ivan?” ga vpraša čez uro dolgo.

On se zdrzne. Njegove misli so že daleč, daleč; so že doma. “Ni treba,” pravi, “tamle, kjer se začenja gozd, pojdem z voza. Odondod bom šel . . . šest, osem tednov dolgo . . . potem bom prišel domov. Le kar drži za vajeti, zdaj se ne izplača več.” Ona molči.

“Pa ne pozabi zapreti čez noč vrat pri hlevu,” pravi, medtem ko stopa z voza, “saj nikoli ne veš, ali . . . Miška bo imela teleta. Pazi, da bo vse v redu, ko pride njena ura.”

Ona stoji ob vozu in prikima. In ga vidi, kako stopa z dolgimi koraki. In tudi nato še prikima, ko ga je mrak že zdavnaj vzel vase in ko je izginil v gozdovih, ki se raztezajo v neskončnost kakor gladina morja.

Baragova Zveza ima namen:

1. Razširjati med verniki zanimanje za neutrudljivo misijonsko življenje škofa Barage in preiskovati njegovo delo med paganskimi Indijanci.

2. Napeljevati vernike k posnemanju njegove velike ljubezni do Boga in do bližnjega.

3. Razširiti med verniki osebno priprošnjo k Frideriku Baragu, da bi po teh priprošnjah dodelil Bog milost, da bi mogli enkrat škofa Baraga častiti kot blaženega v nebesih in na naših altarjih.

Odbor B. Z. je sledeči: Most Rev. F. Magner, škof marketski, je častni predsednik; Rt. Rev. J. J. Oman, 3547 E. 80th St., Cleveland, Ohio, je predsednik; Rev. M. J. Hiti, 520 Tenth St., Waukegan, Ill., je tajnik in blagajnik;; Rev. M. J. Butala, nadzornik; Mr. A. Grdina, podpredsednik; Rev. G. Kuzma, zapisnikar na sejah in shodih odbora in Zveze; Rev. A. Urankar in Rev. B. Ambrožič sta poročevalca in promotorja Baragove akcije.

POROČILA BARAGOVE ZVEZE

Vsemogočni Bog, Oče luči, ki od Tebe pride vsak dober dar in ki si nam v svojem služabniku Frideriku Baraga poslal tolikega učenika in pastirja, usliši naše prošnje in pobožne molitve in poveljaj ga, da bo pred vesoljno sv. cerkvijo prištet zveličanim. Po Kristusu, Gospodu našem.

Vsa pisma, vsa naročila, ki se tičejo Baragove Zveze, pošiljajte tajniku, Rev. M. Hitiju v Waukegan, naslov je zgoraj. Tudi vsa poročila, darove in zahvale.

Pismo Ven. Rev. dekana Šavs: “Res me veseli, da je naša Baragova Zveza napravila tak mogočen korak naprej. Le še neumorno naprej do zaželjenega končnega uspeha. Ček za sto dolarjev za Baragovo Zvezo in njene namene.”

Pismo misijonarja med Indijanci, Rev. R. Homarja: “Priloženi ček za pet dolarjev je moj dar Baragovi Zvezi. — V moji fari je 56 družin, med temi samo en Slovenec. Lansko leto je preminul zadnji Indijanec, Joseph Roy, krščen od samega škofa Baraga. Imel je 91 let. Ko sem bil poslan 1896. leta v indijanski misijon v Cloquet, Minn., je bilo še precej Indijancev krščenih od Baraga. Imam skoraj vse indijanske knjige, ki jih je spisal škof Baraga.”

Društva Najsv. Imena v Clevelandu, so poslala ček za 400 dolarjev Baragovi Zvezi. Bog jim povrni, pa še

mnogim drugim srca obrni, da se spomnijo za Baragovo Zvezo in napravijo sveto zavezo, da bodo pomagali našega škofa spraviti na altar.

Baragova nedelja? Doslej še nismo prejeli o njej posebnih poročil, to pa zato, ker bodo premnoge fare Baragovo nedeljo imeli ob drugi priliki. Kar je povsem prav. Samo, da eno nedeljo v letu odločijo v ta namen. Praznovali so to nedeljo po vseh farah v Clevelandu, v Waukeganu, Jolietu, Chicagu in v Willardu. Toliko vemo.

Novi promotorji. Za Joliet so prevzeli službo Baragovih promotorjev Mrs. Mary Golobič, Mrs. Anna Papesch, Miss Lorraine Kalčič in Mrs. Klara Buchar. Za Willard: Mr. Ludvig Perushak.

Dolžnost promotorjev: Širiti zanimanje za Baragovo akcijo. Ljudem priporočati, da se v svojih preizkušnjah obračajo k Baragi za priprošnjo. Širiti spiske o Baragi. Te spiske prejmejo od tajnika Zveze. Glej naslov v zgornjem kotu. Skušajo razpečati Gregoričevo knjigo: "The Apostle of the Chipewas" med angleško govorečo mladino. Teh knjig je še 365 na razpolago, razpečati jih moramo vse še letos. V vseh stvareh, ki se tičejo Baragove akcije naj se promotorji posvetujejo z svojim župnikom, brez njegovega dovoljenja naj ne delajo in ne prično nobenih stvari.

Tajnik ima na roki 5000

pamfletov v angleškem jeziku. Te pamflete, ki obsegajo 12 strani in govore o življenju našega apostola, bi lahko razpečali za deset centov komad. Toliko, da se trošek pokrije, če ni mogoče za deset centov, pa za pet. Samo, da gre voz naprej. Pričakujemo, da dobimo veliko naročil. Na roki imamo tudi 5000 slovenskih izvodov, če bi jih zaželeli. Požurite se. Pazite seveda, da se držite pravila, nobena govora o "svetniku" Baragu, je še samo služabnik božji, ki se mu pa lahko priporočujemo v vseh težavah in zadevah.

Doslej smo sprejeli le dve je naročil od naših sestra. Pamflete so naročile č. sestre v Chicagu in č. sestre pri Mariji Vnebovzeti v Clevelandu. Prihodnji mesec pričakujemo več naročil.

Predsednik in tajnik bota ta mesec enkrat obiskala marketskega škofa, da dobita nadaljna navodila za delo. Obenem bota poročala škofu, kako gre kaj Baragova akcija naprej.

Članarino za Baragovo Zvezo so plačali sledeči:

Duhovniki: Rev. R. Potočnik (5), Rev. F. Scheringer (5), Rev. F. Baraga (5), Rev. M. Sodja (2), Rev. E. Gabrenya (5), Rev. B. Ambrožič (2), Rev. M. Čelesnik (1), Rev. M. Jager (5), Rt. Rev. J. Ponikvar (10), Rt. Rev. V. Hribar (5), Rev. M. Kebe (5), Rev. J. Slapšak (5), Rev. A. Baznik (5), Očetje frančiškani, Lemont

(10), Rev. R. Homar (5), Very Rev. Šavs (100).

Lajiki: A. Grdina (10), Mr. Srebernak, Clev. (1), Agnes Rus (1), Mary Maver (1), Frances Prhne (1) Jos. Ganich (1), Fr. Žagar (1), Mrs. Andršek (1), Frances Perko (1), Mrs. Škerl (1), J. Wintar (1), A. Miklavčič (1), A. Meljač (1), M. Verček (1), Jos. Kenik (6), Društvo Najsv. Imena, Newburgh (5), Dr. Marije č. Spočetja, Chicago (4), Fr. Hulh (1), Joseph Lekan (1), Josephine Gregorčič (2), Frances Škufca (1), Frank Snyder (1), Josephine Sadar (1), Joseph Matešič (1), Theresa Lekan (1), Jacob Yanchar (1), Mary Jerič (1), Josephine Stepic (1), Jera Urbančič (1), Johana Urbančič (1), Mary Barle (1), Elizabeth Valenčič (1), Frances Okorn (1), Ignac Okorn (1), Thomas Mervar (1), Anna Gliha (1), Mary Novak (1), Mary Hoge (1), Joseph Krall (1) Druž. John Cergol (5), Mrs. Theresa Cvelbar (1), Mr. Frank Kužnik (1), Mrs. Jos. Matešič (1).

Blagajnik Fr. M. Hiti poroča, da ima sedaj v blagajni dolarjev: 2114.15. — V informacijo vsem in vsakemu, ki ga stvar zanima.

Na Baragovo priprošnjo so bili uslišani sledeči:
Mary Schuster, New York.
Mary Bachnik, Hibbing,
Minn.

Bog plačaj dobrotniki!

ZA LIST AVE MARIA — Po \$6: J. Kebe. — Po \$5: J. Janezic. — Po \$3: Mrs. Strubel. — Po \$2.50: Mrs. Hocevar, J. Zupancic. — Po \$2: Mr. Perko, F. Ponikvar, Mrs. Intihar. — Po \$1.50: J. Jakic. — Po \$1: M. Stuhar, R. K., Mr. Mrs. M. Wagner, J. Lahajer, Mrs. Kenik, U. Pozarelli, M. Globokar, M. Strnad. — Po 50c: F. Oblock, L. Semioncich, I. Pervanje, M. Peca, F. Kinkoph.

ZA MARIJIN ALTAR — Po \$30: J. Tomasetig. — Po \$5: J. Barbis, M. Cook, J. Kness. — Po \$4: J. Hocevar, P. Zagar. — Po \$2.50: T. Potokar, A. Zakrajšek, J. Ponikvar. — Po \$2: E. Gabrenja. — Po \$1: F. Ferfolia, I. Godec, Mrs. Zallar. — Po 50c: F. Bitence.

ZA TABERNAKELJ — Po \$5: F. Novak. — Po \$3: A. Russ. — Po \$2.50: K. Rudman. — Po \$2: J. Lopert. — Po \$1.50: F. Prhne. — Po \$1: M. Dreshar, M. J. Pervane, F. Stopar, T. Godec. — Po 50c: Mrs. Lozar, T. Morich, Mrs. Hocevar.

Za KRUH SV. ANTONA — Po \$5: M. Schuster. — Po \$1: J. Kocjančič.

ZA BARAGOV SPOMENIK — Po \$1: Fr. Zivetz, J. Majnik.

ZA SAMOSTAN — Po \$6: N. N. — Po \$5: F. Gliha, F. Narobe. — Po \$3: M. Bradac. — Po \$2.50: F. Kozelc. — Po \$2: P. Majerle, Mrs. Zalar. — Po \$1.50: M. Globokar. — Po \$1: J. Kebe, A. Skrinar, I. Godec, G. Zalar, J. Kasun, K. Starich. — Po 50c: M. Mestek.

Za LUCKE — Po \$5: J. Barbis. — Po \$1: M. Schuster, A. Skolaris, M. Perushek, M. Toplišek, J. Korian, J. Urbančič, Mrs. Srebernjak, Mrs. Krže, F. Zupic. — Po 50c: M. Leskovec, Mrs. Pink, M. Prostor, Mrs. Korenčič, R. Mance, J. Tomac, M. Safran, K. Kastelic, M. Spendal, J. Maynick, M. Petach, J. Rezek, M. Dreshar, T. Glivar, P. Zagar, J. Jarc, M. Koshmerl, J. Meserko, A. Možina, M.

Sajovic, Mrs. Dragman, M. Casserman, M. Darovic, L. Pavšek, M. Bencina. — Po 24c: L. Petach.

ZA MISIJONE — Po \$10: M. Schuster.

ZA APOSTOLAT SV. FRANCIŠKA — Po \$20: F. Stefanich. — Po \$10: K. Wacem, C. Gregorčič, Mrs. F. Tushar, M. Puchrieter, R. Filipis, J. Filipis, M. Zirmsek, Mrs. M. Mahkovec, L. Naglich, J. Spehek. — Po \$9: T. Kodric. — Po \$6.75: L. Pluth.

SVETE MAŠE — Po \$27: Rev. J. Trobec. — Po \$25: J. Bartol. — Po \$10: F. Gorup, Friends, A. Rolich. — Po \$7.50: Mrs. M. O'block. — Po \$6: F. Tomsic. — Po \$5: Mr. Mrs. A. Hocevar, M. Merkel, J. Korian, Mrs. Gregorich, A. Zagorc, A. Jančar, M. Brodnick, N. Drescoll, M. Hocevar, A. & M. Hocevar, F. Avsec. — Po \$4: M. Stuhar, M. Toplišek, M. Perushek, I. Pervanje, J. Videc. — Po \$3: F. Zivez, M. Šustar, M. Drashar, J. Yager, R. Kenik, J. Swegal, Mrs. Pink, S. Papesch, Mrs. M. Mahkovec, M. Zelle. — Po \$2.50: C. Rossman. — Po \$2: F. Kurent, N. N., A. Stepanich, J. Tomasetig, P. Kristi, T. Okoren, I. Maynick, M. Panchur, K. Wacem, C. Gregorčič, M. Multh, M. Vidmar, M. Benco, Mrs. Zupančič, J. Zupančič, M. Kurent, M. Sajovec, J. Petrinčič, M. Bradac, J. Konchan, Mrs. Narobe, J. Vrh, Mrs. Jarc, J. Ashenbrenner, J. Tomas, M. Saffran, E. Lončarič, Mrs. Strubel. — Po \$1.50: Mrs. Stefanic, A. Mozina. — Po \$1: M. Simonich, P. Panijan Sr., F. Habjan, G. Masel, M. Prasninar, F. Cerne, J. Hocevar, J. Kocjančič, J. Shiltz, Mrs. Pleše, N. N., Mrs. J. Potokar, F. Tomšič, Mrs. Smrke, Mrs. F. Bolte, M. Jantes, F. Zimmerman, Mrs. Lozar, Mrs. Malley, U. Jaklic, A. Perušek, J. Hocevar, A. Nemgar, R. Klemenčič, Mrs. Gainer, M. Glavan, M. Mestek, M. Primoznik, M. Ljubic, J. Kranjc, A. Hocevar, F. Ksiazek, J. Smrekar, J. Mihelich, J. Lopert, Mrs. A. Rovanshek.

ZAHVALJUJEJO SE BOGU, Mariji, Mariji Pomagaj za pridobjene milosti:

K. Kebe, J. Barbis, Mary Schuster.

UMRLI SO:

Mrs. Mary Bregar, Standard, Ill. Mrs. Katherine Rojtz, Pittsburgh, Penna.

Jeffry Lindich, Johnstown, Pa. Naj počivajo v miru!

ZA INDIJSKE MISIJONE

Mrs. Plautz (Detroit) nabrala \$12.00; Mary Cook \$10.00; Mrs. Mohar, nabrala \$6.50; Mrs. Kristofcic \$5.00; Mrs. Mary Mihelic \$5.00; Mrs. Helen Cotman \$5.00; Neimenovana \$5.00; Mrs. Antonia Cesnik \$2.00; Neimenovana \$2.00; Jennie Zalar \$1.50; Irma Koren \$1.00; Mrs. Paula Lozar \$1.00; Mrs. Mary Zagore \$1.00; Mrs. Sophie Planinsek \$1.00; Mrs. John Pintar \$1.00.

ZA REV. TRAMPUŠA

Neimenovana \$50.00; Mrs. Gertrude Urbancic \$11.00; Rev. Bernard Ambrožič poslal \$10.00; Mrs. Tomsic \$5.00; Neimenovana \$5.; Mrs. John Louise \$3.00; Mrs. Frances Lekan \$2.00; Mrs. Mary Planinsek \$5.00; Mrs. Zupan \$1; Mr. John Vidmar \$1; Mrs. Theresa Lekan \$1; Mrs. Stopar \$1; Mrs. Novak \$1; Neimenovana \$1; Mrs. Miserko 55c; Slovenska Zveza dr. Sv. Imena \$30.00; Mrs. Theresa Mozic \$3; Sodality St. Lawrence Ch. \$18.00; Mrs. Karla Hocevar \$2.00.

JUNIOR'S FRIEND

The heart of the mother is the birthplace of love, which forms the foundation of life. It is at the mother's knee that those lessons of manhood and womanhood are instilled into the child-heart, which go to make or mar that child's career.

The mother, with that great love which inundates her soul, pours out and into the heart of her child the very best there is in her. In her mother-jealousy she has but one desire, one aim, one ambition—to make her child superior to all other children. To that end no sacrifice is too great. Health and wealth are spent to attain that one object. The mother supplies the health and the father the wealth. Where there is no wealth, the life of sacrifice begins. The mother, the father, will skimp and save, will deny themselves even the necessities of life, if need be, to further the interests of their offspring.

That is not the exceptional mother or father, that is the rule, to which but few exceptions can be recorded, and they only numerous enough to prove that rule.

How our cheeks should be bemantled with the blush of shame when we see or hear or read of the base ingratitude, which, in our selfish age, seems to be the prominent vice that sears and corrodes the hearts of children.

Father Nrek Has A Word About Your Parents

Every community has its meanest man. But commend me to the man who refuses to support his old parents or neglects to lighten the burden of their cares and make at least an effort to render their old age a happy one. Such a one is entitled to the championship in his class. He will have no challenger for the title.

In 1921, at Beatrice, Nebraska, a judge, named Ellis, awarded Henry Beck, a farmer, \$60 against his mother, Mrs. Mary Beck, for a board bill to cover visits to his home. In return Mrs. Beck sued her son for \$60,000 for clothing and food and care from the beginning of his life till he had reached the age of twenty-one. Can anyone imagine a judge, deputed by his constituents to administer justice, rendering a verdict in favor of such an ungrateful cad? Does not the very verdict savor of the lowest vice imaginable—ingratitude to a mother for all her unselfish care and her self-sacrificing love? Whether she received a verdict in her favor in the suit which she filed, I know not. I hope, however, the judge was both humane and human, and in that capacity awarded the verdict to the mother with interest compounded.

"Unfortunately, old age is regarded as a sort of crime nowadays, thanks to the donkey-journalism of the period which brays down everything that is not like itself—mere froth and scum; unlike our great classic teachers who held that old age is honorable and deserved the highest places in the senate" (Marie Corelli). It matters not to our generation whether parents are guilty of the crime of being old or whether someone else has stained his soul with age—old age is out of fashion and, like everything old, is cast aside as useless, only cluttering up the world on account of the room which they occupy. There is perhaps no figure so pathetic as the bent figure of an old man. Sad as is the lot of the poor old woman, his is a sadder one still. Their hands are empty. Their work is done. They feel themselves encumbering the ground and unless affection, appreciation, and gratitude hedge them round, they taste the bitterness of death in their dereliction. Of course, this means only those old fathers and mothers who are not blessed with this world's goods. Let the parent be wealthy and brainy enough to hold on to the wealth that he has garnered—ah! then the respect due to the old is dealt out to them with a ladle. The hypocrisy of it all! Bah!

Would that such young people

but remember that the only ones in all the wide world whose kindnesses are not the preface to some request are their parents. They are the only ones who ask for no reward.

Do they ever give a thought to the fact that in many cases it is not what the young man earned that makes him rich, but what the "old man" saved. Many a young man would be better able to learn

to earn a living if he didn't have the "old man" to support him. Many a young man who thinks his father an old fogey, a fool, will be very apt to kick about the quality of the food served in the penitentiary in later years.

As for the girl—in nothing does she show herself under-bred so much as when she is lacking in respect and deference to her mother, except when such an af-

front is offered to her father. If such a one had "the gift to see herself as others see her," she would feel nothing but disgust at sight of that picture. The girl who begins by fooling her mother may and usually does end by fooling her husband. Hence the wise man will always select for his wife the dutiful daughter of a good mother.

THE PLIGHT OF THE SLOVENES

According to pre-established plans, the Germans are destroying the Slovene people in occupied territories of former Styria (where there are 700,000 Slovenes), in Carinthia and Upper Carniola (where there are 180,000 Slovenes) through deportation (to Serbia, Germany, Russia) and by killings.

Immediately after the military occupation on April 15, arrests began which reached their culmination on the 18th and 26th of April. At the end of the same month, hundreds of members of the Gestapo flooded all the occupied territory and on May 1, mass persecutions began; first of all, the entire clergy was sent off and soon after the rest of the intellectuals. In this way, during the months of May and June, thousands upon thousands were deported from former Styria and sent to Serbia. On July 1, the same procedure commenced in Upper Carniola as well. All these deportations were carried out in a few hours and included old people, pregnant women, and nursing mothers. There were cases in which women gave birth to children in cattle cars, sealed up and lacking food and water. As these trains passed in great numbers through the station at Lubiana on their way east, carabinieri and soldiers on duty there expressed their profound indignation over this Nazi method. The consequences of these acts of extermination were several acts of sabotage and attempted crimes by the people against the Gestapo. The latter acts were, for the most part, aimed at Slovene elements whose reports had provoked many of these deportations; other acts were directed against stores of food supplies that had been stolen by the Germans from the people. The Germans immediately responded with unheard of reprisals; without making any investigations, they merely shot or hanged perfectly innocent hostages in the proportion of 5 to 1. The first act of sabotage took place on July 28. From August 1 to September

4, in only 35 days, the Germans shot 90 entirely innocent persons in Upper Carniola alone. With the victims of other occupied territories and those of the succeeding months, the total number reaches many hundreds, among whom even women; all this followed sentences handed down by a special tribunal, constituted and nominated for the purpose by Civil Commissar Kučera of Bled, who limits himself to determining the numbers of persons to be shot among the hostages always at his disposal in the jails. After Oct. 17, 16 other hostages were shot on the spot.

As for former Styria, its annexation was proclaimed on Oct. 15, and the first consequence thereof was a proclamation by the Civil Commissar of Graz, dated Oct. 20, which ordered the deportation of the entire population of all of former Styria, which lies south of the Sava River; from October 24 to Nov. 17, 12,000 persons have already been deported and deportations are continuing. The transportees no longer go to Serbia as the Germans do not wish to reinforce the Serb element, now fully engaged in fighting the invader, but to Silesia and other German regions. Any civil employees among this population will be transferred to Russia.

In all cases, without exception, husbands are separated from wives and children from parents.

The Germans transferred from the province of Lubiana, according to the well-known Italo-German accord, have settled as colonizers in the evacuated territories of Styria.

Slovene schools have already been entirely eliminated. On April 15, in the former provincial territory of the Drava River, there were 4,421 Slovene school teachers (men and women) of whom 1,257 were in the province of Lubiana and the remainder (3,164) in the territories annexed by the Reich; of the latter, 360 were deported to Serbia, 800 have fled from the terror, while the rest (2,004) have, for the most part, been dismissed or placed under arrest in concentration camps, and a small number deported to Germany. High schools also have ceased functioning.

In the first weeks of occupation, 400 men and women substitute teachers were sent to Upper Carniola. They were without teaching diplomas; among them were waiters, waitresses, and artisans who had completed a four-weeks' course in German songs and gymnastics, without any other instruction. After the holidays, the schools were reopened on September 15 (in Southern Styria) and on September 22 (in Carniola) with several hundred new teachers who had arrived from Carinthia and northern Styria.

The political framework of the occupied territories is as follows: In July and August, the entire population was, per force, enrolled in two organizations created *ad hoc* for the preparation of future members of the Nazi Party: the "Kartnervolksbund" and the "Steierischer Heimatbund." Excluded from enrollment were only those who had no fixed place of residence since 1914, as they were not deemed worthy of Germanization and are, therefore, destined for expulsion.

Quite apart from these various methods of pressure used in the scholastic, economic, and political fields, there is the fact, the most important, of the project already approved by Berlin, to deport all the Slovene population from the occupied territories to the Reich as workers in the war industries and, above all, in unfavorable places; this to be done in small groups, separating without exception, the individual members of each family.

The anguish of the people, who have already been subjected to terrible persecution, is great. It is enough to mention the hundreds of men shot for being "communists," while it has been established with certainty that many of them were Catholics of the greatest integrity. It is enough to mention the concentration camps in which tens of thousands languished. And what are we to say of those who were taken to Serbia or to Croatia! For well over seven months they have been without the comforts of religion inasmuch as their priests have been exiled.

The number of suicides grows even among the farmers, who have always been the most religious. They know what a desperate life awaits them in regions where they are taken; they know that they will die of cold and hunger, since they cannot bring with them either food or clothing. What can they think when they are told that they are to be sterilized, etc.; when they see children separated from parents and wives from their husbands? They prefer to give themselves up to death spontaneously. Mothers throw their children into rivers; others stab or hang themselves.

According to the reports of those who have fled to Italian territory, the mental attitude of the population is such that it can be compared only to the Day of the Last Judgment as it is conceived in our imagination.

HOW MUCH DO WE KNOW ABOUT SLOVENIA

BY DR. JAMES W. MALLY

About the smallest civilized nation in the world are the Slovenes, who belong to the great Slav family, and are the only Slavs who retained the original name of their race. The smallest nation indeed—for out of the two thousand million souls on this earth, less than three million are Slovenes. This comparative handful are spread in varying numbers throughout every corner of the globe. Three hundred thousand of them are living in these great United States of America, while as a nation they live some two and a half million strong in the Slovene province, situated in the northwestern corner of Yugoslavia, and are one of the three main nationalistic groups that make up the Kingdom of Yugoslavia.

Before the Slovenes migrated into their present territory, they together with other Slavs, occupied the expansive plains of southern and eastern Russia.

When the Slavs first came under historical observation, in the first and second century after Christ, they were known as Sloveni and Antes. The name "Solaveni," is a corruption of Sloveni. Dr. Franc Miklosich, a great Slovene scientist, traced the origin of the name Sloveni. The name developed from the word "slovo," meaning word or speech. Inasmuch as the Slavs were "speakers," speaking a language which they all understood, they got to be known and called "Sloveni." On the other hand, their closest neighbors, the Germans, were called "Nemci" because, not understanding the Slav language, they stood dumb and mute when spoken to. The Slovenes even to this date call the Germans "Nemčija." The root word "nem" in the Slovene language means dumb or mute.

The Slovenes migrated into southern and eastern Europe in the middle of the sixth century. This migration had been preceded by the great westward movement of the Goths, Huns, and the Avars in the fourth century. These moved into the lands between the Carpathians and the Alps. The migration lasted about three centuries, ending up in the destruction of the old and mighty Roman Empire, as well as the powerful Byzantine (Greek) Empire of south-eastern Europe.

While in Russia, the northern and southern Slavs divided, the northern Slavs (Poles, Russians, Slovaks, Czechs, Ukrainians, and Lusatians) settled in their present lands in northern Europe, one or two centuries earlier than the southern branches.

The southern Slavs had no great division; they spoke one common language. They had common

gods, living partially from cattle-raising, hunting, fishing, farming and propagation of bees, the latter being quite popular with them. Their vast linden forests were ready homes for innumerable bee-hives, from which much honey was collected. This honey was used in preparing sweet foods and in manufacturing wine, "medica." When their linden forests were cleared away, they resorted to artificial propagation of bees. They furnished the neighboring countries with honey and wax, thus coming in contact with the Germanic and Hun neighbors.

The Slovenes came to Europe in two great

migratory waves. The first one turned south through the valleys along the Danube River and its tributaries, thus over-running the former Roman provinces of Myesia and Dacia in the eastern section of the Balkans. Farther south they pushed deeply into Macedonia, penetrating into Greece proper. The Greek writers of that time complained bitterly of this Slovene invasion as follows: "These damned Solaveni brought with them their wives and children, their herds of cattle and sheep, and they simply took possession of our lands and villages and they behave as if our country is their home." (To be continued)

SLOVENES ACROSS THE OCEAN FIGHT FOR OUR CAUSE ALSO

On the 15th of December, 1941, Fascism shot in Trieste the Slovenes:

Viktor Bobek, Simon Kos, Viktor Tomažič, Josip Ivancic, Ivan Vadnjak.

Pardoned to life imprisonment were:

Dr. Cermelj Lavoslav, Dr. Dorče Sardoč, Dr. Ante Ščuka, Franc Kavš.

Other 51 accused were sentenced to prison from 3-30 years. The sentenced are all Slovenes.

Those shot were guilty of destroying a railway station in Piaconza, a munition deposit in Bologna, a factory in Klana, and a bridge in Arnoldstein. They fought for liberty of the Slovenes in Italy. It is known that in this direction the Slovenes did much more.

The Slovene, Kern, Captain of a warship, saved that part of the Yugoslav Navy which is fighting with the British Navy in the Middle East.

The Slovene Captain, Grošelj, brought a squadron of seaplanes from Dalmatia to Alexandria.

The Yugoslav volunteers are almost exclusively Slovenes from Italy, who went over to the British and volunteered for the Yugoslav army to fight for the liberty of Jugoslavia and Slovenia.

The Slovene, Plajvajs, captain of a warship, killed Pavelić's first minister for war, Kvaternik, and two of his officers. Out of vengeance, they killed his wife and a 12-year-old daughter.

The Slovene Captain, Mašera, scuttled his cruiser "Zagreb." He cleared the ship of his crew and was blown up with it.

About 2,000 Slovenes are continuously fighting the Germans and Italians in the **Julian Alps and Karavanke.** Thousands of them are in the Balkan Mountains together with the Serb guerilla warriors. The Slovene Captain Pipan is the first collaborator of Colonel Mihajlovic, the renowned Serbian gen-

eral. The fight of the Slovenes under German rule is much more difficult than in Serbia.

Here are some instances of the fighting going on in Slovenia:

Before the arrival of the Germans and Italians, the Slovenes blew up all military objectives, destroyed bridges and railways. Since the occupation of Slovenia, fighting has been going on between Germans, Italians and Slovenes who are hiding in the forests. In German occupied Slovenia, guerrilla fighting is taking place particularly in the Julian Alps, and in Italian occupied Slovenia, around Mount Krim.

The acts of sabotage started in connection with the deportation of the populace. Young people escaped into the mountains instead of going into railway trucks.

In May they destroyed bridges, roads, and tunnels.

In June, they started assaults on officials of public security and smaller military detachments.

The 6th of September, two Italian soldiers were killed in the fighting near Črnomelj.

The 8th of September, an Italian officer and a soldier were killed in the fighting on the Ljubljana-Novo Mesto railway line.

The 11th of September, a sudden special martial law was declared over the whole territory of the Province of Ljubljana.

The 18th of September, they attacked a motor car with two German engineers and four military officials. All were killed. This happened in the vicinity of the village of Rašica, which belongs to the community of Šmartno at the bottom of the Šmartno Mountain.

The 20th of September at 8 o'clock in the morning, the Germans set fire to the whole village of Rašica and deported the population first to Št. Vid, and then somewhere to the south. The Germans accused the inhabitants of Rašica of supporting guerilla warfare. Today the whole of Rašica with the church is in ruins.

The 21st of September: From Saturday to

Sunday, the police were hunting the guerilla warriors at Možaklje. On this occasion, the Germans shot one inhabitant of Jesenice because he was carrying food to the fighting Slovenes.

The 29th of September, the notary Janež, a German confidant, was shot in Ljubljana.

The 1st of October, there was a clash between the German police and the guerillas near Vodice and here two German policemen from Jesenice were killed.

The 3rd of October: The fair in Ljubljana was opened by the Italian Minister for Corporations. On the fourth day, a bomb exploded at the entrance to the fair. At the same time, the railway Ljubljana-Trieste was destroyed. The damage amounts to two million liras.

On the day of the fair, the pictures of King Emanuel and Mussolini were exhibited throughout Ljubljana. On the third day, the police, porters, and everybody else were taking down those pictures. They received, early in the morning, a decree of the

municipality that the pictures must not be exhibited. The pictures were taken away before it could be found out that the decree was a hoax.

The 9th of October, the guerillas attacked the Germans near the tunnel of Litija. One German was killed immediately, two others severely wounded. They were brought to the surgical department of the hospital of Ljubljana, where one of them died.

The 10th of October, the guerillas set fire to the sawmill in Lancev, near Radovljica, and seized the owner of the property with the German inspector. The German authorities issued an order to release both Germans by the 15th of October or else severe reprisals would follow. The Slovenes did not release the German and 200 Slovene hostages were shot.

The 14th of October, the German Chiody was killed by an unknown hand, and on the 17th of October, the Germans shot 15 men and one woman in revenge.

"LEARNING CHRIST"

Teach me, my Lord, to be sweet
and gentle in all the events of
life—

in disappointments,
in the thoughtlessness of others,
In the insincerity of those I
trusted,
in the unfaithfulness of those
on whom I relied.

Let me put myself aside,
to think of the happiness of
others,
to hide my little pains and
heartaches,
so that I may be the only one
to suffer from them.

Teach me to profit by the suffering that comes across my path.

Let me so use it that it may mellow me,

not harden nor embitter me;
that it may make me patient,
not irritable,
that it may make me broad in
my forgiveness, not narrow,
haughty and overbearing.

May no one be less good for
having come within my influence.
No one less pure, less true, less
kind, less noble for having been a
fellow-traveler in our journey toward
Eternal Life.

As I go my rounds from one
distraction to another, let me whisper
from time to time, a word of
love to Thee. May my life be
lived in the supernatural, full of
power for good, and strong in its
purpose of sanctity.

(Collected by John Klucher)

THE CROSS AND THE FLAG

Hail, banner of our faith,
Redemption's sacred sign,
Sweet emblem thou of heavenly
hope

And of all help divine!
We bare our heads in reverence
As o'er us is unfurled
The standard of the Cross of
Christ

Whose blood reddened the
world.

Hail, banner of our native land,
Great ensign of the free,
We love thy glorious Stars and
Stripes

Emblem of Liberty!
Lift high the cross, unfurl the
flag;

May they forever stand
United in our hearts and hopes,
God and our native land.

—Cardinal O'Connell.

A TRIBUTE TO THIRD ORDER OF SAINT FRANCIS

His Excellency, Archbishop Ciconani, Apostolic Delegate to the United States, in saluting the Franciscan Third Order Congress in Pittsburgh wrote: "The beginning of the thirteenth century was also a time of extreme moral disorder, marked by violence, immorality, selfishness and seemingly irrepressible hatred. Society, even though adhering to the tenets of the Faith, had practically abandoned Christ in its daily life and its social relations, enslaved as it was by litigation, by avarice for material gain and by base passions.

"To break those bonds, the Poverello of Assisi made Christ, as it were, reappear in the midst of the people. If the return of Jesus Christ to society could be effected, he knew that the multitudes would again follow Him, as they had done in Palestine. To this end Francis became the 'Herald of the Great King,' sharing his mission with his first companions and followers. He preached Christ and restored Him to the private and public life of the people, especially through mortification of the senses, detachment from wealth, and the most generous and ardent love of fellow creatures. . . .

MAIL BAG

Greetings from an old friend! It feels swell to be saying hello to all of you again. According to your interesting letters in the Corner, I see you are all getting along just fine—finding new friends, writing letters, receiving letters, going to school etc. I also noticed the number of new friends gradually joining us by dropping their letters in the Mail Bag. Here's

hoping they keep writing!

The article submitted by Friar Frederick are also of great interest and I certainly enjoy reading them, just as I also enjoy reading the "Cheerful Stories" written and compiled by Friar James. It certainly is very kind of them to help make the English section of the Ave Maria more interesting.

Things have happened since I last wrote—the summer months of 1941 slipped away and left pleasant memories of a wonderful vacation—many new friends have been added to my chain of friends—September came, and I found myself a Senior at Holy Name high school—along with the wintry month of December came my eighteenth birthday—and then came the beautiful Christmas season, with greetings from many friends (thanks to everyone), gifts from ole St. Nick, school Christmas pageant and numerous other joys which only the holy season of Christmas can bring—back in school again after the holiday vacation the Seniors were honored by receiving our graduation rings, a most memorable moment of my life—and (ahem) along came the January Exams, which weren't so bad after all—and finally the taking of our graduation pictures with caps and gowns—and here I find myself at the present time, today, a beautiful snowy day. Taking a stroll or just looking through the window you are reminded of a beautiful winter-wonder land. But, no doubt, when this letter appears in the Mail Bag, the cool March winds will be carrying kites high in the blue skies, or maybe you'll be sitting indoors watching the customary April showers. And so time marches on quite rapidly, that I haven't much spare time to write letters to the Juniors' Friend, but please be assured that I still take a great interest in the letters appearing in the corner—and I hope a few of the old timers of the corner would drop us a few lines again. I think it would be swell to see

their contributions to the Corner again. How about it? If you believe yourself too old to write for the Mail Bag, read the advice of Friar Frederick in the February "Ave Maria" in the first column on page 39 and do your share.

Thinking of old friends of the "Mail Bag" may I call your attention to five old faithfuls of the Corner, who have answered to the call of Christ in the recent years, and who I know are just as much interested in the corner as formerly when they too wrote to the J. F. Greetings to all of them and I hope you will remember them in your prayers, of which they are most deserving.

Sincerely,
Vickie Hocevar (Cleveland, O.)

I am writing a few lines to thank you very much for the chain and pictures you sent to me. I got pretty much for the holidays this year. Old St. Nick was good to everyone in our family this year. I have two sisters, one who is smaller than I. Her name is Barbara and she is four years old. Her birthday comes on November 20th. My other sister is Josephine and her birthday is on March 17th. My own birthday is on April 18th and I am 8 years old . . . And now, I am thanking you again for the chain and picture. I am sorry I missed last month's contest.

Sincerely yours,
Louise Oratch (Ashland, Wis.)

I received your very inviting letter and was especially glad to hear from you. I'm sorry about the address. From now on I'll try to keep the right address in mind . . . Well, did you make any extra special resolutions for the New Year? (I know it's rather late to be talking about New Year's resolutions, but the year is still young.) I didn't make any and now I'm sorry because almost everyone out here made at least one. So, you're going to publish my

letter in the Ave Maria. Well, thanks. I surely appreciate it. Now, that you mentioned it, please do send me some addresses of Pen Pals . . . I should say that honey is good. You can't get such good honey out here. Thanks ever so much for the beautiful rosary. I'm sure crazy about it. I'll never forget what a pretty gift I received from the Juniors' Friend. Please write soon!

Sincerely yours,
Anna Krek, (Reliance, Wyo.)

It's been quite a long time since I've written to you, I hardly think you remember me . . . Hope you had swell holidays. I certainly did! We had midnight Mass in our parish this year, and that's what made my Christmas more beautiful than ever. We sang, since I now belong to the Mother of God choir . . . I just love to sing those Christmas songs, they're so pretty. After the midnight mass, Rev. Father Hiti treated us to a breakfast. It sure was nice.

It won't be long now and the K. S. K. J. tournament will be here. (Blame the mail man for delivering this letter too late!) I signed up to play with St. Mary's basketball squad. We have three teams, the heavyweight, light-weight and the girls team, who are competing in the tournament. We sure had some nice frisky weather this week. I didn't mind it so much, it's good for ice-skating anyway. Hoping to see you in the near future . . .

Angela Jesenovec (Waukegan)

First of all I wish to thank you for the beautiful medal I got for Christmas which was for a contest that I won a few months ago. I had a very nice Christmas except that we did not have any snow. On January 3rd we had our first snowfall and ever since then it has been anywhere from ten below zero to fifteen above. In December, we had a Slovene Mission in our church which is

named "St. John the Baptist." Father Fialko is our Pastor. The Mission was conducted by Father Augustine from Detroit. We sang songs in Slovenian at the Mission services; the song that I liked best was "Angelsko Cešćenje."

My brother who is stationed in Pearl Harbor has given us word that he is safe. He joined the Navy a year ago and is nineteen years old . . . Now I must close my letter and I'll write again soon.

Sincerely,
Emily Habjan (Universal, Pa.)

I received your letter and prayer leaflets. I am very grateful for all and wish to thank you. I haven't much to write about right now. Thanks for sending your best regards to my folks. I'm glad your album is getting filled up fast. Hoping that you will drop in for a visit when you come to town, I remain,

Sincerely,
Helen Kalister (Cleveland)

Just a few lines to let you know I am well and hope you are the same. The weather in Kansas is beautiful, in other words, it's Spring.

I love to have Pen Pals and I'm very glad to get them from you. Right now I have four great Pen Pals. The photo you sent me is very nice. Thank you very much but, I'm now going to ask you for your autograph, if you will kindly write one for me please . . . Father, who was the bird that told you about me? I like a lot of kidding and take a lot of it. I don't have a photo of myself right now but I favor Dorothy Snyder, my niece. Only I'm much older than she, I'm 18 and she's 9 years of age . . . Father, do you have any prayer to St. Ann, my patron Saint. If so, kindly send them to me, please.

Betty Kostelec, my Pen Pal is really a swell girl-friend. You really selected swell girls to write

to me. She writes quite often. I'll write more about myself the next time. Answer when you have spare time, please. Dorothy said Hello! and thanks for the pictures and prayer leaflets.

Yours truly,
Anna Smrekar, (Kansas)

I guess it's a long time since I wrote last. But, you all know how it is—putting it off from day to day. I always read the letters in the Ave Maria. Before Christmas, for the first time here, we had a Slovene Mission. Rev. Father Lawrence Bendes was here for a week. We all were glad to hear his words and wished that he would stay. After all those years I think the people thought it strange to have Slovene services . . . they are so used to other languages. Our church is for all the Catholic people. The first Mass is English, the second is the Slovak Mass. We go to either one. Father Thomas was here from Johnstown to bless our homes. He is also so nice that everyone said why couldn't he stay here. Well, we sure had a little touch of Russian weather. During the warm spell even our peach tree was fooled and began to blossom. Well, I guess I'll have to close till some other time.

Yours truly,
Kathryn Kokal (Universal, Pa.)

This is my first letter to the Ave Maria. My mother has been receiving the Ave Maria for many years now, and I have always read and admired the Juniors' Corner.

I have brown hair, brown eyes and I am 15 years old. I attend the Bowen High School and am in my third year. My newest and best hobby is writing to girls and boys my age. I would like as many new pen pals as possible. Well, since this is my first letter I can't think of anything more to write. Here's hoping you'll accept me as one of your many

many friends. Please let me know, if you receive my letter or not.

"A Friend,"

Dorothy Porento,
9725 Ave. "N" Chicago, Ill.

Dear Friends:

There are just so many things to comment about, to thank you, praise you and finally remind you of that I just don't know where to start. The best thing would be just to ramble through just like we do when in conversation with our friends.

I received many letters (the above and many more that you requested not to publish.) Thank you one and all most kindly . . .

Christine Lustick of Pueblo, Colorado wrote recently of the bereavement suffered by her family. Her sister, Jenny Lustick was injured by an automobile on January 10th and died on January 13th. Say a little prayer for her, won't you please! We don't know when a like misfortune may come to us and we will be requesting a little prayer.

The basketball tournament did take place in Chicago at St. George's. There was quite a reunion of my friends and yours: Gertrude Repp of Waukegan, Theresa Miholic and Angela Jesenovec also of Waukegan, Marie Nasenbeny of Joliet; several of the boys also played on the teams representing different parishes. A good time was had by all.

Lent is coming relentlessly and fearfully. No, not fearfully because there is nothing to be afraid of about Lent. We do give up things that we like: candy, cake, shows (and even dances, eh Seniors) But, we know that it will benefit us immeasurably both in body and in soul. We are doing it to compensate with our Lord in His sufferings and punish our own body for its sins and faults. I sincerely hope everyone of you will do your share this Lent and offer your self-denials for World Peace. Perhaps you will write, each and every one of you, what

YOU are doing during Lent. You should attend Lenten Sermons, the Way of the Cross, Mission, Daily Mass if possible and receive Holy Communion daily or at least weekly. As far as personal sacrifices are concerned, each one has their likes and dislikes. What you will do in the way of self-denial depends entirely upon you. The law of Fasting does not as yet bind you to only one square meal a day. You may eat as much as you desire because you are growing and need nourishment. Do what ever you can for your own spiritual welfare and for Our Lord too!

Bye,

The Juniors' Friend

Contest for March

"THE HOLY SEASON OF LENT!" How many four letter words can you make with the letters in that sentence? No, you must not use the same letter in the same word more than once unless it is also duplicated in the sentence. This idea was suggested by Angela Hodnik of Waukegan, Ill.

In this time of cold and snow
We don't know what to do and
where to go!
So sit down and figure these out,
probably in an hour;
For in each sentence there is
a flower!

Find a Flower in Each of These Sentences:

- Rose answered very angrily, back to her friends.
- Rasqualli lacquered the car very carefully.
- The young man asked: "Where did you get the black eye, Susan."
- Rations have been put on

the car. Nation-wide cooperation is needed.

- Ada is young and also very beautiful.
- She'll be standing on the firm ground while I rise upward in the plane.
- The bridal wreath which the bride will wear is made of gold and beautiful gems.
- The negro maid had the odd name of Violet.
- Mary asked, if she could play in the water. Lily answered her, saying yes.
- "In the morning, glory and victory will be ours," the general said.

(This contest sent in by Gertrude

(Repp of Waukegan, Illinois)

MOUNT ASSISI

- M. stands for Mary, our Mother most true.
- T. stands for troubles she helps you get through.
- A. stands for the Altar in the Chapel most fair.
- S. Stands for souls that are lingering there.
- S. stands for soldiers of Christ fighting on.
- I. stands for innocents, for God they have won.
- S. stands for Sisters, pure Brides of the Lord.
- I. stands for ideals, from their good lives poured!
Victoria Hocesvar (Cleveland)

The Secret of Perfection

The highest and most perfect kind of life does not consist in one occupation more than another, not in severe penances, not in active zeal, not in works of self-denying charity, not in living remote from all in order to spend one's life in contemplation and prayer, but simply in doing the Will of God from day to day.

—Father Clarke, S. J.

TWO WAY PASSAGE: by Louis Adamic.

Dynamic . . . deftly describes and rightly rhymes with Adamic. Especially since he not only produced a definitely different and daring book, but also originated a unique . . . momentous movement—

This outstanding Slovene American is no mentally constipated tearoom lecturer on pacifism. Adamic "went thru the mill . . ." And that includes the First World War. (Refer to his autobiography, **LAUGHING IN THE JUNGLE**). Hence he knows whereof he speaks when he repeats "war is —!"

MY AMERICA, another Adamic volume, predicted war would break-out before 1940 . . . what's more, he said we'd be entangled! Well, now we can all verify his statements. In his book, he urged America, already then, to immediately appropriate forty billion dollars for defense. Yep, this fellow must have "something on the ball . . . besides dandruff!"

While the whole world was—and still is—wild with war, Adamic worked in "white heat:" he moulded the answer to the ever-bewildering question—after Victory . . . what?

He wrote into **TWO WAY PASSAGE** what until now we only argued over beer mugs and gossiped over teacups in our "beer-joints" and society sanctums—a United States of Continental Europe!

America—The Nation of Nations—is his most convincing proof; this "Melting Pot," which amalgamated millions of foreigners into the greatest democracy the world has ever known. Our

BROWSING THRU BOOKS

with

FRIAR FREDERICK

own fathers and mothers played leading roles in this dramatic immigration. Ask them about it. They'll gladly relate vivid, personal experiences . . . some heroic, others tragic. All historic!

Inscribed on the Statue of Liberty is this; their welcoming prologue to the New World . . . "Give me your tired, your poor, Your huddled masses yearning to breathe free, The wretched refuse of your teaming shore, Send these, the homeless, the tempest-tost, to me: I lift my lamp beside the golden door."

Old-Stock Americans (?) contemptuously called 'em "Wops, Polaks, Kikes, Bohunks, Greenies, Hunkies and Krainers, etc. . . ." Nevertheless, they soon became citizens—of the best brand too.

Several became "big shots." Back in Europe they would just have remained poor, peasant plowboys . . . exploited by dynasties of despots.

Here even a Slovene could and did become a mayor (Frank Lausche), author (Adamic), or a doctor, lawyer, engineer or anything . . . this was the land of the free . . . of opportunity!

Similar success stories are applicable to the other nationalities as well: Slovaks, Poles, Germans, Italians, Russians, Croats, Serbs—

Why not give the leading men of each nationality a temporary passage back? . . . to reconstruct . . . to feed . . . to educate . . . to establish peace . . . to federate . . . to introduce our proven system of democracy . . . "over there!"

Of course the idea is not new. Two thousands years ago Someone said "there will be but one flock." It just seems the idea is so old, that upon re-discovery it looks new.

At this writing, **TWO WAY PASSAGE** is beyond the idealistic stage. Hundreds, thru-out the United States have read, reacted and responded.

People of all creeds, all nationalities (scores of Slovenes), from all stations in life are promoting this bloodless peace plan.

Adamic who is nationally recognized as the authority on the immigrant problem, met with President Roosevelt and Prime Minister Churchill in the White House.

Minister of Yugoslavia, Franjo Snoj—currently touring America in behalf of Slovenia — speaks proudly of Adamic as a Slovene son. Snoj personally conferred with Louis Adamic.

Ave Maria's editor, Rev. Alexander Urankar, urges all Slovene parents to have their sons and daughters to read this book. Father Bernard Ambrozic, a well known contributor to this magazine, also met Adamic. Zarja, the Slovene women's publication, not only came out with an unconditional recommendation, but even arranges the purchase of it.

Unfortunately, your limited time and my space allowance doesn't permit a "per longum et

latum" discussion on this timely and thrilling topic.

Regardless as to whether you buy, beg or borrow **TWO WAY PASSAGE** . . . be sure to read and moreover remember it. Harpers: New York, \$2.50.

"**GALL AND HONEY**" by Edward Doherty—Place yourself in a press room. Make it the press chamber of the "World's Greatest Newspaper" — The Chicago Tribune. Listen to the rolling, rumbling thunder of the mammoth presses below. Around about you, batteries of typewriters are pounding out a mad, monotonous rhythm. "Copy Boy!" calls break the boredom of this crazy clamor. Now you've got the setting for our dramatic journalistic character. Eddie Doherty, is the ace feature writer.

How he got there? And what he did there? That's the story!

Servite monk, pugilist, reporter, war correspondent, movie scenario producer—. In his hectic never-the-less adventurous life, Eddie played many roles. In fact, still is.

Nationally famous cases, you can probably recall, were just jobs of journalism to star reporter Doherty. The Lindbergh kidnaping, Al Capone gansterism, World War 1, etc. They're all vividly reenacted in this autobiography.

During his newspaper career, the former monk, lost his faith. Both in God and the Church. While attempting to interview the radio priest—Father Coughlin—for the Liberty magazine, he regained his long lost religion. As he so strongly states, "I sold my soul for a story!" Of the perhaps millions of yarns he wrote for publication thru-out the U. S., his own life story is without doubt his masterpiece. Doherty's natural newspaper style makes reading "Gall and Honey" as easy as reading your evening paper, but much more interesting.

Sheed and Ward, \$2.50.

SAINTS AT PRAYER: by Raymond Larsson.

There is much talk about raising the spiritual standards of mankind in the future. And of turning men's minds and hearts to God once more, for without Him peace and order cannot be restored to this war-torn world.

Prayer is recommended as the means by which this can be affected. Who is better fitted to teach us prayer, if not the saints? The book **SAINTS AT PRAYER** can furnish what is necessary for a knowledge of the way to God. It offers an excellent solution to the oft-repeated question: "What will become of the world?" Coward-McCann: New York, \$2.50.

THY PEOPLE, MY PEOPLE, by E. J. Edwards.

One of the most popular Catholic novels of today is this autobiographical story of an American missionary in the Philippines. This book gives us a graphic portrayal of a Padre's obstacles in working among the Filipinos . . . superstition, ignorance, earthquake. Thru the entire book tho, the author, who possesses a keen sense of humour, intersperses the pathos with witticisms.

Examples of these excellent expressions are: "This is the place where the mercury chokes the throat of the thermometer." "Any day in December I can stand on a chair and dive off into a pool of my own perspiration." Narrating on the Phillipine food he says, "this pot of ink is coffee. It tasted like a punch in the eye." "You are walking advertisement for toothpicks."

An added attraction is the novel's setting—The Phillipines — since this is the battleground of our valiant soldiers under General McArthur. Readers will relish this highly commendable novel. Bruce: Milwaukee, \$2.00.

BUILDERS OF THE SOCIAL ORDER: By Joseph Thorning.

Perhaps no one is better qualified to propose an organized system of social reconstruction than the author of this informing book. Thorning, as a foreign correspond-

ent, has his pulse on all the international events.

Personalities of whom we read about in our daily papers are interviewed for us by the author himself.

Ireland's De Valera, Spain's Francisco Franco, Cuba's Batista; and many other rulers and leaders of representative nations present us their views on Internationalism.

Everybody interested (and who isn't today) in the world situation will acquire a real education by reading and reflecting on the **BUILDERS OF THE SOCIAL ORDER**. Catholic Literary Guild: Ozone Park, N. Y., \$1.50.

GOOD CARDINAL RICHARD, by Yvonne de la Vergne.

Written in a simple yet strong style, this book is a charming biography of the amiable Archbishop of Paris during the trying post-revolutionary times in France.

Cardinal Richard's captivating character dominates the narrative and the reader's heart. His beautiful, holy life is an inspiration.

In contrast to the feverish literature all about us, this spiritual story soothes one's soul. Herder: St. Louis, Mo., \$2.25.

A CATHOLIC DICTIONARY, by Donald Attwater.

Here we have a compact Encyclopedia of the Catholic Church. All phases of the Church's knowledge are neatly arranged into one big volume of 576 pages, which is a book bargain at \$1.98. This low price was made possible by a reprint edition.

Every home should have this practical reference book of general and technical Catholic facts. For the clergy, students and active Catholic laymen it is indispensable.

As a gift, it would be a life long treasure for any Catholic. Macmillan: New York, \$1.98.

THE CATHOLIC REVIVAL IN ENGLAND, by John J. O'Conner.

To most people the condition of the Catholic Church in England is vaguely understood, if at all. Herein we have a concise and clear cut presentation of the

Church's history since the English Reformation.

In spite of current attempts to cloak the infamous past of England's attitude towards the Catholics, history points out that John Bull wasn't any too tolerant. Macmillan: New York, \$1.00.

THE NEW SONG, by Rev. Hugh F. Blunt.

The social program of the Gospel must be taken as the base for any reform of the economic, political, or any other order. Jesus Christ laid out this program before the world in His sermon on the mount when he enunciated the eight beatitudes.

These truths are explained under a new light by the author in **THE NEW SONG**. The future welfare of mankind could be assured, if the world would only grasp these truths, and put them into practice. Catholic Literary Guild: Ozone Park, N. Y., \$1.25.

THE SAVIOR OF THE WORLD, by Winifrid Herbst.

THE SAVIOR OF THE WORLD is another wonderful book produced thru the efforts of an energetic soul, Father Winifred Herbst, who has long been a powerful force for good in the field of Catholic American literature.

His new book is a life of Christ written in a pleasing manner and is imbued with a deep spirituality. It will serve as a book of meditation for religious, as well as for the pious lay persons who realize the need of good reading as an incentive for progress in the way of God. Catholic Literary Guild: Ozone Park, N. Y., \$1.50.

MEDIEVAL HUMANISM, by Gerald G. Walsh.

Students of Catholic history will recognize the importance of this thoro treatise. The writer evolves a demonstration to show Humanism can only flourish within the Church.

Humanism in its extended form, lays a stress on man's intellectual abilities and accomplishments.

Study clubs will welcome this well written book. Macmillan: New York, \$1.00.

KAJ JE KJE NA STRANEH TE ŠTEVILKE:

Koledar za mesec marec	1.
Iz Londona v Slovenijo — F. Snoj, minister ..	2.
Govor Dr. Kreka	3.
Sveti begunci — Karel Širok	4.
Molitev teptanih — Ksaver Meško	5.
Ameriški Slovenci v vojsko — P. K. Zakrajšek ..	6.
Ali se sme resnica povedati — P. B. Ambrožič ..	8.
Kako ti je Slovenija — Ivan Zorman	9.
G. Minister Snoj nas bodri	10.
Nevernim Tomažem	16.
Jezus na križu je govoril — K. Širok	19.
Pridiga o faconetelnih — Janez Svetokriški ..	20.
Kaaaaj? — P. B. Ambrožič	23.
Tretjič: kaj je torej s plesom—P. B. Ambrožič ..	25.
Tu najdeš odgovor — P. M. Stepanič	29.
Pokojnemu Marku Bluthu v spomin — P.K.Z. ..	30.
Lamotski župnik — Haluška, P. Evstahij ...	32.
Domača zemlja — iz "Ameriške Domovine" ..	37.
Poročila Baragove Zveze	39.
Bog plačaj, dobrotniki	41.
Juniors' Friend	42.

**Vsak dan in na vsak način prihranite denar,
če kupujete pri**

TRIKRYL'S DEPT. STORE

2110-14 W. Cermak Rd., -- Chicago, Illinois

Dobra trgovina v prijazni okolici.

Shranite naše "STAMPS". Z njimi si prihranite denar pri

vsakem nakupu.

TO OUR YOUNG MEN!

We have our new seminary. It is our fondest and most cherished hope realized. It is, however, only our first goal. Now we must concentrate on

another; getting worthy youth to train for the priesthood and brotherhood. That is the purpose of this seminary. And today, as ever before, the biblical

truth holds good: "The harvest is great, but the laborers are few."

Undoubtedly among you who read this there are many who are called by God to a higher state of life. You desire to devote your time and energy for the spiritual good of others. Possibly, if you have the necessary talent and fulfill other requirements, you desire to work for the kingdom of God on earth by winning souls to God and by doing parish and missionary work. Then you are called to the priesthood.

If, however, you lack that talent and would nevertheless embrace religious life to insure your own salvation and devote your life to work in a monastery or parish rectory, then you are called to the brotherhood.

As a priest you would directly labor for the salvation of souls; as a Brother you would help the priest accomplish this purpose and hence indirectly also labor for the salvation of souls.

As a Brother you would work within or without the monastery, on the farm, office, become a cook at the monastery, in the garden, in the Ave Maria printing or in parish rectories, etc. With this work there is always sufficient recreation and respite. Once you have entered the Order, you no longer have any personal worries. You are well taken care of in every respect.

What are the requirements for the aspirant to the priesthood and brotherhood?

The student for the priesthood must be of good Catholic parents and of a good reputation; he must be healthy and sound in mind and body; in age he may range from 15 to 20 years.

The candidate for the brotherhood must also be of good Catholic parents and of a good reputation and sound in body and mind; he must be unmarried or a widower. Further, he must promise, as soon as he enters the Order, that if he eventually leaves the Order he shall not demand wages for work performed. This is done to safeguard the Order. Age is not a serious consideration among the requirements of the brotherhood.

If you sincerely feel that you are called either to the priesthood or brotherhood, please contact us immediately and we will make the necessary arrangements. If among your acquaintances there is one who manifests a similar disposition please inform him about this.

Address all communications to:
**Very Rev. Commissary-Provincial,
St. Mary's Seminary,
Lemont, Illinois.**

Sveti Jožef, ki si bil vsem kristjanom vedno dober pomočnik, zlasti v najpotrebnejših rečeh, k Tebi se obračamo v zaupanju.

To zaupanje nam ni bilo osramočeno v lanskem in letošnjem letu, ko si toliko dobrih src odprl za našo stvar in nam naklonil toliko dobrotnikov, da smo lahko v nekaj mesecih postavili novo hišo.

Vemo, da boš tudi tej prošnji ustregel in pomagal. Hišo so nam zidarji postavili, toda kaj bomo s hišo, če je ne moremo spremeniti v dober in topel domek.

Hišo zidarji postavljajo, dom si pa moramo sami urediti, smo brali v lepi knjigi o Tebi med letošnjimi duhovnimi vajami. Dom, ki bo predvsem prevzet z blagodišečim kadilom krščanskega življenja. Ti si tudi postavljaj Nazarško hišico, še lepše pa si uredil domek Mariji in Jezusu z svojim lepim vzglednim življenjem.

Tudi mi obljubljam, da se bomo v hiši, ki si nam jo Ti postavil, ravnali po Tvojem zgledu in iz te hišice napravili božji grad, kjer bo Vsemogočni prebival.

Ali misliš, da ne bo v duhu sv. Frančiška, če Te sedaj prosimo, da nam še več dobrotnih src odpreš, ki bodo prispevali v poseben sklad, da lahko vse altarje plačamo, da lahko dolg za tabernakelj poravnamo in vse, kar smo si omislili novega pravzaprav kar "na puf". V zaupanju da bo sveti Jožef tudi sedaj priskočil na pomoč. Ali smo predrzno zaupali?

ROMANJA PRI MARIJI POMAGAJ

V LEMONTU

v letu 1942

- 12. julija**—Baragov Dan. Molitve za povečanje Baraga.
Obenem spominski dan blagoslovitve lemontske cerkvice.
- 19. julija**—Dan Ženske Zveze.
- 9. avgusta**—Romanje župnije sv. Štefana iz Chicago, Ill.
- 16. avgusta**—Romanje župnije sv. Jurija iz South Chicago, Ill.
- 13. septembra**—Mede piknik.

Ob vseh slovesnih dneh je program romarja:

Maša pri groti z govorom ob 11. uri, v slovenskem in angleškem jeziku. — Po maši kosilo za oddaljene romarje, ki kosilo naroče teden preje. — Popoldan prosta zabava na romarskem gričku.